

Ukrytí obyvatelstva v obci Dolní Újezd

Bc. Radomír Malík

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Radomír Malík**
Osobní číslo: **L21311**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Ukrytí obyvatelstva v obci Dolní Újezd**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši odborné literatury ke zvolenému tématu.
2. Pojednejte o místě, úloze a významu ukrytí v relaci k zajištění ochrany obyvatelstva.
3. Proveďte posouzení současného stavu ukrytí v obci Dolní Újezd.
4. Zpracujte na základě zjištěných informací plán ukrytí obce Dolní Újezd.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DOLEŽEL, Martin, Jan KYSELÁK, Otakar J. MIKA a Jaromír NOVÁK. *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 9788024442686.
2. ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2019. ISBN 978-80-7385-220-7.
3. SPENCER, Brett. From Atomic Shelters to Arms Control: Libraries, Civil Defense, and American Militarism during the Cold War. *Information* . 2014, 49(3), 351, ISSN 21648034.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 18.4.2023

Jméno a příjmení studenta: Bc. Radomír Malík

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá ukrytím obyvatelstva v obci Dolní Újezd a jejím cílem je zpracování plánu ukrytí. Za tímto účelem je nejprve vyhodnocen stávající stav obce v oblasti ochrany obyvatelstva a plánování ukrytí. Výpovědní hodnotu v tomto případě přinášejí výsledky ze zkoumaných oblastí, jako připravenost orgánů obce na poli ochrany obyvatelstva, schopnosti, připravenost a materiální základna jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, stav v oblasti varování a vyrozumění a v neposlední řadě pak stávající úroveň obce v oblasti plánování ukrytí. Významnou část představuje dotazníkové šetření, jehož výsledky přinášejí zásadní data pro zpracování plánu ukrytí. Závěrem je zpracován plán ukrytí obce Dolní Újezd, který zohledňuje vybrané výsledky dotazníkového šetření a především také poznatky zjištěné během rozsáhlého terénního průzkumu. Kromě dotazníkového šetření byla dále v práci využita metoda obsahové analýzy, kvalitativního výzkumu, pozorování a SWOT analýzy.

Klíčová slova: Dolní Újezd, ochrana obyvatelstva, orgány obce, plánování ukrytí, ukrytí

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the sheltering of the population in the village of Dolní Újezd and its goal is the preparation of a sheltering plan. For this purpose, the current state of the municipality in the area of population protection and shelter planning is first evaluated. In this case, the results from the investigated areas bring informative value, such as the readiness of the municipal authorities in the field of population protection, the capabilities, readiness and material base of the unit of the volunteer fire department of the municipality, the situation in the area of warning and notification and, last but not least, the current level of the municipality in the area of shelter planning . An important part is the questionnaire survey, the results of which provide essential data for processing the hiding plan. Finally, a shelter plan for the village of Dolní Újezd is drawn up, which takes into account the selected results of the questionnaire survey and, above all, the knowledge found during the extensive field survey. In addition to the questionnaire survey, the method of content analysis, qualitative research, observation and SWOT analysis was also used in the work.

Keywords: Dolní Újezd, protection of the population, municipal authorities, hiding planning, hiding

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří mě podporovali a pomáhali mi při zpracování této diplomové práce. V první řadě bych chtěl poděkovat vedoucímu diplomové práce panu Ing. Janu Kyselákovi PhD. za jeho odborné vedení, rady a připomínky a za poskytnuté materiály, které sloužili jako opora při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěl velice poděkovat zastupitelům obce Dolní Újezd, především místostarostovi panu Ing. Markovi Zábranskému, dále starostovi obce panu Ing. Zdislavu Házovi a také bývalému starostovi panu Ing. Eduardu Rýčkovi, za jejich trpělivost, vstřícnost a nekonečné konzultace, které provázely zpracování této diplomové práce. Zároveň bych touto cestou také moc rád poděkoval příslušníkům jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Dolní Újezd a to především panu Janu Kluskovi, za jeho ochotu a nadstandartní spolupráci, která přinesla cenné informace. Také bych rád poděkoval všem občanům obce Dolní Újezd, kteří se podíleli na dotazníkovém šetření. Děkuji také panu Radimovy Hryzlákovi, který poskytl cenné informace vztahující se k dosažení cíle této diplomové práce. Dále děkuji příslušníkům odboru ochrany obyvatelstva HZS panu kpt. Pavlu Řezníčkovi a panu por. Davidu Martincovi, za konzultace a cenné informace. Můj největší dík nechávám na konec. Patří celé mé rodině, za jejich nekonečnou podporu a vytváření příjemného prostředí a podmínek nejen pro zpracování této diplomové práce, ale především po celou dobu mého studia. Především děkuji své manželce Dagmar Malíkové a svým synům Dominikovi Malíkovi a Tadeáši Malíkovi. Bez Vás by to nešlo. Děkuji.

„Nebojím se člověka, který trénoval 10 000 kopů, ale bojím se člověka, který trénoval jeden kop 10 000krát.“

Bruce Lee

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 REŠERŠE DOSTUPNÝCH ZDROJŮ	13
1.1 PROBLEMATIKA OCHRANY OBYVATELSTVA A UKRYTÍ OBECNĚ.....	13
1.2 HISTORICKÉ PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ UKRYTÍ OBYVATELSTVA.....	14
1.3 PLÁNOVÁNÍ UKRYTÍ A JEHO SMĚŘOVÁNÍ V SOUČASNÉ DOBĚ.....	16
1.4 PRÁVNÍ NORMY A JINÉ ZÁVAZNÉ DOKUMENTY V OBLASTI PLÁNOVÁNÍ UKRYTÍ.....	20
1.5 ZÁKLADNÍ POJMY A NÁZVOSLOVÍ.....	24
2 UKRYTÍ JAKO ÚČINNÝ NÁSTROJ OCHRANY OBYVATELSTVA	29
2.1 VÝVOJ V OBLASTI UKRYTÍ NA ÚZEMÍ NAŠEHO STÁTU DO ROKU 2001	29
2.2 UKRYTÍ NA ÚZEMÍ NAŠEHO STÁTU OD ROKU 2001 PO SOUČASNOST	34
2.3 SOUČASNÝ STAV V OBLASTI UKRYTÍ A JEHO PLÁNOVÁNÍ NA ÚZEMÍ ČR.....	35
3 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	45
II PRAKTICKÁ ČÁST	46
4 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU OBCE V OBLASTI UKRYTÍ	47
4.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE DOLNÍ ÚJEZD.....	47
4.2 SUMARIZACE SOUČASNÉHO STAVU OBCE DOLNÍ ÚJEZD V OBLASTI PLÁNOVÁNÍ UKRYTÍ A OCHRANY OBYVATELSTVA	48
4.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A JEHO VÝSLEDKY	61
4.4 VYHODNOCENÍ/SUMARIZACE ZKOUMANÝCH OBLASTÍ	77
4.5 SWOT ANALÝZA	80
5 NÁVRH PLÁNU UKRYTÍ OBCE	89
5.1 VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ PLÁNU UKRYTÍ	89
5.2 PLÁN UKRYTÍ A JEHO VÝSLEDKY	90
5.3 VYHODNOCENÍ PLÁNU UKRYTÍ.....	93
6 DÍLČÍ ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI	95
ZÁVĚR	96
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	98
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	105
SEZNAM OBRÁZKŮ	107
SEZNAM TABULEK	108
SEZNAM PŘÍLOH	110

ÚVOD

Potřeba ukrytí či vyhledání bezpečí provází člověka od nepaměti. Úkryt vždy sloužil jako útočiště pro přečkání nepříznivé situace či hrozícího nebezpečí. S vývojem lidské společnosti ale význam ukrytí nabýval na významu. Ukrytí již nepředstavovalo pouze „jeskyni“ pro přečkání nepříznivého počasí, ale postupně se jeho význam transformoval a adaptoval na aktuální podmínky. Význam ukrytí ve vztahu k ochraně života, si lidé začali uvědomovat během první a druhé světové války, kdy ukrytí představovalo ochranu před bombardováním.

Následné období studené války pak přineslo hrozbu v podobě zbraní hromadného ničení a většina zemí tak začala budovat a rozšiřovat svůj krytový fond. Z této doby pochází většina úkrytů na území České republiky. Nutno říci, že v období výstavby krytového fondu na našem území se kryty budovaly především ve větších městech či městech se strategickým významem pro tehdejší průmyslovou válečnou výrobu. Menší obce tak úkryty nedisponovaly. Ačkoli byly v minulosti snahy o vybudování krytového fondu, který by kapacitně pojmul všechny obyvatele na našem území, nebyl tento záměr nikdy realizován a to především z důvodu nedostatku prostředků. V rámci současného systému ochrany obyvatelstva je kolektivní ochrana ukrytím jedním z hlavních opatření. Plánování ukrytí obyvatelstva dnes patří mezi činnosti všech samosprávných celků, včetně jednotlivých obcí. Ty jsou podle zákona o integrovaném záchranném systému povinny zajistit ukrytí obyvatel v rámci svého území.

Cílem této diplomové práce je vytvořit plán ukrytí obce Dolní Újezd, který bude vycházet z informací a skutečností získaných během rozsáhlého terénního průzkumu realizovaného autorem této práce. Vzhledem k tomu, že autor sám pochází z obce Dolní Újezd a problematika ukrytí jej zajímá, zvolil si toto téma diplomové práce, neboť chtěl zjistit, jaká je úroveň obce Dolní Újezd v oblasti plánování ukrytí, případně pomoci zlepšit stávající situaci. Autor navíc slouží u logistického praporu Armády České republiky, která tak může jako jedna z ostatních složek integrovaného záchranného systému případně participovat na činnostech, které by se vztahovaly k ochraně obyvatelstva, potažmo k zabezpečení ukrytí.

Práce je poněkud obsáhlejší, neboť autor věnuje poměrně dost prostoru praktické části. Důvodem je, že během výzkumu docházelo opakovaně ke kontaktu s obecními orgány (starostou a místostarostou) a čím více je autor uváděl do problematiky a seznamoval s jeho záměry v rámci terénního průzkumu, tím větší byl jejich zájem, potažmo zájem obce na zpracování plánu ukrytí. Autor tak byl dotázán, zda by poté poskytl výsledky práce

k nahlédnutí, aby případně posloužily obci jako zdroj informací pro zpracování vlastní dokumentace, která by se vztahovala k ukrytí a ochraně obyvatelstva v rámci obce Dolní Újezd.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Diplomová práce je vlastním projektem inovovaného a tvůrčího plánování v oblasti ukrytí obyvatel v obci Dolní Újezd. Ukrytí jako jeden z důležitých úkolů ochrany obyvatelstva má zásadní roli ve vztahu k ochraně životů potažmo samotnému přežití v případě jaderného útoku či jakéhokoliv ozbrojeného konfliktu rovněž i v případě hrozeb nevojenského charakteru. Diplomová práce bude posuzovat stávající stav obce v oblasti ukrytí, z čehož bude vycházet návrh plánu ukrytí na základě zpřístupněných prostor a získaných informací v rámci terénního průzkumu.

Cíl práce

Cílem diplomové práce je kritické posouzení stávajícího stavu v oblasti plánování ukrytí v obci Dolní Újezd a na základě realizovaného terénního průzkumu a dalších zjištěných skutečností zpracování komplexního plánu ukrytí obyvatelstva a žactva této obce.

Pro dosažení cíle této práce, byla autorem stanovena následující metodika:

- Prostřednictvím dostupných zdrojů zpracovat teoretický úvod do problematiky ukrytí v rámci ochrany obyvatelstva v prostředí České republiky.
- Na základě dotazníkového šetření s občany a obecními orgány zájmové obce posoudit úroveň povědomí a připravenost obyvatel obce na situace, které by vyžadovali ukrytí obyvatelstva.
- Realizace terénního průzkumu, s cílem zmapovat co největší počet objektů, které budou sloužit jako podklad pro zpracování plánu ukrytí.
- Zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd pro obyvatelstvo a žactvo.

Metody použité v diplomové práci

V rámci zpracování této diplomové práce byly využity následující metody:

- **Obsahová analýza** zahrnující tuzemské a zahraniční odborné publikace, vědecké články a příspěvky, právní normy a další související dokumenty, filmové dokumenty a online příspěvky, ze kterých budou vybrány relevantní údaje vhodné pro diplomovou práci.
- **Kvalitativní výzkum** formou nestrukturovaného rozhovoru provedeného s několika pracovníky obecního úřadu zájmové obce (mimo jiné s bývalým i nynějším

starostou) a bývalými funkcionáři HZS ČR, za účelem získání dodatečných informací pro lepší pochopení a zpracování řešené problematiky.

- **Pozorování** zahrnující terénní průzkum řešené lokality, potřebné pro zpracování plánu ukrytí.
- **Kvantitativní výzkum** formou dotazníkového šetření realizovaného s jednotlivými občany zájmové obce, jenž poskytne údaje pro postup při tvorbě samotného plánu ukrytí.
- **SWOT analýza** poukazující na význam a váhu skutečností, které byly zjištěny během provedeného výzkumu a pro zhodnocení celkového stavu obce Dolní Újezd a její připravenosti směrem ke zpracování plánu ukrytí.

Omezující podmínky:

Práce neřeší plán ukrytí osazenstva objektů (zaměstnanců firem a podniků). V tomto případě se jedná o podnikovou prodejnu Trumf, do které byl autorovi této práce odepřen přístup a nemohlo tak dojít ke zmapování počtu osazenstva objektu či prostor vhodných pro ukrytí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REŠERŠE DOSTUPNÝCH ZDROJŮ

Úvodní kapitola představuje do určité míry teoretický vstup do řešené problematiky. Provádí to tím způsobem, že uvádí vybrané zdroje, které se věnují, ať již okrajově nebo hlouběji, tématu ukrytí obyvatelstva a plánování ukrytí. Níže uvedené tituly odkazují na řešenou oblast, která je předmětem této diplomové práce, přičemž autor zde vybírá z jednotlivých publikací relevantní informace, jenž se vztahují k jeho zájmové oblasti.

1.1 Problematika ochrany obyvatelstva a ukrytí obecně

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ. Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2019. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-220-7.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019) ve své knize sumarizují bezpečnostní, právní a historický rámec ochrany obyvatelstva (dále jen OO), její aktuální opatření, způsob realizace a její samotné zabezpečení. Autoři uvádí, že ukrytí je jedním ze základních opatření ochrany obyvatelstva. Obecně se věnují jednotlivým opatřením OO, jejich významu a vzájemným návaznostem. Ve vztahu k ukrytí se tato publikace věnuje jak historickým aspektům, tak i jeho současnému významu v prostředí ČR. Jsou zde také specifikovány bezpečnostní hrozby, jež poukazují na nutnost a význam plánu ukrytí ve vztahu k OO.

ZPĚVÁK, Aleš et al., 2014. Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-044-0.

V této publikaci se (Zpěvák et al., 2014) podobně jako výše uvedený zdroj zmiňuje o ochraně obyvatelstva v širší perspektivě. Publikace mapuje kompletní vývoj civilní ochrany (dále jen CO) na našem území, skrze jeho vývojové fáze, až po jeho současnou transformovanou podobu do OO, jak ji chápeme dnes. Tento proces je zde mapován jak z hlediska souvisejících právních norem, tak z pohledu organizací a jednotlivých složek podílejících se na ochraně/obraně obyvatelstva, včetně jejich činností a monitorování jejich vývoje. Ukrytí je zde věnována dostatečná pozornost, neboť v komplexním systému OO zastupuje důležitou roli v případě přežití obyvatelstva.

LINHART, Petr a Radim ROUDNÝ, 2009. Ochrana obyvatelstva a terorismus: Distanční opora. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-165-8.

Tato publikace je sama o sobě zajímavá, neboť jí autoři (Linhart a Roudný, 2009) zpracovali formou studijní opory, přičemž má sloužit pro využití jak prezenčního studia, tak především pro distanční výuku. Ve vztahu k tématice této diplomové práce (dále jen DP) jsou zde řešeny základní oblasti, jako systém ochrany obyvatelstva, včetně jednotlivých opatření a vývoje, jež zahrnuje civilní protiletectkou ochranu (dále jen CPO), pojmový aparát zahrnující předmětnou oblast, právní oporu a další témata, která se dotýkají problematiky ukrytí.

HYLÁK, Čestmír a Ján PIVOVARNÍK, 2016. Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-87544-18-1.

Autoři (Hylák a Pivovarník, 2016) se v této práci zaměřili na problematiku individuální a kolektivní ochrany. Věnují se zde např. historickému vývoji individuální protichemické ochrany v ČR, prostředkům individuální ochrany (dále jen PIO) a jejich rozdělení na prostředky pro ochranu dýchacích cest a pro ochranu povrchu těla. V rámci kolektivní OO zde vystupuje ukrytí jako jeden z hlavních způsobů zabezpečení OO při vzniku mimořádných událostí (dále jen MU) a zvažuje se zde jak využití stálých úkrytů civilní ochrany (dále jen SÚ), tak důležitá role improvizovaných úkrytů (dále jen IÚ).

1.2 Historické přístupy k řešení ukrytí obyvatelstva

Civilní obrana – Ochrana před bojovými látkami + SU (1967), 2022. In: YouTube [online]. 1.3.2022 [cit. 2022-12-07]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6n_XZDPSng&t=645s. Kanál uživatele Civilní obrana.

V rámci návaznosti detekce NL a dalších opatření v systému OO (varování, evakuace, ukrytí) je v dokumentárním videu z dob civilní obrany, pocházejícím z kanálu příhodně nazvaného Civilní obrana, popsán vztah těchto dílčích činností, počínaje detekováním NL až po dosažení úkrytů. Provázanost jednotlivých opatření je zde zobrazena skrze provádění nezbytných činností, které zahrnují chování obyvatelstva bezprostředně po vyhlášení signálu o možném nebezpečí, přičemž je kladen důraz na prostředky individuální ochrany, prostředky improvizované ochrany a jejich správné používání.

KOVAŘÍK, Jaroslav a SMETANA, Marek. Základy civilní ochrany. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, ISBN 80-86634-85-X.

(Kovařík a Smetana, 2006) ve své publikaci uvádí, že na území České republiky (dále jen ČR) v minulosti Československé socialistické republiky (dále jen ČSR) má ukrytí obyvatelstva (dále jen UO) dlouhou tradici. Je vhodné konstatovat, že bývalé Československo se svého času řadilo mezi špičku v oblasti ukrytí a zajištění UO se honosilo vysokou úrovní. Tehdejší situace tomu odpovídala, neboť nad obyvatelstvem neustále visela permanentní hrozba mezinárodního válečného konfliktu, který uvažoval použití zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN). Tehdy vznikala nerovnoměrně rozložená síť stálých úkrytů (dále jen SÚ), které byly navíc doplněny o plánované improvizované úkryty (dále jen IÚ), případně o polní úkryty. Tehdejší politický systém přijal doktrínu, kde stát vystupoval jako odpovědný orgán za UO. Tento způsob ukrytí vznikl tehdy primárně ve státech tehdejšího východního bloku.

ŘEHÁK, David a PUPÍKOVÁ, Jana, 2015. Ukrytí obyvatelstva v České republice. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-152-1.

(Řehák a Pupíková, 2015) nahlíží na ukrytí z hlediska historie jako na přímou reakci při ohrožení života v důsledku nepřízně počasí, přírodní katastrofy nebo ozbrojeného konfliktu. Konstatují, že v minulosti bylo na našem území ukrytí spojováno především s hrozbou leteckého útoku na civilní obyvatelstvo a použitím zbraní hromadného ničení.

DUBÁNEK, Martin a LACH, Pavel, 2013. Malá kniha o velkých bunkrech: největší pevnostní stavby světa 1918-1945. Praha: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-2632-1.

Autoři (Dubánek a Lach, 2013) z pohledu historie zmiňují souvislost ukrytí obyvatelstva s obdobím CPO. V souvislosti s CPO tehdy docházelo v jednotlivých městech ke zřizování poradních výborů. Ve velkých městech docházelo k tomu, že se CPO separovala do více odborů a vznikaly tak evakuační, záchranné či technické odbory. Autoři uvádí, že tehdejší systém se soustředil především na plánování ochrany před leteckým útokem.

SPENCER, Brett. From Atomic Shelters to Arms Control: Libraries, Civil Defense, and American Militarism during the Cold War. Information . 2014, 49(3), 351, ISSN 21648034.

Pokud budeme o významu ukrytí uvažovat jako o opatření pro přežití, dalo by se konstatovat, že jeho vývoj byl ve světě formován převážně konflikty/válkami a jejich nástroji, jako např. hrozbou použití ZHN. Důkazem tohoto tvrzení je období studené války, které bylo podnětem pro to, že objekty/budovy, které tak využívány nebyly, začala být vnímány jako možné vhodné protiatomové kryty. Ve vztahu k našemu silnému aliančnímu spojenci tato publikace přináší krátký vstup do historie ukrytí na území USA. (Spencer, 2014) analyzuje opomíjenou účast „knihoven“ a jejich úlohu v civilní obraně a rovněž jejich připravenost na jadernou válku za studené války. Aktivní roli v rámci CO převzaly knihovny přeměnou svých budov na protiatomové úkryty. Některé knihovny dokonce převzaly roli tzv. „komunitních úkrytů“ a měli vlastní vyškolený personál pro nouzové operace. Mnoho knihoven se během studené války přeměnilo na plnohodnotné protiletectké kryty. Tehdejší lídři civilní obrany měli za to, že se knihovny díky svým tlustým zdem a čítárnám jeví jako ideální volba pro nouzové nemocnice. Rovněž se ukázalo, že svazky knih nabízely dobrou ochranu proti záření.

1.3 Plánování ukrytí a jeho směřování v současné době

Předpis CO-2-7/č: Ukrytí obyvatelstva, 1984. Praha: Ministerstvo národní obrany.

Tato dnes již starší publikace z dob Československé socialistické republiky (dále jen ČSSR) detailně popisuje veškeré kroky, které je nutné podniknout k efektivnímu a účelnému plánování ukrytí obyvatelstva. Publikace vnímá ukrytí jako hlavní způsob ochrany obyvatelstva tehdejšího ČSSR před účinky nepřátelského napadení, čímž se rozumí situace, která by vyžadovala plnou bojovou pohotovost civilní obrany. Předpis byl zrušen čj. 62383 kanceláří náčelníka generálního štábu v roce 2002. Avšak lze z něj i dnes částečně vycházet při plánování ukrytí.

Metodika plánování improvizovaného ukrytí v obci, b.r. Ostrava: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE.

Tento dokument je určen obcím, které mají ze zákona č. 239/2000 Sb. o IZS povinnost zajišťovat ukrytí v rámci svého území. Metodika se zaměřuje především na způsoby improvizovaného ukrytí a poukazuje tak na „hlavní zásady pro plánování improvizovaného ukrytí“ (Metodika plánování improvizovaného ukrytí v obci, b. r.).

ŘEHÁK, David, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ ML., Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Jaroslav HEGAR, 2015. Metodika stanovující technické požadavky pro přípravu novostaveb k provizornímu ukrytí. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Metodika se zabývá možnostmi zvýšení přirozených ochranných vlastností objektů (novostaveb), u kterých je předpoklad, že budou využity jako provizorní úkryty, neboť se nachází v zóně havarijního plánování, či v jiných oblastech, kde hrozí únik nebezpečných látek. Tento dokument sumarizuje vybrané doporučené praktiky směrem ke zkvalitnění přirozených ochranných vlastností staveb/objektů. Lze jej využít i na úrovni státní samosprávy (v tomto případě obcí) zabývající se problematikou ochrany obyvatelstva (Řehák, et. al., 2015).

HEGAR, Jaroslav a Jaroslav KOVAŘÍK, b. r. Dokumentace plánu ukrytí školy, objektu a obce.

V rámci této dokumentace autoři (Hegar a Kovařík, b. r.) hovoří prostřednictvím legislativních pojmů z oblasti OO o ukrytí a souvisejícím plánování ukrytí na úrovni obce, školy a objektu a současně radí, jak zpracovat dokumentaci související s plánováním na konkrétní úrovni.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, 2002. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Tato koncepce ve vztahu k ukrytí poprvé zmiňuje, že stálé úkryty, vybudované pro ochranu před účinky ZHN, nelze využívat k ukrytí v případě nevojenského ohrožení. Jako důvod uvádí nerovnoměrné rozložení a dobu nutnou ke zpohotovení.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Praha: Ministerstvo vnitra-Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Ve vztahu k problematice ochrany obyvatelstva a s tím souvisejícího ukrytí, koncepce vybízí občany, aby v případě mimořádných událostí (dále jen MU) s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami (dále jen NL), využívali přirozených ochranných vlastností staveb s doporučením úprav, které by zamezovali proniknutí nežádoucích jevů, jako např. pronikavé radiaci.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra –Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Tato koncepce oproti předchozí nepřináší žádné velké změny. Celkový systém ochrany obyvatelstva je zde vnímám napříč všemi zainteresovanými resorty. Koncepce jasně formuluje, co patří mezi základní principy ochrany obyvatelstva a rovněž vymezuje nástroje, jimiž jsou realizována jednotlivá opatření. Ve vztahu u krytí je zde kladen důraz na význam improvizovaného ukrytí.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku do roku 2025 s výhledem do roku 2030: Připravený občan. Připravený systém. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Tato novější koncepce z června roku 2021 pohlíží na ukrytí jako na nejúčinnější ochranné opatření směrem k omezení kontaminace osob prostřednictvím působení NL nebo účinků pronikavé radiace. Podobně jako v předchozí koncepci, je i zde k ukrytí obyvatelstva při MU nevojenského charakteru uvažováno využití přirozených ochranných vlastností staveb, nebo se případně doporučuje, na těchto stavbách provádět dílčí úpravy, které by posílily jejich odolnost vůči pronikání NL.

Sebeochrana ukrytím: metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby

Tato metodická pomůcka může sloužit jako penzum informací pro všechny stupně státní správy či územní samosprávy, včetně obcí, o tom jakým způsobem postupovat při realizaci ukrytí improvizovaným způsobem. Ve vztahu k plánování ukrytí je zde zmíněn postup od správné volby pro výběr vhodného prostoru pro zřízení improvizovaného úkrytu, přes výčet stavebních úprav a doporučení, až po zmínění různých způsobů improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla. Vzhledem k tomu, že se jedná o doporučenou metodiku, dle níž lze postupovat buď striktně, nebo využít pouze dílčí doporučení vzhledem ke konkrétním potřebám uživatele, bylo by vhodné mít tento „návod“ na každém obecním úřadě, a to jak v tištěné tak elektronické podobě.

(Wang et al., 2021) ve svém článku „*A Method for Calculating the Potential Crowdedness of Urban Emergency Shelters*“ vnímá samotné úkryty jako nouzové opatření pro přesídlení obětí v relaci na různé mimořádné události. Dle jeho názoru, úkryty v dnešních moderních městech představují bezpečné útočiště pro obyvatele před následky různých rizikových událostí, kterými mohou být požáry, výbuchy, povodně, zemětřesení nebo epidemie. Autor článku rovněž uvádí, že racionalita nouzových úkrytů se dá posuzovat především pomocí tří ukazatelů:

- **Efektivita**, která se zabývá kapacitou úkrytu, včetně dalších parametrů jako např. efektivní krytová plocha či podíl volného prostoru.
- **Dostupnost**, jenž vytyčuje vzdálenost jednotlivých krytů od míst možné pomoci, přičemž mezi tato místa lze zařadit nemocnice, hasičské stanice, případně stanice orgánů, které mají na starosti následnou evakuaci.
- **Bezpečnost**, která se zabývá konstrukční specifikací jednotlivých úkrytů.

(Zhao et al., 2017) ve své publikaci „*Relationships Between Evacuation Population Size, Earthquake Emergency Shelter Capacity, and Evacuation Time*“ hovoří o nutnosti správného rozmístění úkrytů, vzhledem k následnému přidělování postiženého obyvatelstva do těchto úkrytů. Podotýká, že správné rozmístění úkrytů, ve vztahu k obydlenosti potenciálně postižených oblastí, tvoří klíčový problém při plánování ukrytí a souvisejícího nouzového/krizového řízení. Dodává, že faktory jako doba evakuace nebo náklady spojené s výstavbou úkrytů, přímo souvisejí s velikostí případné evakuované populace a jejím prostorovým rozložením.

(Zhang et al., 2020) konstatuje ve své publikaci „*Supply–Demand Analysis of Urban Emergency Shelters Based on Spatiotemporal Population Estimation*“, že městské nouzové úkryty představují životně důležitá (veřejná) místa, jež jsou schopny poskytnout dočasný prostor obyvatelstvu v situacích, které vyžadují překonání katastrofy. Poukazuje na skutečnost, že efektivní plánování městských úkrytů může jednak posílit schopnost vlád vypořádat se s možnými katastrofami a také do značné míry může zaručit veřejnou bezpečnost v dnešních městech. Zvažuje také, vzhledem k rozmístování úkrytů a objemu populace v konkrétních rizikových oblastech, aby bylo při plánování ukrytí kalkulováno s přibližným odhadem denní a noční populace.

1.4 Právní normy a jiné závazné dokumenty v oblasti plánování ukrytí

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému

Níže jsou formou seznamu zobrazeny vybrané úkoly MV, vyplývající ze zákona o IZS, které mají spojitost s oblastí ukrytí a souvisejícími opatřeními.

- Zajištění a provoz JSVV.
- Zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva.
- Usměrnování postupu při zřizování zařízení civilní ochrany.
- Stanovení stavebně technických požadavků na stavby určené k OO (stavby civilní ochrany a stavby dotčené požadavky civilní ochrany).
- Skrze své prováděcí předpisy, zákon rovněž stanovuje postup v rámci odborné přípravy personálu pro zařízení CO, zabezpečení a způsob provádění evakuace, zásady poskytování ukrytí či způsob kolektivní ochrany.
- Ve vztahu k ukrytí, zákon ukládá zainteresovaným orgánům (krajský úřad) povinnost zpracovat havarijní plán kraje, případně prováděcí předpis stanoví povinnost zpracovat vnější havarijní plán, přičemž do obou plánů jsou zapracovány úkoly v rámci ukrytí obyvatelstva (zákon č. 239/200 Sb., o IZS).

Zákon o IZS dále ve vztahu k problematice ukrytí, potažmo OO ukládá povinnosti orgánům v rámci územní samosprávy a to zejména orgánům kraje, ORP a obce, přičemž jim klade odpovědnost za:

- „*Varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím*“.
- „*Hospodaření s materiálem civilní ochrany*“.
- „*Vedení evidence a provádění kontroly staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany*“.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, § 15, písm. c), d), g)

Sumarizace vztahu zákona o IZS a ukrytí

Souhrnně lze říci, že zákon 239/2000 Sb. pro oblast ukrytí obyvatelstva udává působnost a pravomoc státních orgánů, ale také orgánů územních samosprávních celků, nebo právnických a fyzických osob, které mají vztah ke stavbám CO, k ukrytí osob, případně k zařízením CO (Pivovarník, © 2002–2023).

Plán ukrytí z pohledu havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu ve znění vyhlášky č. 328/2001 Sb.

Plánování ukrytí v dnešní době vychází především z havarijních plánů jednotlivých krajů a z vnějších havarijních plánů pro zóny havarijního plánování, (např. v okolí jaderných zařízení), nebo pro objekty a zařízení s možností vzniku závažné havárie, přičemž povinnost zpracovat zmíněné plány, vychází ze zákona o IZS a jeho prováděcího předpisu.

Náležitosti plánu ukrytí vyplývající z havarijního plánu kraje:

- *„Zásady zabezpečení ukrytí“.*
- *„Přehled stálých úkrytů po správních obvodech obcí s rozšířenou působností, s vyznačením typu úkrytu a kapacity ukrývaných osob“.*
- *„Přehled o vhodných prostorech pro vybudování improvizovaných úkrytů“.*
- *„Rozdělení odpovědnosti za ukrytí obyvatelstva“.*

(Vyhláška MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, Příloha 1)

Náležitosti plánu ukrytí vyplývající z vnějšího havarijního plánu:

- *„Způsoby vhodného ukrytí osob v zóně havarijního plánování“.*
- *„Zásady pro chování obyvatelstva při ukrytí“.*
- *„Zásady zásobování ukrytého obyvatelstva potravinami a vodou“.*

(Vyhláška MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, Příloha 2)

Problematika ukrytí z pohledu vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška stanovuje např. postup při zřizování „zařízení CO“ (blíže popsáno v kapitole 1.5 „Základní pojmy a názvosloví“), charakterizuje personální složení a věcné prostředky zařízení CO, přičemž konkretizuje, že *„zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech tvoří krytové družstvo složené z velitele, obsluhy filtroventilačních zařízení, zdravotníků a pomocníků v počtu podle kapacity úkrytu“* (Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., § 2, odst. 10), specifikuje odbornou přípravu personálu zařízení CO, stanovuje zásady při poskytování ukrytí, spolu se způsobem a rozsahem kolektivní a individuální OO, přičemž v tomto směru uvádí následující:

- „Způsob a rozsah kolektivní ochrany obyvatelstva ukrytím se stanoví plánem ukrytí, který je součástí havarijního plánu“.
- „Ukrytí obyvatelstva se při mimořádných událostech zajišťuje v improvizovaných a ve stálých úkrytech“.

(Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., §16, odst. 1 a 2)

V návaznosti na výše uvedené, vyhláška dále popisuje IÚ a SÚ, jejich význam, využití a další rozdělení. V příloze vyhlášky (380/2002) jsou pak uvedeny konkrétní věcné prostředky pro jednotlivá zařízení CO.

Další oblasti ve vztahu k ukrytí, regulované vyhláškou č. 380/2002 Sb.

Ve vztahu k požadavkům CO na územní plán obce, dochází v jeho textové a grafické části k zapracování ploch pro potřeby:

- „Ukrytí obyvatelstva v důsledku mimořádné události“.
- „Skladování materiálu civilní ochrany“.
- „Evakuace obyvatelstva a jeho ubytování“.

(Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., § 20, písm. c), d), e))

Požadavky CO jsou kladeny i na regulační plány, přičemž se v souladu s územním plánem obce zapracuje do regulačního plánu tzv. doložka civilní ochrany, která ve své textové části stanovuje požadavky na pozemky z hlediska jejich využití pro:

- „Umístění stálých a improvizovaných úkrytů“.
- „Ubytování evakuovaného obyvatelstva“.
- „Skladování materiálu CO“.

(Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., § 21, písm. b), c), d))

Vyhláška dále konkretizuje, že požadavky na stavebně technické normy v případě staveb CO a staveb dotčených požadavky CO, se vztahují na OS PDS, SÚ, stavby pro průmyslovou výrobu a skladování a „stavby financované s využitím prostředků státního rozpočtu, stavby škol a školských zařízení, ubytovny a stavby pro poskytování zdravotní nebo sociální péče z hlediska jejich využitelnosti jako improvizované úkryty“ (Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., § 22, odst. 1, písm. c).

Sumarizace vztahu vyhlášky č. 380/2002 Sb. a ukrytí

Tuto právní normu je možné ve vztahu k ukrytí obyvatelstva shrnout jako opatření, jež zahrnují postup při poskytování ukrytí, rozsah a způsob kolektivní OO, požadavky OO v územním plánování, stavebně technické požadavky na stavby CO či stavby dotčené požadavky CO, věcné a personální prostředky zabezpečující ukrytí ve stálých úkrytech (Pivovarník, © 2002–2023).

Problematika ukrytí z pohledu zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Směrem k ukrytí/potažmo jeho plánování, je zde zmíněna výsada HZS, který tak může shromažďovat a evidovat údaje o:

- „*Kapacitách zdravotnických, ubytovacích a stravovacích zařízení*“.
- „*Počtech zaměstnanců ve výrobních provozech a počtech osob bydlících v místech předpokládané evakuace*“.
- „*Stavbách určených k ochraně obyvatelstva při krizových situacích, k zabezpečení záchranných prací, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů*“.

(Zákon č. 240/2000 Sb., § 15, odst. 2, písm. a), c), h))

Zmíněné informace by sloužily jako podklad v rámci případného zpracování plánu ukrytí.

Další právní normy, které se dotýkají problematiky ukrytí obyvatelstva v prostředí České republiky

- Atomový zákon (263/2016 Sb.) – ve spolupráci s HZS v případě možnosti vzniku radiační havárie vybízí k ukrytí obyvatelstva v zóně havarijního plánování.
- Stavební zákon (183/2006 Sb.) – „*Údržbou stavby se rozumějí práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její užitelnost*“ (Zákon č. 183/2006 Sb., § 3, odst. 4).
- Trestní zákoník (40/2009 Sb.) – „*Obecně prospěšným zařízením se rozumí veřejné ochranné zařízení proti požáru, povodni nebo jiné živelní pohromě, obranné nebo ochranné zařízení proti leteckým a jiným podobným útokům nebo jejich následkům, ochranné zařízení proti úniku znečišťujících látek*“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 132).
- Zákon č. (224/2015 Sb.) – který řeší případné ukrytí zaměstnanců během provozní havárie.

Regulace ukrytí z pohledu aktuálně platných ČSN

V současnosti je problematika vztahující se k oblasti ukrytí obyvatelstva v ČR regulována z pohledu ČSN dvěma platnými normami – konkrétně ČSN 73 9050, která se vztahuje k údržbě stálých úkrytů CO a ČSN P 73 9010 již se reguluje navrhování a výstavba staveb CO.

ČSN 73 9050 – Autoři (Hylák a Pivovarník, 2016) sumarizují normu jako soubor činností zahrnujících údržbu stálých úkrytů civilní ochrany, především pak stanovení požadavků na zajištění provozuschopnosti stálých úkrytů CO, povinnost majitelů stálých úkrytů v rámci zajišťování jejich pravidelné kontroly, údržby a revizi technických zařízení, nebo stanovení pravidelných intervalů pro kontrolní činnosti v rámci údržby, spolu s obsahem a rozsahem dokumentace k těmto úkrytům.

ČSN P 73 9010 – Tato norma se zabývá navrhováním a výstavbou staveb CO, přičemž se dle Hyláka a Pivovarníka (2016) vztahuje na stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty (dále jen STNÚ), chráněná pracoviště, malokapacitní úkryty, speciální úkryty a stavby pro dekontaminaci a rovněž udává technické parametry vyžadované pro stavební a technologickou část z pohledu ochrany obyvatelstva.

1.5 Základní pojmy a názvosloví

Níže jsou vybrány konkrétní pojmy, se kterými chce autor případně čtenáře seznámit, aby je tak lépe uvedl do problematiky ukrytí v rámci ochrany obyvatelstva.

Ochrana obyvatelstva a její opatření

Jak uvádí (Doležel et al., 2014), tak systém OO v ČR prošel v devadesátých letech minulého století poměrně složitým vývojem, a to jak z hlediska strukturálního, institucionálního, tak rovněž po právní stránce. Dále konstatuje, že na samotném vývoji se podepsal proces probíhajících společensko-politických změn, které se v ČR děly od roku 1990. (Vilášek a Fus, 2012) připomínají, že do roku 1990 byla opatření státu směrem k obraně/ochraně v gesci civilní obrany-později civilní ochrany.

Definice ochrany obyvatelstva podle terminologického slovníku MV „Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016)

Varování

(Hradil et. al., 2018) prostřednictvím své publikace „*Základy ochrany obyvatelstva v České republice*“ charakterizuje **varování** obyvatelstva jako resumé zahrnující organizační a technické opatření, jejichž úkolem je včasné upozornění obyvatelstva prostřednictvím orgánů veřejné správy na možnost vzniku, případně probíhající MU, kterážto vyžaduje provedení opatření směrem k OO a majetku.

Vyrozumění (Hradil et. al., 2018) popisuje jako souhrnný přehled provozních, technických a organizačních opatření, jenž mají za úkol zabezpečit včasné předání varovné informace (riziko hrozící nebo již vzniklé MU) složkám IZS, orgánům státní správy, orgánům územní samosprávy, právníkům a podnikajícím fyzickým osobám na základě krizových a havarijních plánů.

Individuální ochrana

Lze konstatovat, že v rámci úkolů a opatření směrem k ochraně životů a zdraví, slouží prostředky individuální ochrany jako doplňující opatření k evakuaci a ukrytí. (Hradil et. al., 2018) uvádí, že nejdůležitější složkou individuální ochrany jsou ochranné masky. Význam ochranných/plynových masek dokládá i (Bourassa et al., 2019), který tvrdí že masky symbolizují hlavní prostředek ochrany dýchacích cest v prostředí, které vykazuje přítomnost chemických, biologických nebo jaderných polutantů.

Improvizovaná ochrana

Podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019) mezi prostředky improvizované ochrany (dále jen PIO) patří jednoduché pomůcky, které si obyvatelstvo z dostupných prostředků bude schopno připravit svépomocí, přičemž tyto improvizované nástroje mají do omezené míry schopnost nahradit prostředky individuální ochrany. Jedná se především o vhodné oděvní součástky dostupné v každé domácnosti.

Ukrytí

(Hladký, 2010) vnímá ukrytí jako využití úkrytů, nebo dalších případných prostor využitelných k OO před účinky nebezpečných jevů, jako tepelné a světelné záření, pronikavá radiace, kontaminace chemickými a biologickými látkami nebo proti účinkům ZHN, přičemž jako objekty vhodné k tomuto účelu uvádí úkryty civilní obrany, případně budovy či prostory, které jsou schopné se přizpůsobit podmínkám pro potřeby OO po předchozích stavebních úpravách.

Evakuace

Představuje „*souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority, z míst ohrožených mimořádnou událostí nebo krizovou situací do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování (nouzové přežití), pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění*“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Nouzové přežití

(Holec, 2021) definuje nouzové přežití jako „*souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů krizového řízení, správních úřadů, složek integrovaného záchranného systému, právnických osob a podnikajících fyzických osob nebo fyzických osob, prováděných s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádné události na zdraví a životy postiženého obyvatelstva*“ (Holec, 2021, s-56).

Dekontaminace

Podle Hradila (2018), dekontaminace zahrnuje metody a prostředky, využitelné pro účinné a rychlé odstranění NL z prostředí, potažmo snížení jejich úniků ne přijatelnou/bezpečnou úroveň.

Kolektivní ochrana

„*Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit skupiny osob před následky mimořádných událostí a krizových situací. Zajišťuje se zejména evakuací z ohrožených nebo zasažených oblastí, případně ukrytím v improvizovaných nebo ve stálých úkrytech*“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Civilní ochrana „*je souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky. Civilní ochrana se stává za válečného stavu součástí systému obrany státu a zabezpečuje výkon humanitárních úkolů uvedených v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977*“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Civilní obrana představuje plnění některých nebo všech humanitárních úkolů vyplývajících z čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám, přičemž jejich úkolem je ochrana, pomoc při odstraňování bezprostředních účinků nepřátelských akcí nebo pohrom, případně vytvoření podmínek pro přežití obyvatelstva.

Civilní obrana z pohledu zahraničních autorů

- (Monteyne, 2011) mluví o civilní obraně jako o péči o obyvatele po následcích katastrof, zajišťující pohotovostní záchranné služby, lékařskou péči či potravu, přičemž mezi základní úkoly řadí zajištění přesunutí, případně ukrytí obyvatel před následky katastrof.
- Další pohled nabízí (Spencer, 2014), který uvádí, že civilní obrana se skládá ze služeb a prostředků které mají za úkol zmírňovat ničivost katastrof.
- (Moore, 2013) hovoří o civilní obraně jako o použití opatření zahrnující ukrytí a evakuaci, s cílem snížit škody na civilních životech a majetku, které byly způsobeny vlivem katastrofy či nepřátelského útoku.

Hrozba „je přírodní nebo člověkem podmíněný proces představující potenciál, tj. schopnost zdroje hrozby být aktivován a způsobit škodu. Tento potenciál může být spuštěn záměrně, nebo náhodně využít pro atakování specifických zranitelností aktiva. Hrozba bývá zdrojem rizika“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Improvizovaná ochrana dýchacích cest a povrchu těla představuje „využití vhodných oděvních součástí, které jsou běžně k dispozici v domácnosti, pomocí kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla. Slouží k bezprostřední ochraně před toxickými účinky nebezpečných látek“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Improvizovaný úkryt je „předem vybraný optimálně vyhovující prostor ve vhodných částech bytů, obytných domů, provozních a výrobních objektů, který bude upravován fyzickými a právníckými osobami pro jejich ochranu a pro ochranu jejich zaměstnanců před účinky mimořádných událostí s využitím vlastních materiálních a finančních zdrojů“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Individuální ochrana tvoří „soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest,

očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

Koncové prvky varování a vyrozumění jsou „*technická zařízení schopná vydávat varovný signál, např. sirény. Koncové prvky vyrozumění jsou technická zařízení schopná předat informaci orgánům krizového řízení, např. mobilní telefony. Hasičský záchranný sbor kraje umísťuje koncové prvky varování na území obcí s počtem nad 500 obyvatel, v 31 zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku mimořádné události. Varovný signál je stanovený způsob akustické aktivace koncových prvků varování obyvatelstva před hrozící nebo nastalou mimořádnou událostí“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).*

Stavby civilní ochrany „*jsou zejména stavby, které jsou určeny ke kolektivní ochraně obyvatelstva ukrytím, stavby pro dekontaminaci a stavby určené ke skladování a ošetřování materiálu CO“ (Řehák a Folwarczny, 2012, s-47).*

Zařízení civilní ochrany bez právní subjektivity je „*součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).*

Tento pojem je dále rozšířen vyhláškou MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, která uvádí celkem 11 druhů zařízení civilní ochrany, včetně postupu při jejich zřizování. Níže jsou zmíněny některé vybrané druhy:

- „*Zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech“.*
- „*Zařízení pro zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany“.*
- „*Zařízení pro zabezpečení dekontaminace věcných prostředků“.*
- „*Zařízení pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů“.*

(Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., § 2, odst. 8, 9, 10, 11)

Zóna havarijního plánování představuje „*území v okolí objektu, ve kterém jsou uplatňovány požadavky ochrany obyvatelstva a požadavky územního rozvoje z hlediska havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu“ (Terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).*

2 UKRYTÍ JAKO ÚČINNÝ NÁSTROJ OCHRANY OBYVATELSTVA

V této kapitole je zobrazen vývoj systému ukrytí obyvatelstva na našem území, na základě jednotlivých historických milníků, koncepcí a událostí, které jej formovaly. Rovněž je zde ve vztahu k ukrytí, potažmo k jeho plánování uvedeno, jakým způsobem je zabezpečeno v prostředí České republiky v současné době.

2.1 Vývoj v oblasti ukrytí na území našeho státu do roku 2001

Jak uvádí (Řehák a Pupíková, 2015), významným milníkem zahrnujícím směřování vývoje v oblasti ukrytí, byl rok 1935, kdy v reakci na možnou hrozbu vlečného konfliktu došlo ke schválení zákona č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům. (Kratochvílová, Kratochvílová ml. a Folwarczny, 2013) dodávají, že se jednalo o nejpropracovanější dokument tehdejší Evropy. (Řehák a Pupíková, 2015) poukazují na skutečnost, že přijetím zmíněného zákona došlo ke zřízení CPO, jejímž ústředním řízením bylo pověřeno MV. Podle Řeháka a Pupíkové (2015), byla hlavní úlohou systému CPO příprava a zajištění ochrany v místech předpokládaného napadení, přičemž v tomto ohledu bylo při plánování ukrytí uvažováno s velkými městy, jež disponovala silnou průmyslovou výrobou a dalšími zařízeními, která byla důležitá pro obranu státu. Autoři (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) uvádí, že snahy tehdejší organizace (CPO), spočívaly především ve vystrojení obyvatelstva plynovými maskami a v zajištění dostatečného množství veřejných úkrytů. Dodávají, že výše zmíněný zákon (82/1935), rovněž udával stavebníkům, potažmo investorům povinnost, aby v rámci urbanizace a v souladu s územním rozhodnutím, plánovali úkryty pro určitý počet osob. Tato povinnost se vztahovala i na osoby vlastníci nemovitosti, určené pro hospodářskou činnost, načež v těchto objektech musely být zřízeny úkryty pro zaměstnance. Podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019) systém CPO ukončil svou činnost v roce 1939 a následoval vznik Protektorátu Čechy a Morava. Další směřování/řízení veškerých zařízení CPO pak v roce 1940 přešlo na protektorátní policii, přičemž autoři (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) konstatují, že počínaje červencem roku 1941 došlo k převedení všech složek protektorátní CPO do podřízenosti tehdejších říšských složek a jejich následnému začlenění do „Luftschutz“ neboli (protiletecké obrany). (Zpěvák, et. al., 2014) doplňuje, že ani v tomto období nebyla opomíjena oblast zahrnující ukrytí a konstatuje, že v rámci Luftschutz, byla v souvislosti s plánováním ukrytí zajišťována výstavba protileteckých krytů, jednotlivé domy byly svépomocí upravovány, aby v případě leteckého útoku byly schopné poskytnout dočasný úkryt a především vybrané podniky, které byly důležité pro

tehdejší válečné hospodářství, byly rovněž opatřeny dostatečně silnými kryty a mobilními pozorovatelnami.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019) charakterizují následné poválečné období (1945-1951) likvidací CPO, přičemž konstatují, že toto období bylo spojeno s odstraňováním ochranných staveb, dalších zařízení a pozůstatků prvotní organizační struktury CPO. (Řehák a Pupíková, 2015) konkretizují, že systematická likvidace struktury protiletectké ochrany započala po osvobození v roce 1945 a trvala až do března roku 1948, přičemž případy, kdy došlo k zakonzervování nebo dokončení ochranných staveb, byly velice ojedinělé.

Dalším zásadním milníkem bylo dle Řeháka a Pupíkové (2015) přijetí vládního usnesení o civilní obraně v roce 1951, což vedlo k tomu, že na území tehdejší Československé republiky byla zřízena civilní obrana. Opatření civilní obrany reflektovala tehdejší hrozby v podobě konvenčních zbraní a bojových otravných látek. (Řehák a Pupíková, 2015) uvádí, že došlo ke zřízení orgánů civilní obrany, jejichž úkoly ve vztahu k plánování úkrytí zahrnovaly mapování stavu úkrytů a úkrytových prostor v rámci jejich územní působnosti.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019) ve své publikaci uvádějí, že vývoj civilní obrany byl ovlivněn několika etapami, přičemž reflektoval vždy konkrétní hrozby a vývoj bezpečnostního prostředí. Konstatují, že ve vztahu k úkrytům a jejich masové výstavbě, lze rozdělit vývoj civilní obrany na období, kdy byl stát vystaven hrozbám v podobě klasických konvenčních zbraní a období, kdy čelil rizikům ZHN. Dodávají, že i přes skutečnost, že ZHN byly známi již v období zaměřeném na ochranu proti konvenčním zbraním, byla v této době pozornost věnována především hrozbě leteckého bombardování v podobě hromadného použití trhavých a tříštivých pum, přičemž právě toto období je spojeno s tzv.

Koncepcí obrany proti účinkům konvenčních zbraní a bojových otravných látek.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019) dokladují, že v této koncepci byl způsob kolektivní ochrany vnímán tak, že úkrytí bylo považováno za zásadní ochranné opatření v případě napadení státu. Autoři (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) zde zmiňují využívání sklepních prostor, které se adaptovaly na úkryty s nižší odolností. Páteří systému kolektivní ochrany však byla výstavba nových krytů. Dále konstatují, že dle vládního pokynu byla zahájena výstavba zvláštních staveb civilní obrany – neboli úkrytů, ve dvou třídách odolnosti:

- „1. třídu poskytující ochranu proti přímému zásahu trhavé letecké pumy“.
- „2. třídu chránící proti troskám budovy, v jejichž podzemní části se úkryt nacházel“.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019, str. 28)

Následné období, spojené s rizikem použití ZHN, lze podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019) spojit s tzv. **Koncepcí ochrany obyvatelstva a národního hospodářství proti ZHN** (gesce tehdejšího MV), která tak poukazovala na nutnost ochrany proti ZHN. (Řehák a Pupíková, 2015) dodávají, že ačkoli nebylo možné zabezpečit úplnou ochranu proti ZHN, byly podstoupeny kroky k minimalizaci ztrát na životech, přičemž jako hlavní prostředek pro dosažení tohoto cíle, byla realizovány akce jako zřizování a výstavba úkrytů po celém území tehdejšího státu, včetně záměru poskytnutí prostředků individuální protichemické ochrany pro všechny obyvatele. (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) doplňují, že systém výstavby krytů dle zmíněné koncepce zahrnoval i budování dvouúčelových staveb/krytů, které se tak využívaly např. jako společenské místnosti, kina, garáže, sociální zařízení, případně i jako tržnice. Z této doby pochází zároveň jedna z největších dvouúčelových staveb, se kterou se počítá pro ukrytí i v současné době a tou je pražské metro, potažmo ochranný systém pražského metra (dále jen OSM). Směrem ke zefektivnění kolektivní ochrany, docházelo v tomto období ke zvyšování připravenosti občanů především po materiální stránce, což zahrnovalo výdej dětských ochranných prostředků, ochranných masek, osobních zdravotnických balíčků a osobních dozimetrů, s cílem zásobit veškeré obyvatelstvo. (Zpěvák, et. al., 2014) ve své publikaci dokládá, jakým způsobem bylo v rámci této koncepce a v souladu s evakuačními zásadami, plánováno ukrytí, přičemž v tomto směru uvádí následující pravidla:

- Na města, jež počítala s kompletní evakuací, s výjimkou provozů, které by zůstaly v činnosti i době války, se nevztahovala výstavba úkrytů, nýbrž pouze dokončení zhotovení těch stávajících.
- *„V ostatních kategorizovaných městech a objektech, kde je ukrytí jediným způsobem ochrany, provést zhotovení všech stávajících úkrytů a realizovat výstavbu stálých úkrytů“.*
- *„Ve všech ostatních městech plánovat pouze budování úkrytů jednoduchého a polního typu“.*
- *„Budování úkrytů v rámci bytové výstavby a občanské vybavenosti neprovádět, pouze s výjimkou, kdy to bude na základě individuálního posouzení z hlediska ochrany obyvatelstva i hospodárnosti účelné“.* (Zpěvák, et. al., 2014, str. 28).

Požadavky, kladené na plánování ukrytí, jež vyplývaly z vyhodnocení účinků ZHN, dle Zpěváka (2014) stanovily, že kategorizované prostory, které nepodléhaly evakuaci, musely

být vybaveny úkryty odolnými proti všem účinkům ZHN, kdežto úkryty v ostatních prostorách, včetně evakuačních prostor, musely poskytovat ochranu obzvláště proti účinkům radioaktivního zamoření.

Další etapou vývoje ukrytí a civilní obrany byl podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019) její převod z gesce MV do působnosti MO, což lze spojit s „**Koncepcí obrany proti ZHN v působnosti MO**“. Autoři (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) konstatují, že úkoly civilní obrany v té době zainteresovávaly veškeré orgány a organizace, včetně zapojení všeho obyvatelstva. Hlavní úkoly civilní obrany během koncepce obrany proti ZHN v gesci MO, spočívaly podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019) v přípravě obyvatelstva k civilní obraně, varování, evakuaci, **ukrytí** aj., přičemž v rámci přípravy, zmiňují podíl společenských organizací jako např. SVAZARM. Jak uvádí (Řehák a Pupíková, 2015), ukrytí představovalo hlavní způsob OO i v tomto období, přičemž se plánovalo diferencovaně, na základě uvažované míry ohrožení pro vybrané oblasti a místa. Rovněž dodávají, že již v době míru, se za branné povinnosti státu budovaly svépomocí a z místních zdrojů protiradiační úkryty, přičemž tento program počítal s ukrytím veškerého obyvatelstva. Hovoří rovněž i o tom, že docházelo k přidělování finančních prostředků, které sloužily pro výstavbu stálých dvouúčelových krytů. Význam a důležitost plánování ukrytí autoři (Řehák a Pupíková, 2015) podtrhují tím, že zmiňují schválení dokumentu „Komplexní zdokonalování Civilní obrany ČSSR“ (schváleného v roce 1981 Radou obrany státu), kde je ukrytí stanoveno jako hlavní způsob OO. Výše uvedená diference, spočívala dle Řeháka a Pupíkové (2015) např. v kategorizaci osob, jež byly nezbytné pro fungování výrobní sféry v rámci válečné ekonomiky a nepřetržité zásobování ozbrojených sil, přičemž při plánování ukrytí se s nimi počítalo přednostně. (Řehák a Pupíková, 2015) konstatují, že plán vytvoření krytového fondu, který počítal s ochranou veškerého obyvatelstva, se neslučoval s reálnými technickými a ekonomickými možnostmi národního hospodářství tehdejší doby.

Podle Řeháka, Martínka a Legierské (2019), lze poslední období civilní obrany na našem území spojit s tzv. „**Koncepcí civilní obrany České a Slovenské Federativní republiky**“ (Řehák, Martínek a Legierská, 2019, str. 33), přičemž jejím hlavním úmyslem bylo, aby vůbec poprvé došlo k využívání civilní obrany (orgánů a organizací) k OO v případě katastrof (technologických havárií, živelných pohrom apod.), což reflektovalo trendy tehdejších systémů OO v demokratických státech. (Řehák, Martínek a Legierská 2019) dodávají, že obsahem koncepce byly dva okruhy úkolů civilní obrany, přičemž první se vztahoval k plnění úkolů za války (úkoly stanovené v čl. 61 Dodatkového protokolu k Žen.

Úmluvám) a druhý se vztahoval k úkolům v době míru, což bylo poprvé v historii civilní obrany, kdy byly úkoly v době míru jasně stanoveny a zároveň odděleny od úkolů v době války.

Systém civilní obrany fungoval až do roku 1993, kdy došlo na základě usnesení Federálního shromáždění k rozdělení Československé federativní republiky a vzniku ČR. Jak uvádí (Řehák, Martínek a Legierská, 2019), tak rok vzniku ČR byl dalším milníkem pro formování systému civilní obrany. Dle Řeháka a Pupíkové (2015) následně došlo k zavedení pojmu civilní ochrana.

(Řehák a Pupíková, 2015) dodávají, že ve vztahu k nově vzniklému systému CO byla na základě vládního usnesení v březnu roku 1993 vydána „*Opatření civilní ochrany České republiky*“ (Řehák a Pupíková, 2015, str. 5), která deklarovala, že dokud nebude systém CO ošetřen v rámci právní úpravy, bude jeho funkčnost zachována skrze konkrétní opatření civilní obrany vycházející z čl. 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám.

(Řehák, Martínek a Leegierská, 2019) v návaznosti na vývoj událostí a další směřování CO zmiňují rámcovou koncepci OO, která byla v roce 1997 přijata usnesením vlády č. 710, čímž vznikla tzv. „*Koncepce zabezpečení úkolů civilní ochrany definovaných I. Dodatkovým protokolem*“ (Řehák, Martínek a Legierská, 2019, str. 34). Uvádějí, že mezi hlavní úkoly patřila opatření jako „*varování a vyrozumění, kolektivní ochrana, individuální protichemická ochrana a účast civilní ochrany na poskytování pomoci při živelných pohromách*“ (Řehák, Martínek a Leegierská, 2019, str. 34). Autoři (Řehák, Martínek a Leegierská, 2019) dále konkretizují cíle koncepce ve vztahu k ukrytí, jako udržování vybudovaného krytového fondu a novelizaci plánu ukrytí, vytvoření komplexního automatizovaného systému varování a vyrozumění (zapojení KPV jako např. elektronické sirény a MIS), nebo částečné – státem garantované zabezpečení PIO pro vybrané skupiny populace.

Dle Řeháka, Martíneka a Legierské (2019), se výše zmíněná koncepce zásadním způsobem podílela na podobně systému OO, jak jej vnímáme dnes, přičemž v tomto směru položila základní kámen pro převod výkonu státní správy civilní ochrany z gesce MO do působnosti MV.

2.2 Ukrytí na území našeho státu od roku 2001 po současnost

Další vývoj ukrytí, jenž je zobrazen v této kapitole, se odráží především ze současného systému OO a navazujících koncepcí, potažmo z právních norem, které byly součástí balíčku tzv. krizové legislativy, především pak ze zákona o IZS a jeho prováděcích předpisů.

V návaznosti na výše uvedenou transformaci CO (Řehák a Pupíková, 2015) uvádí, že oblast OO včetně ukrytí, přešla pod správu MV – konkrétně GŘ HZS ČR. Autoři (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) dodávají, že toto období bylo spojeno s předložením návrhu zákona o krizovém řízení a IZS. Dle Řeháka a Pupíkové (2015), to byl právě zákon o IZS, který měl poprvé zahrnovat právní úpravu civilní ochrany, přičemž platná legislativní úprava CO byla účinná od 1.1.2001, kdy došlo k jejímu zakotvení v zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS pod názvem „ochrana obyvatelstva“.

(Řehák, Martínek a Legierská, 2019) konstatují, že k naplnění požadavků výše zmíněného vládního usnesení č. 710, došlo přijetím tzv. balíku krizové legislativy, který zahrnoval zákony jako (z. č. 238/2000 Sb. o HZS ČR, z. č. 239/2000 Sb. o IZS, z. č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a z. č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy), přičemž tak došlo k zanesení pojmu „ochrana obyvatelstva“ do právního řádu ČR.

Níže je popsán vývoj v oblasti ukrytí po roce 2001 až po současnost skrze koncepce OO. První velkou změnu v oblasti ukrytí přinesla:

- **Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.**

Tento dokument udává, že vzhledem k nedostatečným prostředkům vyčleněným na údržbu a provoz, není reálné vyřešit stavebně technické a majetkově právní nedostatky jednotlivých úkrytů. Koncepce konstatuje, že stávající krytový fond již nebude ze státních prostředků dále rozšiřován, přičemž v případě narůstající hrozby válečného konfliktu, bude při plánování ukrytí uvažováno s vytipováním podzemních, suterénních a dalších částí domů, případně výrobních či provozních objektů, pro následnou úpravu na improvizované úkryty (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015).

- **Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020.**

Koncepce mimo jiné udává, že rozhodující úloha v rámci organizování ukrytí spadá do kompetence obcí, přičemž obce v rámci plánování ukrytí provádějí vytipování vhodných prostor pro zbudování improvizovaných úkrytů jako např. (garáže, sklepy apod.), a to již v době míru. Obce zároveň v součinnosti s HZS uplatňují v případě nové výstavby v rámci

stavebního a územního plánování požadavky ve vztahu k zajištění ochrany obyvatelstva. Přesto, že koncepce nepočítá s využitím stálých úkrytů CO v případě ohrožení nevojenského charakteru, pokud dojde k nárůstu hrozby válečného konfliktu, bude opět uvažováno s využitím funkčních STOÚ, OS PDS, vyřazených stálých úkrytů, u kterých je možné jejich opětovné zprovoznění k primárnímu účelu. A taktéž s využitím vyřazených stálých úkrytů, které již nelze plnohodnotně obnovit do provozního režimu, ale lze je upravit tak, aby sloužili pro improvizované ukrytí. (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020).

- **Koncepce ochrany obyvatelstva ro doku 2020 s výhledem do roku 2023.**

Ve vztahu k ukrytí koncepce uvažuje o změně legislativy, která je zaměřena na prováděcí předpis – Vyhlášku č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Cílem chystané změny je, aby zohlednila především technologický vývoj a jeho začlenění do realizace plnění úkolů OO, které se stále koncepčně opírají o systém civilní obrany pocházející z dob studené války.

- **Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030.**

V této poslední a aktuální koncepci je obecně přístup k ukrytí obyvatelstva založen především na improvizovaném způsobu ochrany, přičemž improvizované ukrytí zde hraje dominantní roli. Spojitostí s předchozí koncepcí je, že v případě vojenského ohrožení rovněž platí využití již vybudovaných úkrytů a ochranných systémů podzemních dopravních staveb. V této koncepci je však konstatováno, že stát podporuje pouze provoz úkrytového fondu vybraných fakultních nemocnic a ochranný systém podzemních dopravních staveb (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030).

2.3 Současný stav v oblasti ukrytí a jeho plánování na území ČR

(Heller, 2018) ve svém příspěvku zmiňuje uvádající stav krytového fondu ČR. Uvádí, že úkryty CO v České republice obecně nejsou v nejlepším stavu, a to především z toho důvodu, že mnohé z nich vznikly v 50. - 70. letech minulého století. Konstatuje, že z kdysi celkové počtu cca 5700 úkrytů CO, je provozuschopných přibližně 1840, přičemž tyto jsou schopny poskytnout ukrytí pro přibližně jeden milion obyvatel, což představuje pouze 10 % populace ČR. Autoři (Linhart a Roudný, 2009) dodávají, že na celkové kapacitě se podepsaly především povodně v letech 1997 a 2002. Podobně jako výše uvedené zdroje, i (Heller, 2018) poukazuje na skutečnost, že SÚ vybudované v minulosti pro ochranu obyvatelstva

proti ZHN, nejsou využitelné pro ukrytí obyvatelstva v případě nevojenského ohrožení, neboť z pohledu plánování ukrytí, doba jejich zpohotovnění a nerovnoměrné rozložení na území ČR nevyhovují podmínkám pro rychlé a efektivní ukrytí v případě potřeby. Konstatuje, že tyto úkryty se neudrží ve stavu stále pohotovosti, což znamená, že nejsou připraveny k okamžitému využití a většina z nich by tak vyžadovala dobu minimálně jednoho dne, než by mohly účinně pojmout první osoby. (Řehák a Pupíková, 2015) doplňují, že ukrytí v minulých desetiletích představovalo především ochranu před účinky ZHN, avšak jeho směřování v dnešní době reflektuje spíše hrozby MU a KS nevojenského charakteru.

Plánování ukrytí v prostředí České republiky

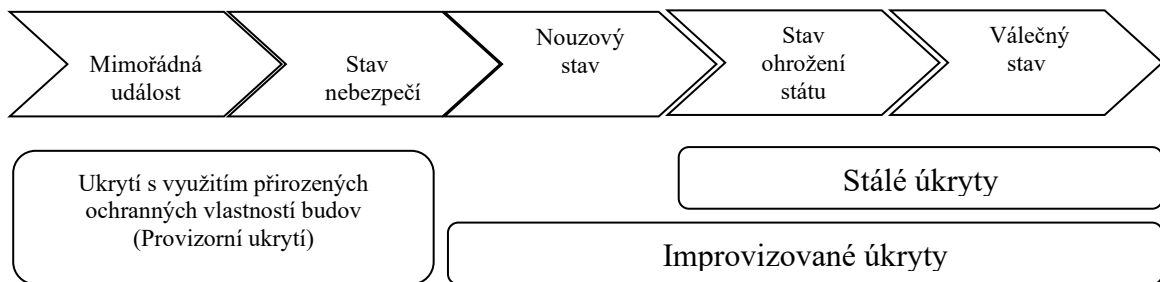
Dle Hyláka a Pivovarníka (2016) představuje ukrytí jeden z hlavních způsobů zajištění OO, přičemž konstatují, že jeho zásadní význam spočívá především v ochraně proti všem známým účinkům ZHN či působení chemických a jiných NL. (Zeman a Mika, 2007) hovoří o ukrytí jako o využívání úkrytů CO a dalších případných prostor, které jsou z hlediska stavebních a dalších úprav přizpůsobené k ochraně obyvatelstva.

Jak uvádí (Řehák, Martínek a Růžičková, 2015), vychází stávající systém ukrytí obyvatelstva z principů kolektivní ochrany založené v 70. a 80. letech minulého století, přičemž tzv. úkrytový fond ČR při plánování ukrytí v dnešní době počítá s OS PDS, STOÚ, STNÚ a s prostory, které byly vytipované pro vybudování improvizovaných úkrytů, přičemž podle Hradila (2018) improvizované úkryty, potažmo plánování ukrytí realizované v improvizovaných úkrytech, začíná představovat nejdůležitější způsob v rámci zabezpečení ukrytí obyvatelstva v prostředí ČR.

(Hylák a Pivovarník, 2016) uvádí, že ukrytí obyvatelstva je organizačně řešeno tzv. „Plánem ukrytí“, který je součástí havarijních plánů. (Kratochvílová, 2005) dodává, že „do havarijního plánu kraje jsou zahrnováni vlastníci stálých úkrytů, případně pokud úkryty nespravují sami, i správci (uživatelé) stálých úkrytů vedených v evidenci“ (Kratochvílová, 2005, s–58), dále konstatuje, že za vedení evidence stálých úkrytů (respektive za evidenční listy) jsou odpovědné obecní úřady a HZS kraje, přičemž HZS jsou oprávněny vyřazovat stálé úkryty z evidence, pokud splňují podmínky pro vyjmutí. Dle Smetany a Kratochvílové (2010) se plán ukrytí dále promítá také do vnějšího havarijního plánu a to v případě jaderných zařízení nebo pracovišť IV. kategorie, přičemž tehdy řeší problematiku ukrytí v zóně havarijního plánování a rovněž se plán ukrytí může stát součástí vnějšího havarijního plánu pro objekty a zařízení, které vykazují riziko vzniku vážné havárie s možným únikem NL.

Dělení úkrytů

Níže je sumarizován stav v oblasti ukrytí v prostředí ČR skrze jednotlivé druhy úkrytů, jejich rozdělení, místa a úlohy v systému OO. Na snímku č. 1 níže, je zobrazen systém plánování ukrytí v ČR, který bude přiblížen skrze jednotlivé typy úkrytů.

Obrázek 1 Systém plánování ukrytí v České republice (Řehák et al., 2015)

(Kratochvílová, 2005) uvádí, že systém UO v prostředí ČR je zajišťován ve stálých a improvizovaných úkrytech. Autoři (Řehák, Martínek a Růžičková, 2015) dodávají, že SÚ představují chráněná/bezpečná místa v podzemních částech staveb, případně se jedná o samostatně stojící stavby. (Řehák a Folwarczny, 2012) dále sumarizují SÚ jako STOÚ (jednouúčelové, dvouúčelové, malokapacitní a velkokapacitní), STNÚ (stálé protiradiační úkryty a stálé protiradiační úkryty zesílené), OS PDS (Pražské metro a Strahovský tunel), dále uvádějí chráněná pracoviště krizového řízení, speciální úkryty CO („*pohotovostní úkryty obsluh provozů, úkryty obsluh nepřetržitých provozů*“) (Řehák a Folwarczny, 2012, s–47), nebo stavby pro dekontaminaci.

Stálé tlakově odolné úkryty civilní ochrany (STOÚ CO)

Jak uvádí (Řehák, Martínek a Růžičková, 2015), výstavba STOÚ započala v 50. letech minulého století a jejich účelem je ochrana obyvatelstva proti účinkům ZHN, v případě, že dojde ke stavu ohrožení státu nebo k vyhlášení válečného stavu. (Řehák a Flowarczny, 2012) dodávají, že vzhledem k jejich nerovnoměrnému rozmístění a době nutné ke zpohotovení nejsou tyto úkryty uváděny v rámci havarijních plánů krajů.

STOÚ byly budovány ve třech třídách odolnosti, a to podle síly přetlaku v čele tlakové vlny:

- 3. třída odolnosti (200 kPa)
- 4. třída odolnosti (100 kPa)
- 5. třída odolnosti (50 kPa)

Stálé tlakově neodolné úkryty civilní ochrany (STNÚ CO)

Dle tvrzení Řeháka a Folwarcznyho (2012) jsou STNÚ rovněž využitelné pro OO v případě krizových stavů vojenského charakteru (stejně jako STOÚ), přičemž poskytují ochranu proti světelnému a tepelnému záření, pronikavé radiaci, nebo radioaktivní kontaminaci. Podobně jako STOÚ se dělí na základě tlakové odolnosti na:

- Stálé tlakově neodolné úkryty (tlaková odolnost 30 kPa).
- Stálé tlakově neodolné úkryty zesílené (tlaková odolnost do 50 kPa).

(Hylák a Pivovarník, 2016) zmiňují, že před vydáním Vyhlášky MV č. 380/2002 byly STNÚ označovány jako stálé protiradiační úkryty. Rozdíl mezi běžným STNÚ a zesíleným spočívá dle Hyláka a Pivovarníka (2016) v tom, že zesílené poskytovali navíc i částečnou ochranu proti tlakovým účinkům ZHN (10-25 kPa).

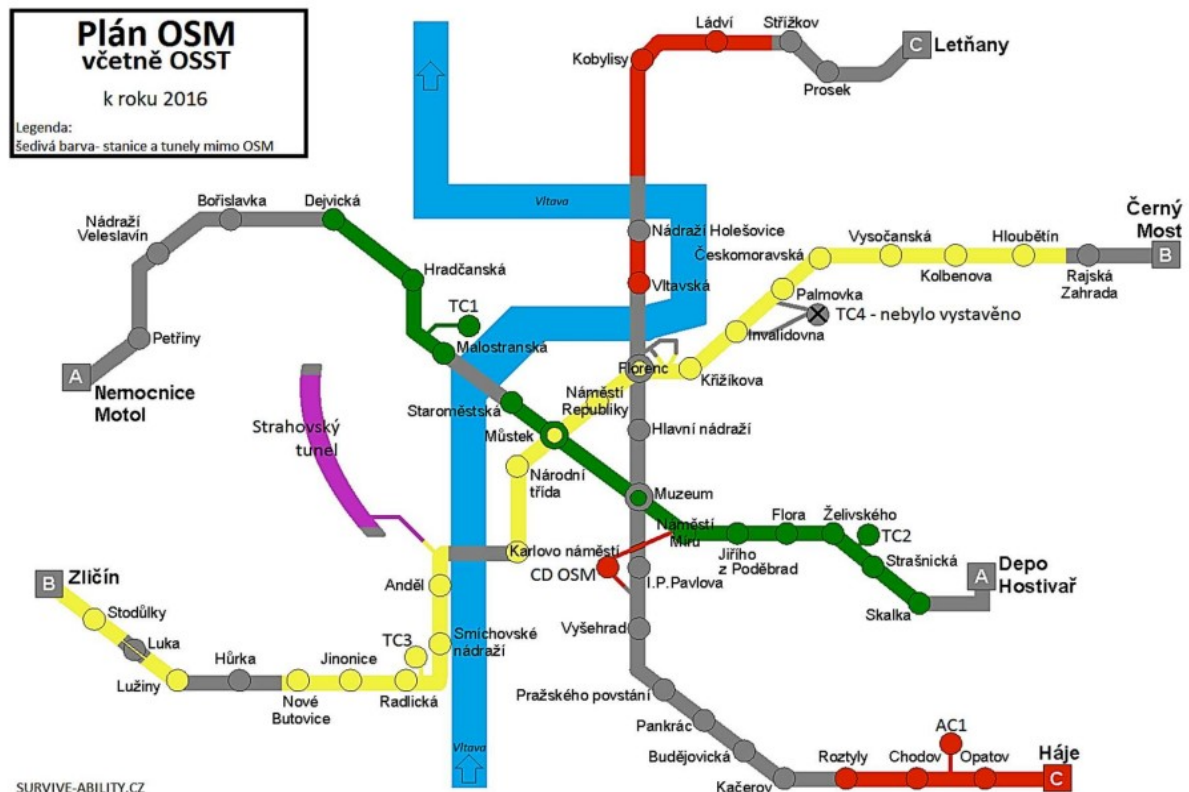
Ochranné systémy podzemních dopravních staveb (OS PDS)

V publikaci Hyláka a Pivovarníka (2016) OS PDS představují dvouúčelové stavby, které v běžném stavu fungují jako dopravní, ale v případě nutnosti je možno je využít i k ukrytí obyvatel, techniky či materiálu. Jejich ochranné vlastnosti jsou ve srovnání se STOÚ stejné, ne-li silnější, a to vzhledem k hloubce jejich zapaštění a technické vybavenosti. Do OS PDS lze zařadit:

Ochranný systém metra (OSM) - od roku 1975 budován dvouúčelově, aby byl schopen sloužit pro potřeby městské hromadné dopravy a rovněž pro potřeby OO k ukrytí či evakuaci obyvatelstva.

Ochranný systém strahovského tunelu (OSST) – v běžném režimu je využíván jako důležitá dopravní tepna pro osobní a nákladní dopravu, avšak jej lze rovněž využít i jako úkryt pro obyvatelstvo, techniku či materiál. OSST je štolou propojen s OSM a proto jej lze v některých materiálech nalézt jako součást OSM.

Na snímku č. 2 níže je zobrazen grafický plán OSM, včetně vyznačení jednotlivých tras, spolu s vyznačením OSST a jeho napojením na systém metra.

Obrázek 2 Ochranný systém podzemních dopravních staveb (Strašíková, 2018)

Kapacita OS PDS je podle (Koncepte ukrytí obyvatelstva hl. m. Prahy na rok 2015-2016, 2015) 347 000 ukrývaných osob, přičemž podíl OSST činí 15 000 a OSM 332 000, (trasy A, B, C) viz. snímek výše, v poměru 116 000 trasa A, 130 500 trasa B a 85 500 trasa C.

Malokapacitní úkryty (MKÚ)

Podle tvrzení Hyláka a Pivovarníka (2016) tento typ úkrytu představuje v podstatě pouze zjednodušené STOÚ, které poskytují úkrytí pro 50 až 150 osob.

Speciální úkryty

Mezi speciální úkryty, pro tzv. aktivně ukrývané osoby, lze dle Hyláka a Pivovarníka (2016) zařadit:

- **Pohotovostní úkryty obsluh provozů (dále jen PÚOP).**

PÚOP se zřizují v místech, kde je pro obsluhu zařízení vyžadována přímá kontrola výrobního procesu a zpravidla se navrhují na počet 2 až 5 osob, přičemž ochranné vlastnosti těchto PÚOP se přizpůsobují konkrétním podmínkám. (Řehák a Folwarczny, 2012)

dodávají, že po celou dobu pobytu obsluhy v PÚOP je nařízeno využívat protichemického ochranného oděvu, což je limitujícím faktorem pro délku pobytu v PÚOP.

- **Úkryty obsluh nepřetržitých provozů (dále jen ÚONP).**

ÚONP jsou budovány za účelem ukrytí zaměstnanců, kteří zabezpečují nepřetržitý provoz i v případě, že již došlo k MU. Tyto úkryty se navrhují pro kapacitu 20 až 150 osob, přičemž jejich ochranné vlastnosti se téměř neliší od STOÚ. Dle Řeháka a Folwarcznyho (2012) jsou ÚONP vybaveny dekontaminační místnostmi a dispozičně jsou řešeny tak, aby poskytnuli odpočinek i stravování pro ukryvané osoby.

- **Chráněná řídicí pracoviště (dále jen CHRŔP).**

Lze říci, že se jedná o STOÚ, budované pro zabezpečení činnosti orgánů KŘ při řešení KS s kapacitou 5 až 30 osob.

Výše zmíněné „speciální úkryty“ dle Hyláka a Pivovarníka (2016) poskytují pro aktivně ukryvané osoby možnost pobytu až 15 dní a jejich ochranných vlastností je dosaženo předně kvalitou technického zařízení, přičemž zásadní je kvalitní filtroventilace.

Systém kontroly, údržby a požadavky na SÚ včetně dokumentace

(Řehák a Folwarczny, 2012) v rámci údržby stavebních konstrukcí SÚ a jejich technického zařízení poukazují na požadavky, které vyplývají ze stavebního zákona, zákona o IZS, potažmo z technických norem. V rámci kontroly SÚ se provádí:

- Kontrola stavebních konstrukcí.
- Kontrola plynotěsnosti.
- Kontrola tlakově plynotěsných a plynotěsných dveří, poklopů a uzávěrů.
- Kontrola technických zařízení a rozvodů.

V rámci údržby SÚ se provádí:

- Údržba stavebních konstrukcí.
- Údržba tlakově plynotěsných a plynotěsných dveří, uzávěrů a poklopů.
- Údržba technických zařízení úkrytu.
- Větrání (Řehák a Folwarczny, 2012).

Dokumentace

Jak uvádí (Řehák a Folwarczny, 2012), dokumentace SÚ a její úplnost je v gesci majitele SÚ. Dodávají, že dokumentaci lze rozdělit na základní (uložená v SÚ) a rozšířenou (uložená u majitele SÚ).

Vedení evidence, vyřazení SÚ z evidence a změna užívání

(Kolektiv autorů, 2015) uvádí, že evidence SÚ je realizována prostřednictvím tzv. evidenčních listů. Dodávají, že povinnost zpracovat evidenční listy je v gesci majitelů/vlastníků SÚ, kteří je zpracovávají ve třech vyhotoveních, a to pro obecní úřad, HZS kraje a pro vlastní potřebu. Povinnost za vedení této evidence obecně vyplývá ze zákona o IZS a vztahuje se na obecní úřady obcí a HZS krajů. Vedení listinné evidence je základem pro kartotéku, ze které pak vychází digitální evidence SÚ realizovaná prostřednictvím GIS, která dále slouží potřebám orgánů státní správy a samosprávy na poli ochrany obyvatelstvy. Jeli během kontroly SÚ zjištěno, že stavebně technický stav, ačkoliv byla dodržena řádná údržba, může představovat hrozbu pro ukryvané osoby, lze podat žádost k vyřazení SÚ z evidence (Vyřazování úkrytů, © 2023). (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) dodávají, že pokud dojde k vyřazení SÚ, je vhodné, aby byl i nadále veden přehled o dislokaci těchto „úkrytů“, a to i přes jejich formální zrušení a demontáž příslušenství, neboť by v případě potřeby mohly být snadno upraveny jako IÚ. Ve vztahu ke změně užívání, je dle Řeháka, Martíneka a Legierské (2019) rozhodujícím orgánem stavební úřad, který také na základě stanoviska HZS kraje a obecního úřadu rozhodne o změně užívání úkrytu. U dvouúčelových úkrytů lze povolit tzv. mírové využití, pokud se tímto užíváním nenaruší mikroklima úkrytu. (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) v souvislosti z výše zmíněným dodávají, že právě prostory dřívějších stálých úkrytů jsou ideálními místy pro vytvoření IÚ.

Plánování improvizovaného ukrytí

Autoři (Hylák a Pivovarník, 2016) uvádí, že IÚ jsou budovány k ochraně obyvatelstva proti účinkům světelného a tepelného záření, radioaktivní kontaminaci a pronikavé radiaci, avšak mohou sloužit i jako ochrana pro případ MU, které jsou doprovázeny únikem NL a mohou částečně chránit i před tlakovou vlnou, pokud je na jejich budování dostatek času. Dodávají, že budování IU se řadí mezi nejjednodušší, nejrychlejší a zároveň efektivní řešení pro zabezpečení ukrytí obyvatelstva.

(Hylák a Pivovarník, 2016) uvažují v případě plánování ukrytí v IU se dvěma variantami:

- Vybudování IÚ v již existujícím stavebním objektu s provedením různých stavebních a technických úprav.
- Budování IÚ v nově navrženém stavebním objektu za uplatnění požadavků HZS k zajištění OO. Při této variantě jsou požadavky na IÚ zaneseny do projektové dokumentace a po výstavbě objekt splňuje všechny požadavky na IÚ.

Dle tvrzení Hyláka a Pivovarníka (2016), neexistuje předpis, technická norma, ani jiný obligatorní materiál, jenž by se věnoval problematice výstavby/budování IÚ komplexně a proto se obecně postupuje dle platné normy ČSN 73 9010 (zmněno v kapitole právní normy a závazné dokumenty), přičemž je snaha, přiblížit se při budování IÚ požadavkům, které jsou kladeny na SÚ.

(Řehák a Folwarzny, 2012) uvádí dva způsoby improvizovaného ukrytí a to v závislosti na situaci/krizovém stavu:

- Krátkodobé ukrytí zejména při MU, které jsou doprovázeny únikem NL.
- Dlouhodobé ukrytí v případě že dojde k vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Zásady pro výběr prostor k vybudování IÚ

Ve své publikaci (Řehák a Folwarzny, 2012) uvádí, tzv. „ochranný prostor“ (IÚ), který by neměl být dále než 500 až 800 metrů od osob, které jej případně využijí. (Řehák, Martínek a Legierská, 2019) zmiňují, stejně jako další autoři ve svých monografiích, že mezi základní požadavky na objekty/budovy pro případné přetvoření na IÚ patří co nejmenší počet oken a dveří v obvodovém zdivu, což minimalizuje výčet prací nutných pro úpravu zdiva. Mezi další požadavky z pohledu plánování IÚ patří např.:

- Podlahová plocha v prostoru kde je nucené větrání (1–3 m² na osobu).
- Podlahová plocha v prostoru bez větrání zařízení (3–5 m² na osobu).
- Minimální světlá výška mezi podlahou a stropem (min. 2,3 m).
- Minimální podchodová výška mezi podlahou a nejnižším bodem (potrubí – 1,9 m).

(Hylák a Pivovarník, 2016) dodávají, že výstavba a správná volba vhodných ochranných prostor pro zbudování IÚ je proces, který může ovlivňovat spousta faktorů jako např. působení a druh možných škodlivých účinků (NL), povětrnostní podmínky, teplotní rozdíly

(uvnitř a vně IÚ), počet a velikost otvorů ve stavební konstrukci (dveře, okna), těsnost staveb, počet ukryvaných osob, objem vnitřních prostor IÚ nebo umístění IÚ v konkrétním stavebním objektu. Dále konstatují, že vytipované ochranné prostory pro případné IÚ schvalují a evidují orgány místní samosprávy (obce), přičemž jim zároveň přidělují evidenční čísla.

(Řehák a Pupíková, 2015) kromě stálých a improvizovaných úkrytů počítají i se třetí možností, která by byla využitelná při všech KS a MU. Tento způsob ukrytí by byl realizovatelný předně pro stavby a objekty s vysokou koncentrací osob. Jedná se o tzv. „chráněné prostory“.

Plánování ukrytí v chráněných prostorech

Dle publikace Řeháka a Pupíkové (2015) je OO v prostorech s vysokou koncentrací osob jednou z otázek, které se věnuje několik posledních koncepcí OO. Chráněné prostory slouží ke krátkodobému ukrytí v místech, které zahrnují např. kinosály nebo podzemní parkoviště a po nutných úpravách by mohly sloužit pro účely OO. Jedná se tedy o dvouúčelové stavby, které slouží především účelům provozovatele a v případě nutnosti i pro účely OO. (Řehák a Pupíková, 2015) dodávají, že pro chráněný prostor, potažmo pro výběr vhodné části stavby platí, podobně jako u IÚ pravidlo minimálního počtu oken, nebo dveří či dalších otvorů, přičemž ideálně by měl být chráněný prostor „plynotěsný“. Na chráněné prostory jsou kladeny další požadavky např. z hlediska statické a požární bezpečnosti či větrání.

Pohled na možné využití úkrytů a plánování ukrytí v mírové době

(Li et al., 2011) uvádí, že z hlediska mimořádných událostí a ohrožení nevojenského charakteru, lze ukrytí, potažmo výstavbu úkrytů realizovat v rámci ochrany obyvatelstva před zemětřesením, přičemž v tomto ohledu je nutné budovat ve městech dostatečně odolné úkryty.

(Unal & Uslu, 2016) poukazují v rámci plánování prevence reálných katastrof, ke kterým může dojít v dnešních moderních městech, na možnosti využití technik systému GIS, přičemž navrhuji využití tohoto systému pro analýzu a hodnocení městských krytů z hlediska využitelnosti, dosažitelnosti a maximální kapacity např. v návaznosti na plánování evakuace.

(Shi et al., 2019) ve své publikaci reflektuje široké spektrum naturogenních hrozeb, které ohrožují města v posledních letech, přičemž jako zásadní a efektivní krok směrem ke snížení škod a zajištění bezpečnosti obyvatel, vnímá právě výstavbu vhodně uspořádaných

městských úkrytů. V teoretické rovině zvažuje, že při správném uspořádání/rozmístění úkrytů, lze zajistit jak okamžité a efektivní využití – ukrytí, tak i déletrvající opatření, přičemž jako nástroj pro monitoring skutečné městské plochy uvažují GIS.

(Chen et al., 2018) uvádí, že je nutné, aby se při výstavbě úkrytů v dnešní moderní společnosti počítalo s níže uvedeným:

- Umístění úkrytu v kontextu více katastrof, tak aby svou polohou poskytoval ochranu před vícero hrozbami.
- Provést zkoumání rozsahu a prostorového rozložení uvažovaných postižených oblastí a jejich populace v rámci možných katastrofických scénářů, a vytipovat, jaký typ úkrytu, bude nutné v rámci zkoumané oblasti zřídit.
- Přidělování úkrytů daným regionům na základě velikosti ohroženého obyvatelstva.

(Kim & Lee, 2019) ve svém publikaci dokladují, že v rámci plánování ukrytí a následné evakuace je nutné brát zřetel i na charakter ukrytých osob, přičemž lze reálně uvažovat, že široká veřejnost, by v koloběhu opatření OO reagovala podstatně odlišně, než např. senioři.

3 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Z výše uvedených informací vyplývá, že vývoj v oblasti ukrytí a jeho plánování, prošel množstvím událostí, které jej formovaly a to vždy na základě aktuálních hrozeb. V minulosti byla plánována výstavba úkrytů např. na základě kategorizace ohrožení daného území, rovněž se plánovalo ukrytí pro zaměstnance v klíčových provozech, které byly důležité pro tehdejší válečnou výrobu. Na první pohled je patrný markantní rozdíl v tom, jakou mělo ukrytí a celková výstavba jeho systému důležitost a nepostradatelný význam v dobách bezprostřední hrozby a jakou roli má dnes, v relativně mírové době. To, jak společnost vnímala snižování hrozeb válečného konfliktu, se promítalo i v tom, jakou důležitost přikládala výstavbě/údržbě úkrytů. Lze říci, že plánování ukrytí v dnešní době odráží především hrozby nevojenského charakteru. Samotné plány ukrytí tak dnes vycházejí především z havarijních plánů a vyplývají z konkrétních zákonných povinností. V současnosti je při plánování ukrytí upřednostňováno tzv. improvizované ukrytí, které zahrnuje především využití přirozených ochranných vlastností staveb. Dále se pak plánuje využití tzv. improvizovaných úkrytů. Tyto úkryty představují v prvé řadě prostory stálých úkrytů, které byly vyřazeny z celostátní evidence. Pokud bychom hovořili o ukrytí v souvislosti s hrozbou vojenského charakteru, vystupují zde na prvním místě v případě plánování ukrytí stálé úkryty.

Avšak vzhledem k jejich omezenému počtu a nerovnoměrnému rozmístění po území našeho státu, by byly rovněž doplněny o improvizované úkryty. Ty by v tomto případě byly zvoleny na základě stanovených metodik a podrobeny škále specifických úprav, za účelem zvýšení jejich ochranných vlastností. Pokud bychom v dnešní době hovořili o ukrytí a jeho plánování v rámci jednotlivých obcí, tak lze konstatovat, že obce za tyto činnosti odpovídají sami. Tato povinnost jim vyplývá z koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do 2020, která říká, že v této oblasti mají obce rozhodující úlohu. Kromě samotné fyzické výstavby úkrytů hrála v minulosti velkou roli i příprava občanů v podobě mnohých forem, ať už se jednalo o odborné lektory společenských organizací jako např. SVAZARM, Československý červený kříž či Svaz požární ochrany, nebo snaha státu vybavit co největší část populace ochrannými prostředky.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU OBCE V OBLASTI UKRYTÍ

V rámci úvodní kapitoly praktické části se autor krátce věnuje představení obce Dolní Újezd. Poté se zaměřuje na zhodnocení současného stavu obce v oblasti ochrany obyvatelstva a plánování ukrytí. Aby bylo dosaženo objektivních a komplexních informací, byly autorem vybrány oblasti, které budou podrobeny zkoumání a jejichž výsledky poskytnou pohled do současného stavu obce v oblasti ochrany obyvatelstva a plánování ukrytí.

V rámci komplexního vyhodnocení situace a zohlednění dodatečných faktorů, jsou dále představeny výsledky rozsáhlého terénního průzkumu zahrnujícího dotazníkové šetření, které bylo zaměřené na obyvatele obce Dolní Újezd, s cílem získat informace nutné pro zpracování plánu ukrytí obce.

4.1 Stručná charakteristika obce Dolní Újezd

Geografické hledisko

Obec se rozprostírá po členité, mírně kopcovité krajině, kdy její severní část je zasazená do skalního terénu, přičemž některé domy, umístěné v blízkosti skalního masivu, mají sklepy/kryty vyraženy právě do kamene. Obec Dolní Újezd (dále jen DÚ) se nachází v Olomouckém kraji v okrese Přerov, konkrétně severozápadně od města Lipník nad Bečvou. Město Lipník nad Bečvou je současně ORP, která má obec DÚ ve svém správním obvodu. DÚ je obcí s pověřeným obecním úřadem a spravuje přidružené části Skoky a Staměřice. Kromě zmíněných částí obec obsahuje také jednu menší osadu, která se nazývá “Skala” a nachází se severovýchodně od DÚ, avšak tato část představuje převážně chatovou oblast pouze s několika bytovými jednotkami (Dolní Újezd, 2023).

Personální a demografické hledisko

Počet obyvatel obce DÚ se pohybuje kolem 1.200, přičemž toto číslo v sobě obsahuje všechny části (DÚ, Skoky, Staměřice, Skala). Na obec DÚ tak připadá kolem cca 500 obyvatel. Různé zdroje dokládají, že za posledních 30 let, se počet obyvatel obce rozšířil o téměř 150 (Vojáček, 2013). Průměrný věk se pohybuje okolo 37 let, což z pohledu autora představuje tzv. “manipulační prostor”, pod čímž si lze představit např. ochotu a schopnost obyvatel obce v činnostech směřem k sebeochraně. Obec (včetně místních částí) rovněž vykazuje dlouhodobě nárůst podnikatelských aktivit, což dokládá evidence téměř 180 podnikatelských subjektů. V souvislosti s nárůstem individuální bytové výstavby v obci DÚ lze očekávat i související zvyšování počtu obyvatelstva (Dolní Újezd, 2023).

Ve vztahu k orgánům obce a celkovému uspořádání obecního úřadu/obecního zastupitelstva DÚ, je vhodné zmínit, že jeho struktury jsou dostupné na oficiálním webu obce DÚ spolu s identifikátory jednotlivých orgánů. Nutno podotknout, že orgány obce (starosta, místostarosta a některé další) se obměnily po více jak 30 letech působení, kdy nynější starosta převzal úřad v říjnu 2022. Ke změně došlo během zpracovávání této DP a byly tak těženy informace z vícero zdrojů (bývalé a nové vedené). Zajímavostí jsou jistě i zájmové spolky a organizace, které se do určité míry podílejí na občanském a kulturním dění v obci a lze si reálně představit jejich případnou participaci na možných činnostech směrem k OO v obci. Do této skupiny lze zařadit sbor dobrovolných hasičů všech místních částí včetně DÚ (dále jen SDH), Myslivecké sdružení DÚ a Tělovýchovnou jednotu Sokol DÚ (Dolní Újezd, 2023).

Služby

Co se týká občanské vybavenosti, obec DÚ disponuje základní školou, zdravotnickým zařízením, poštou a dalšími objekty jako sportovní areál, sokolská zahrada, nákupní centrum COOP a jedním prodejním místem v soukromém vlastnictví. Obec je rovněž zapojena do projektu „InfoKanál“, přičemž se občané mohou do tohoto systému registrovat skrze webový portál obce a dostávat tak pravidelně důležité informace různé povahy, včetně informací o hrozící MU (Dolní Újezd, 2023).

Doplňující informace

V obci se nachází také starý zemědělský objekt, nyní již nevyužívaného jednotného zemědělského družstva (JZD), který disponuje několika zemědělskými budovami. Na základě autorova průzkumu bylo zjištěno, že tyto prostory se však již delší dobu nevyužívají a nejsou proto ze strany obce udržovány, tudíž s nimi autor dále nepočítá při plánování ukrytí. Sousedním objektem JZD je výrobní závod spolu s podnikovou prodejnou „Trumf“. Oba objekty (JZD, Trumf) se nacházejí na jihovýchodním konci obce. V místě obce nejsou evidovány žádné nebezpečné provozovny ani sklady, které by obsahovaly NL. Obcí prochází plynovod, vodovod a nově z roku 2022 svod kanalizace napojený na čističku odpadních vod.

4.2 Sumarizace současného stavu obce Dolní Újezd v oblasti plánování ukrytí a ochrany obyvatelstva

Níže jsou předloženy zjištěné informace, které popisují stávající stav obce Dolní Újezd v oblasti ukrytí a ochrany obyvatelstva. Informace, zmíněné v této kapitole byly získány na

základě rozsáhlého terénního průzkumu, který spočíval v dotazníkovém šetření a rozhovorech s obecními orgány, včetně členů krizového štábu obce (dále jen KŠ), personálem školského zařízení, příslušníky jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen JSDH) a několika vybranými obyvateli.

V rámci objektivního vyhodnocení stávajícího stavu obce DÚ v oblasti OO a samotného ukrytí a přípravě obce na tyto činnosti, byly vyhodnoceny následující oblasti:

- Povědomí a připravenost orgánů obce DÚ v oblasti OO.
- Místo, úloha a připravenost JSDH obce a materiálního vybavení.
- Systém varování a informování.
- Úroveň obce v oblasti plánování ukrytí.

Nemalou část výzkumu pak představuje poslední vyhodnocovaná oblast a tou je povědomí a připravenost obyvatel obce DÚ v oblastech OO a ukrytí, což bylo realizováno rozsáhlým dotazníkovým šetřením v rámci terénního průzkumu.

Autor by na tomto místě rád poznamenal/vysvětlil jednu skutečnost, která se vyskytuje dále v této práci a v samotném plánu ukrytí. Jedná se o využívání termínu „nouzové úkryty“. Přesto, že se autor dotazuje během níže zmíněných rozhovorů např. na rozdíly mezi stálými a improvizovanými úkryty, nebo na požadavky prostor vhodných pro vybudování IÚ, jím navržené prostory/úkryty nazývá „nouzovými úkryty“ nikoli improvizovanými. Tento termín používá i přes to, že právní prostředí, potažmo koncepce OO či např. vybrané metodiky HZS jej nezmiňují. Autor tak učinil, z jednoho pro něj zásadního důvodu. Na improvizované úkryty jsou kladeny poměrně náročné požadavky, z hlediska stavebních úprav, jako zabezpečení systému výměny vzduchu, nouzových výlezů a dalších technických opatření. Autor na základě terénního průzkumu usuzuje, že minimálně obecní objekty, které navštívil, nemají předpoklady k tomu, aby jim byly učiněny vhodné úpravy k tomu, aby splňovaly podmínky improvizovaných úkrytů. Jako zásadní nedostatek spatřuje absenci nouzových výlezů, které by byly využitelné v případě, že by došlo k zavalení hlavního vstupu a zároveň nedostatek finančních prostředků. Zároveň, ale z hlediska jejich zapuštění pod úroveň terénu, poskytují sklepní prostory v obci sami o sobě ochranné prostory. Pojem „nouzový úkryt“ autor zvolil proto, neboť prostory, které tak nazývá, poskytují pouze nezbytné minimum k přežití/ukrytí z pohledu improvizovaných úkrytů.

Povědomí a připravenost orgánů obce v oblasti OO

Oblast povědomí orgánů KŘ obce (starosta a krizový štáb) byla zkoumána v rámci rozhovorů, kdy byly položeny otázky obsahově cílené na OO, avšak připravenost orgánů KŘ obce lze částečně doložit také získaným dokumentem zpracovaným v období bývalého starosty. Zmíněnou písemností došlo ke zřízení „krizového štábu obce jako pracovního orgánu starosty“ (2015). Tomuto dokumentu se autor věnuje v části „Úroveň obce v oblasti plánování ukrytí“.

Aby bylo dosaženo výpovědní hodnoty, která by poskytla informace o stavu v oblasti povědomí/připravenosti orgánů obce DÚ a členů krizového štábu (dále jen KŠ), byly jim položeny dotazy cílené na technické zabezpečení OO, avšak nutno poznamenat, že vzhledem k poměrně omezenému počtu respondentů (krizový štáb čítá 7 lidí), nebudou získaná data prezentována graficky, avšak lze předložit reálné slovní vyhodnocení. Zde by autor rád poznamenal, že níže zmíněné odpovědi byly částečně parafrázovány, aby mohly být prezentovány v rámci DP.

Dotazy technického charakteru se podařilo položit všem členům KŠ. Autor se dotazoval na **rozdíl mezi improvizovaným a stálým úkrytem**, přičemž tento dotaz byl všemi dotazovanými zodpovězen uspokojivě, avšak každý měl svůj vlastní výklad. Příkladným byla odpověď současného místostarosty, který na dotaz odpověděl *“stálý odolný tlakový úkryt má pravděpodobně přesně definované stavební řešení, včetně systému výměny vzduchu a dalšího stanoveného vybavení a podléhá pravidelné kontrole, zatímco improvizovaný úkryt je určitý typ ochranného prostoru, který je nutné uměle upravit, aby splňoval minimální požadavky pro ukrytí osob a v obou případech jsou úkryty evidovány příslušnými úřady”*.

Na dotaz, **jakým způsobem by se daly posílit ochranné vlastnosti úkrytů, potažmo vlastních domů** odpověděli všichni členové KŠ nad očekávání dobře, avšak je zde na místě vyzdvihnout odpovědi dvou členů (velitelů JSDH - DÚ a Staměřice), kteří vzhledem ke své profesi měli nadstandardní povědomí o konkrétních způsobech posílení ochranných vlastností, přičemž zde padla odpověď *“dodatečně by se daly posílit například prostory oken či nepoužívaných dveří, kdy by se mohl využít různý dostupný materiál, jako například cihly, obrubníky, různý zemní násyp, pytle s pískem, různá prkna nebo latě, kamení, nebo suť a hlavně se také ten zhmotněný násyp může zajistit opěrnou deskou, aby držel na místě a plnil tak tu funkci. Zpevňovat se dají samozřejmě také stropní konstrukce, a to různými dřevěnými konstrukcemi, nebo například lešeňovými tyčemi”*. Je vhodné zmínit, že starosta podotkl, kde by se případná suť či písek mohli na území obce vzít.

Aby autor zjistil, jaké mají členové KŠ povědomí o prostorách v obci, které by mohli případně sloužit jako nouzové/improvizované úkryty, byl položen dotaz **“V jakých objektech v obci by se dle Vás dal zřídit úkryt?”** Zatímco dva členové KŠ (velitelé JSDH) uvažovali o prostorech z hlediska podmínek, které by měl splňovat IÚ, zbylí dotazovaní volili na základě omezeného počtu obecních objektů a odpovídali střídavě: kulturní dům nebo hospoda (budova hospody a její sklepení). Odpovědí, která se opírá o opodstatněné argumenty (znalost prostředí a okolí) je vyjádření starosty *“Vhodným místem pro vybudování úkrytu by mohlo být peklo v kulturáku. Je to částečně pod úrovní terénu, ten objekt vlastní obec, takže s ním může naložit podle svého, tzn. provést různé úpravy pro zvýšení ochranných vlastností a také by se dala využít sklepení v obecních objektech jako je hospoda, fara a budova bývalého JZD, neboť tam byl velký sklep”*. Tzv. „peklo“ představuje prostor pod jevištěm v kulturním domě a budova bývalého JZD je neobydlený objekt v historickém centru obce.

Autor této práce oprávněně očekával, že ve většině případů bude místem vhodným pro zbudování úkrytu, dotazovanými zvolen kulturní dům, neboť všichni v tomto případě, vědí o prostorách, který kulturní dům nabízí.

V rámci otázek technické povahy, se autor dále dotázal, **„jaké jsou požadavky na IÚ z hlediska jejich umístění?“**. Vzhledem k tomu, že volba umístění IÚ závisí na spoustě faktorů např. druh uniklé NL, povětrnostní podmínky, teplotní rozdíly vně a uvnitř IÚ a další viz. publikace Hyláka a Pivovarníka (2016), lze objektivně sumarizovat odpovědi/povědomí dotazovaných jako dostačující, neboť všichni zmínili minimálně dva a více faktorů ovlivňujících podmínky pro volbu míst vhodných ke zhotovení IÚ. I v tomto případě lze vyzdvihnout znalosti členů JSDH, kdy velitel JSDH DÚ odpověděl *“improvizované úkryty by měli splňovat ideálně podmínky, které jsou, pokud možno co nejvíc podobné stálým úkrytům, ale co se týká jejich umístění, záleží na tom, před čím mají chránit, nebo co má být jejich účelem. Měly by být ideálně buď částečně nebo úplně zapuštěné, měly by mít silnou stavební konstrukci, minimální počet oken a taky by měly mít zřízený nějaký způsob větrání.*

Místo, úloha a připravenost JSDH obce a jejich materiálního vybavení

V rámci připravenosti obce DÚ na MU a situace vyžadující činnosti směrem k OO, participují samozřejmě také jednotky požární ochrany. Jedná se především o JSDH zřízené obcí DÚ, ale lze kalkulovat také s dalšími jednotkami, které jsou zařazeny do požárního poplachového plánu kraje a do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.

V rámci průzkumu během příprav na zpracování této DP bylo zjištěno, že ze strany obce byly v roce 2005 zřízeny dvě jednotky (JSDH), které byly vyčleněny pro pokrytí obce DÚ a částí Skoky a Staměřice, přičemž jednotky jako takové byly dislokovány pouze v DÚ a Staměřicích v počtu 1+12 (2x) tzn. velitel jednotky a 12 členů.

Při rozhovorech se současnými členy JSDH obce DÚ však bylo zjištěno, že současný stav je poněkud odlišný od zřízení jednotek z roku 2005. V současné době existují ve všech částech (DÚ, Skoky, Staměřice) tzv. spolky dobrovolných hasičů, přičemž někteří jejich členové jsou zařazeni v jednotce (ve sboru) požární ochrany. Členské základny v jednotlivých částech tedy disponují příslušníky, kteří se podílejí jednak na společenském a kulturním dění v obci a byly by případně schopni a ochotni participovat na činnostech směrem k OO, avšak v rámci výjezdové jednotky působí pouze několik členů. Tabulka níže poskytuje na základě zjištěných informací přehled o současném početním stavu příslušníků spolků dobrovolných hasičů a členů JSDH všech částí obce DÚ.

Tabulka 1 Počty jednotek SDH a JSDH (zdroj vlastní)

Části obce	Přehled příslušníků spolků dobrovolných hasičů a členů JSDH		Celkem ve spolku
Dolní Újezd	Spolek dobrovolných hasičů	22	30
	počet v JSDH	8	
Skoky	Spolek dobrovolných hasičů	21	29
	počet v JSDH	8	
Staměřice	Spolek dobrovolných hasičů	12	20
	počet v JSDH	8	

V rámci kalkulace osob (jednotek), které by případně vystupovali při realizaci činností na poli ochrany obyvatelstva obce DÚ, jsou níže poskytnuty informace o jednotkách požární ochrany (JSDH, profesionální jednotky), které vycházejí z požárního poplachového plánu Olomouckého kraje a z plošného pokrytí Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany.

Tabulka 2 Pokrytí obce Dolní Újezd jednotkami požární ochrany zařazenými do požárního poplachového plánu olomouckého kraje (požární poplachový plán – upraveno)

Obec	I. Stupeň	Kat.	II. Stupeň	Kat.	III. Stupeň	Kat.
Dolní Újezd	Lipník nad Bečvou	I	Lipník nad Bečvou	III/1	Prerov	I
	Dolní Újezd	V	Hranice	I	Hranice	II/1
	Veselíčko	III/1	Staměřice	V	Velká Bystřice	III/1
	Osek nad Bečvou	III/1	Velký Újezd	III/1	Bohuslávky	V
			Týn nad Bečvou	V	Radslavice	III/1

Poznámka:

I – Jednotka HZS sboru kraje s územní působností

II/1 – JSDH obce s územní působností, jejíž členové činnost konají v rámci své hlavní nebo vedlejší profese

III/1 - JSDH obce s územní působností, jejíž členové činnost v jednotce vykonávají dobrovolně

V – JSDH obce s místní působností, jejíž členové činnost v jednotce vykonávají dobrovolně

(Zákon č. 133/1985 Sb.)

Tabulka 3 Stanovení stupně nebezpečí pro katastrální území obce Dolní Újezd (plošné pokrytí území Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany – upraveno)

Obec	Katastrální území	Ko	Kui	Popis kritéria území	Kz	Kc	SN	Požadavky na JPO	
Dolní Újezd	Dolní Újezd u Lipníka nad Bečvou	5	0	0	0	5	III-B	I-15	II-20

Poznámka:

Ko – kritérium počtu obyvatel – hodnota 5 představuje počet obyvatel v rozmezí (201-1000)

Kui – kritérium charakteru území – hodnota 0 znamená, že pro území obce DÚ nejsou zohledněny žádné zvláštnosti

Kz – kritérium zásahů – hodnota 0 znamená, že počet MU během jednoho roku, který by vyžadoval nutnost zásahu jednotek, nepřesáhl 100

Kc – celkové kritérium, zobrazující součet jednotlivých kritérií (Ko+Kui+Kz)

SN – kritérium stupně nebezpečí obce – stanovuje se dle hodnoty celkového kritéria (Kc) – hodnota III-B znamená, že (Kc) je v rozmezí 3-5 (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Z požadavků na JPO viz tabulka č. 3 vyplývá, že v rámci plošného pokrytí by území obce DÚ zabezpečovaly tři jednotky, přičemž jedna by na místo dorazila do 15 minut a zbylé dvě do 20 minut. Tabulky č. 4 níže ukazuje, o jaké jednotky se jedná.

Tabulka 4 Jednotky, které by případně zasahovaly v katastrálním území obce Dolní Újezd (plošné pokrytí území Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany – upraveno)

Doba dojezdu	Jednotka PO	Kat. JPO	Doba dojezdu	Jednotka PO	Kat. JPO	Doba dojezdu	Jednotka PO	Kat. JPO
15 min	Lipník nad Bečvou	I.	20 min	Dolní Újezd	V	20 min	Veselíčko	III/1

Přehled vybraných jednotek v rámci požárního poplachového plánu a plošného pokrytí olomouckého kraje jednotkami požární ochrany je uveden z toho důvodu, že v rámci následného zpracování SWOT analýzy, budou jednotky vystupovat jako příležitost v podobě pracovní síly či personálu, který by se případně podílel na OO obce DÚ.

Co se týká připravenosti členů JSDH DÚ, lze ji doložit rovněž na základě uskutečněných rozhovorů a předložených dokumentů v rámci terénního průzkumu. Zde je opět vhodné připomenout, že cílem této práce je zpracování plánu ukrytí obce DÚ, avšak zbylé místní části (Skoky, Staměřice) jsou zmíněny, neboť s nimi, potažmo např. s jejich JSDH lze v případě potřeby počítat i na území obce DÚ.

Na dotaz, „**jakým způsobem se jednotka připravuje na činnosti směrem k OO ?**“, bylo zodpovězeno „*Jako dobrovolní hasiči, jsme zařazeni do požárního poplachového plánu a do plošného pokrytí kraje, takže se mimo jiné účastníme např. různých cvičení, podstupujeme pravidelné školení i zdravotní prohlídky, to nám přichází z nadřízeného stupně, sami si také organizujeme schůze dle potřeby, kde řešíme aktuální věci, v současné době se řeší např. rekonstrukce hasičské zbrojnice či nákup nové techniky a materiálu. Co se týká přípravy, tak poslední cvičení, kterého jsme se účastnili bylo cvičení (PŘÍVAL 2021), které bylo cílené pro jednotky určené k ochraně obyvatel. Účastnili jsme se také taktického cvičení složek IZS (Kasárna 2017), kde šlo o součinnost složek IZS v místě zásahu, hašení požáru, ošetření raněných atd.*“ K ověření informací zmíněných během rozhovoru, byla zástupcem velitele JSDH DÚ předložena dokumentace ke zmíněným cvičením.

V rámci cvičení „PŘÍVAL 2021“ realizovaného v gesci Ministerstva zemědělství, byly členové JSDH DÚ vyškoleni v obsluze mobilní úpravny pitné vody, což dokládá připravenost obce DÚ, potažmo JSDH na možné situace, při nichž by došlo ke kontaminaci povrchových zdrojů pitné vody.

Povědomí a připravenost JSDH v oblasti ukrytí a jeho realizace v obci DÚ, lze doložit rozhovorem se zástupcem velitele jednotky, přičemž v tomto směru byl položen dotaz

„Jakým způsobem jsou zapojeny JSDH do realizace ukrytí, potažmo plánování ukrytí v obci Dolní Újezd?“. „*V rámci obce nejsou vytipované žádné objekty, které by sloužily jako úkryty, alespoň o ničem takovém nevím. Co se týká stálých úkrytů, tak ty obec nemá a ani ve Skokách ani ve Staměřicích. Pokud by se to řešilo, určitě bychom se zapojili do budování např. improvizovaných úkrytů, ale v současné době obec nemá prostory, které by sloužily jako úkryty, alespoň mi to není známo. Předpokládám, že kdyby k něčemu došlo, lidi by se ukryli ve vlastních sklepech. My jako hasiči v tomto směru momentálně nic nepodnikáme.*

V rámci zjištění stavu materiální vybavenosti obce DÚ potažmo JSDH na situace, které by vyžadovaly ukrytí, byl položen dotaz **„Disponuje obec (JSDH) nějakými materiálními prostředky směrem k ukrytí, potažmo ochraně obyvatelstva např. lehátka, masky apod?“**. „*V minulosti byly v budově školy uskladněny prostředky z dob civilní obrany (ochranné masky), později byly přesunuty nad hospodu, ale dnes netuším v jakém stavu se nacházejí, nebo kde jsou. V hasičárně nic podobného nemáme, ani masky ani lehátka, spacáky, nic takového. Není mi známo, že by tento materiál obec měla. Jinak co se týká materiálu, kterým disponujeme my jako hasiči, tak se jedná o běžnou výbavu jednotek požární ochrany, kterou lze dohledat na internetových stránkách. My máme dvě výjezdová vozidla (T-815 6X6, PV3S) a ve stanici na Skokách máme vozidlo Fiat Ducato. Jinak využíváme info kanál, který používají všichni členové JSDH a krizového štábu obce DÚ“*.

Systém varování a informování

Pokud by nastala MU nebo KS, vyžadující neodkladnou realizaci opatření OO, je nutné včasné varování a informování obyvatelstva o vzniklé situaci. V této souvislosti se tato část DP stručně věnuje oblasti „varování a informování“ v obci DÚ. Nutno podotknout, že v rámci informačního toku obec disponuje několika možnostmi, jak předat informace svým obyvatelům.

Jedná se především o klasické prvky KPV jako elektromechanické rotační sirény, bezdrátový místní rozhlas (dále jen BMIS), dále jsou pak využívány nástroje jako informační SMS kanál, který umožňuje komunikaci s občany prostřednictvím SMS správ a v neposlední řadě jsou to webové stránky obce.

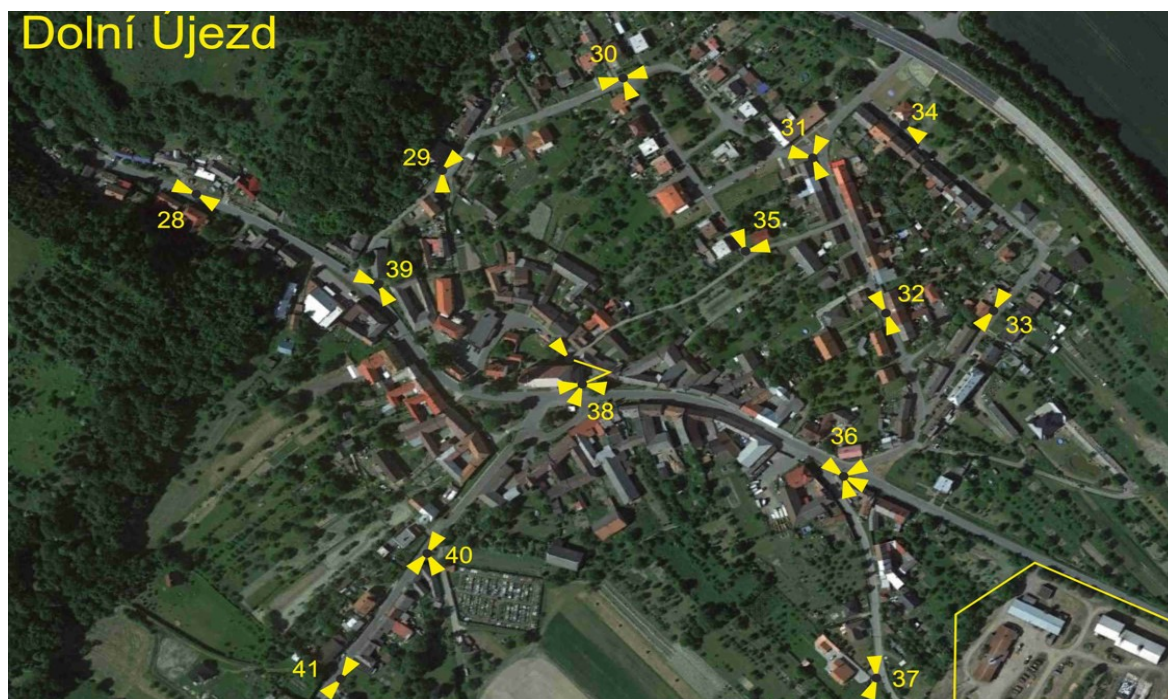
Tabulka níže sumarizuje počet KPV v obci DÚ a jejich částech. Zmíněné informace, pocházejí z informačního kanálu mezi autorem této DP a místostarostou obce DÚ, přičemž v tomto směru byly poskytnuty informace v textové i grafické podobě. V rámci terénního průzkumu došlo i k překontrolování skutečného umístění/pozic tzv. „hnízd“ BMIS s jejich

umístěním na mapovém zákresu, který byl dodán ze strany obce. Výsledkem je, že rozmístění prvků KPV, viz obrázek č. 3 níže je aktuální.

Tabulka 5 Počty KPV v obci Dolní Újezd a jejích částech (zdroj obec Dolní Újezd, vlastní)

Druh KPV	Části obce				Celkem	
	Dolní Újezd	Skoky	Staměřice	Chatová oblast Skala		
Elektromechanická rotační siréna	1	1	1	0	3	
BMIS	hnízda	14	15	10	3	42
	reproduktory	34	42	30	8	114

Sirény zmíněné v tabulce č. 5, se nacházejí na budovách hasičských zbrojnic a jsou také zapojeny do poplachového systému civilní ochrany, neboť každou první středu v měsíci během dopoledních hodin jsou v obci a jejích místních částech prováděny zkoušky sirén. V rámci varování a informování obyvatel obce DÚ je obec vybavena také jedním přístrojem „Megafon ER 66 S“, s akustickým dosahem v rozsahu 500-1000 m dle výrobce. V rámci rozmístění KPV v obci DÚ, obr. 3 níže, lze říci, že je území obce dostatečně pokryto a nejsou tak žádná tzv. hluchá místa, či místa se špatnou slyšitelností. Na snímku níže je zobrazeno grafické vyznačení polohy jednotlivých BMIS v obci DÚ.

Obrázek 3 Rozmístění BMIS v obci Dolní Újezd (místostarosta obce Dolní Újezd)

Úroveň obce v oblasti plánování ukrytí/potažmo zpracování plánu ukrytí obce

Jak napovídají některé informace z výše zkoumaných oblastí, tak úroveň obce DÚ v oblasti plánování ukrytí má prostor pro zlepšení. Abychom v této části ale nehovořili pouze negativně, je dobré připomenout a zmínit, že připravenost orgánů obce po teoretické stránce, jež zahrnuje potřebné minimum znalostí, byla na základě průzkumu vyhodnocena jako dobrá/splňující, v některých případech lze říci že nadstandardní.

Aby bylo možné vyhodnotit současný stav obce v oblasti plánování ukrytí, potažmo současný plán ukrytí obce, či úroveň jeho zpracování, byly opět i v tomto případě položeny dotazy v rámci rozhovoru s orgány obce a členy KŠ. Rozhovor a jeho výsledky jsou níže prezentovány formou tabulky. Účelem rozhovoru bylo zjistit, zda má obec DÚ zpracovaný plán ukrytí, případně, zda byly podniknuty kroky směrem k jeho zpracování např. v podobě vytipování vhodných objektů (možných úkrytů) a jejich majitelů, jaká je materiální základna obce v oblasti OO (lehátka, spacáky, naftové generátory, PIO), jakým způsobem obec financuje oblast krizového řízení a souvisejících oblastí či zda má v tomto směru zpracovanou nějakou dokumentaci.

Tabulka 6 Rozhovor s orgány obce (zdroj vlastní)

Dotaz autora	<i>"Nacházejí se na území obce úkryty (stálé, improvizované)?"</i>	
	<i>"Ne, Dolní Újezd, ani místní části ničím takovým nedisponují"</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Má obec vytipované objekty, které by byly případně využity v rámci ukrytí jako možný úkryt – po stavebních úpravách?"</i>	
	<i>"Nemá, dlouhodobě se to neřešilo"</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Jsou identifikováni vlastníci objektů, kteří by měly povinnost, případně byli ochotní své objekty svépomocí či s cizí pomocí posílit z hlediska stavebních úprav, potažmo předělat na alespoň dočasné úkryty?"</i>	
	<i>"Žádné takové osoby ani objekty vytipované nejsou."</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Má obec vytipované majitele objektů, které by případně oslovila, aby své prostory (sklepy/úkryty) v případě potřeby poskytli dalším osobám?"</i>	
	<i>"Prozatím nemá."</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Má obec personál, který by se případně podílel na výstavbě/stavebních úpravách objektů v rámci jejich přestavby na improvizované úkryty?"</i>	
	<i>"ANO, SDH všech místních částí včetně Dolního Újezdu"</i>	Odpověď obce

Tabulka 7 Rozhovor s orgány obce – pokračování (zdroj vlastní)

Dotaz autora	<i>"Má obec přehled, či alespoň nějaký seznam v rámci zmapování počtu objektů (domů), které mají vlastní sklep, či jiný prostor pod úrovní terénu, který by jejich vlastníkům poskytl ochranu/úkryt?"</i>	
	<i>"Nemá, snad pouze v minimální míře, a to na základě znalosti místních poměrů, ale nikde to není uvedeno."</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Kdo by se v případě nutnosti ukrytí, evakuace a s tím souvisejících činností podílel na jejich organizaci a koordinaci?"</i>	
	<i>"Starosta a zřízený krizový štáb, případně další členové JSDH"</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Jakým způsobem obec řeší financování krizového řízení? Má celkový rozpočet, ze kterého přerozděluje peníze, nebo má prostředky výhradně pro potřeby nouzového přežití (ukrytí) a s tím souvisejících výdajů?"</i>	
	<i>"Obec schvaluje rozpočet, kde si může stanovit prostředky na tyto aktivity, případně v průběhu roku schválí opatření, kterými si tyto prostředky navýší."</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Má obec zpracovaný plán ukrytí?"</i>	
	<i>"Momentálně ne, ale jako noví zastupitelé máme v plánu věnovat se spoustě oblastí a ochrana obyvatelstva bude jistě jednou z nich".</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Disponuje obec materiálními prostředky využitelnými v rámci ochrany obyvatelstva, případně má nasmlouvané poskytnutí těchto prostředků např. z místních zdrojů podnikajících fyzických osob, či jiným způsobem (lehátka, PIO, spacáky, naftové generátory)?"</i>	
	<i>"Obec disponuje pouze několika málo prostředky, které jsou uskladněny v hasičárnách v jednotlivých místních částech a každý rok probíhá inventarizace tohoto značně zastaralého majetku, žádné další materiální zdroje mi nejsou známy."</i>	Odpověď obce
Dotaz autora	<i>"Koho (kolik lidí) by tedy v současné době byla obec schopna ukryt?"</i>	
	<i>"Momentálně nikoho".</i>	Odpověď obce

Výše zmíněné tabulky č. 6 a č.7 zmiňují dotazy realizované během rozhovoru se současným vedením obce DÚ (místostarostou). Průzkum, za účelem získání informací pro zpracování této DP, však započal ještě v rámci působení bývalého vedení obce a proběhla tak i diskuse s tehdejší (bývalým) starostou, která přinesla informace o krizovém štábu zřízeném v roce 2015.

Složení krizového štábu

- Starosta obce Dolní Újezd.
- Místostarosta obce Dolní Újezd.
- Velitel JSDH Dolní Újezd.
- Velitel JSDH Skoky.
- Velitel JSDH Staměřice.
- Administrativní pracovnice obecního úřadu Dolní Újezd.
- Vedoucí technické čety obce Dolní Újezd.

Úkoly a předurčení krizového štábu

- Analyzování vývoje MU nebo KS na území obce, včetně předkládání návrhů jejich řešení starostovi.
- Zajišťují komunikaci se subjekty, které jsou zapojeny do řešení KS.
- Zajišťují informování veřejnosti o přijatých opatřeních a postupech v rámci řešení KS a zabezpečují technickou a informační pomoc pro nasazené síly a prostředky.
- Organizují ochranu obyvatel v rámci postiženého území, zásobování a organizování humanitární pomoci.
- V případě vzniku KS spolupracuje s KŠ ORP Lipník nad Bečvou a plní úkoly v rámci krizového plánu ORP (obec Dolní Újezd, 2015).

V rámci dokumentace, která zřizuje krizový štáb, jsou rovněž uvedeny konkrétní finanční prostředky pro řešení KS, přičemž v kompetenci starosty v této oblasti je, provádět rozpočtová opatření do výše 500.000 Kč. V případě, že by nastala KS, která by vyžadovala vyšší objem finančních prostředků, došlo by neprodleně ke svolání schůze obecního zastupitelstva, kde by se řešilo případné navýšení těchto prostředků.

Výše zmíněné úkoly KŠ jsou pouze obecného charakteru, což je směrem k ukrytí dosti abstraktní. Jedinou oblastí zaměřenou na ochranu obyvatelstva, která je ze strany obce řešena v rámci činností KŠ, a o které lze říci, že má spojitost s jakýmsi stupněm plánování, je evakuace spolu s nouzovým přežitím. Tabulka níže zobrazuje objekty sloužící jako prostory pro nouzové přežití, které však momentálně z hlediska ukrytí mohou nabídnout pouze přirozené ochranné vlastnosti budov.

Tabulka 8 Přehled prostor pro nouzové přežití v obci Dolní Újezd (obec Dolní újezd, 2015)

Evakuační místo	Kapacita	Vybavení	Zodpovědná osoba
Kulturní dům Dolní Újezd	100	1,2,3	Vedoucí technické čety
Základní škola Dolní Újezd	25	1,2,3	Ředitelka školy
Obecní úřad Dolní Újezd	10	1,3	Starosta obce Dolní Újezd
Hasičská zbrojnice Dolní Újezd	10	1,3	Velitel JSDH Dolní Újezd
Sportovní areál Dolní Újezd	10	1,2,3	Starosta obce Dolní Újezd
Kulturní dům Skoky	15	1,2,3	Velitel JSDH Skoky
Hasičská zbrojnice Skoky	10	1,3	Velitel JSDH Skoky
Mateřská škola Staměřice	15	1,2,3	Ředitelka mateřské školy
Hasičská zbrojnice Staměřice	10	1,3	Velitel JSDH Staměřice

Poznámka:

1 – plně vybavená kuchyňka (sporák, nádobí, varná konvice...)

2- Sprcha

3- WC (obec Dolní Újezd, 2015)

V rámci terénního průzkumu byla navštívena téměř všechna výše zmíněná evakuační místa uvedená v tabulce č.8 s výjimkou kulturního domu ve Skokách a hasičských zbrojnic ve Skokách a Staměřicích. Vzhledem k dispozicím jednotlivých objektů (evakuačních míst), je reálné, aby v případě potřeby, byly kapacitní počty navýšeny v řádu jednotek a v případě kulturních domů v Dolním Újezdě, Skokách a základní školy v Dolním Újezdě až o desítky jednotek. Vzhledem ke kapacitě evakuačních míst, která poskytuje prostory pro 205 osob, je s ohledem na celkový počet obyvatel obce DÚ (1200) pokryto alespoň 10 % územního celku.

Za účelem získat další dodatečné informace, na základě kterých by se dal dále popsat a zhodnotit stav v oblasti plánování ukrytí v obci DÚ, proběhl pokus o kontaktování nadřízeného stupně, a to ORP Lipník nad Bečvou, za účelem vytěžení jakýchkoliv dalších informací vztahujících se k obci DÚ a zajišťování OO, případně informací z krizového plánu ORP, jež by mohly mít spojitost s opatřeními v oblasti ukrytí, či jeho plánováním. Avšak v tomto případě byla spolupráce odepřena a to z důvodu plnění množství důležitějších úkolů ze strany ORP a jejich zastupitelů.

4.3 Dotazníkové šetření a jeho výsledky

Nutno říci, že před zahájením dotazníkového šetření, byl tento záměr konzultován se starostou a místostarostou obce Dolní Újezd, přičemž z jejich strany nebyly žádné překážky či negativní stanoviska. Ze strany autora této DP byla také vznesená žádost, zda by obyvatelé obce mohli být o této činnosti předem informováni a to prostřednictvím vyhlášení v obecním rozhlase. Tomuto požadavku ale vyhověno nebylo. Vhodno také zmínit, že dotazník byl šířen v tištěné podobě, což vedlo k přímé konfrontaci každého respondenta s autorem této DP. Samotný sběr informací z dotazníkového šetření pak byl o to složitější, než by tomu bylo například v případě využití různých online nástrojů. Cílem dotazníku bylo zjistit, na jaké úrovni se nachází informovanost obyvatel obce Dolní Újezd v oblasti OO a jaká je jejich připravenost čelit situacím, které by vyžadovaly ukrytí.

Výsledky dotazníkové šetření

Při zadávání dotazníku byli respondenti (obyvatelé obce Dolní Újezd) seznámeni s jeho účelem, a to sice, že se jedná pouze o průzkum/šetření v rámci zpracování vysokoškolské práce. Přesto však nastávaly situace, kdy občané projevovaly vysoký stupeň nedůvěry, což vedlo v mnoha případech k tomu, že se odmítli dotazníkovému šetření podrobit. Ve zvláštním případě, poté, co jim bylo vše vysvětleno, přistoupili na spolupráci, avšak po přečtení některých otázek odmítli dále spolupracovat. Autor se tak mnohdy potýkal s dosti nepříjemnými situacemi, avšak i přesto je výsledný počet úspěšných respondentů, vzhledem k počtu obyvatel obce Dolní Újezd více než uspokojivý.

Níže jsou předloženy výsledky, které byly zjištěny v rámci dotazníkového šetření. Dotazníky byly distribuovány jednotlivým obyvatelům obce DÚ při terénním průzkumu, jehož cílem bylo, obejít co největší počet domů, za účelem získání maximálního množství informací. Na základě výsledků výše zkoumaných oblastí, považoval autor této DP za nutné, aby se v rámci terénního průzkumu podařilo kontaktovat maximální počet obyvatel, neboť zjištěné skutečnosti budou silným opěrným bodem, pro následné zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd. V rámci dotazníkového šetření se podařilo úspěšně kontaktovat 187 z cca 500 obyvatel (37,4 %), přičemž spolupracovalo 71 domů.

Výsledky dotazníkového šetření jsou vyhodnoceny formou tabulek a grafů spolu se slovním ohodnocením, přičemž otázky jsou řazeny v pořadí, v jakém jsou uvedeny v dotazníku.

Otázka č. 1:

Jaké je Vaše pohlaví?

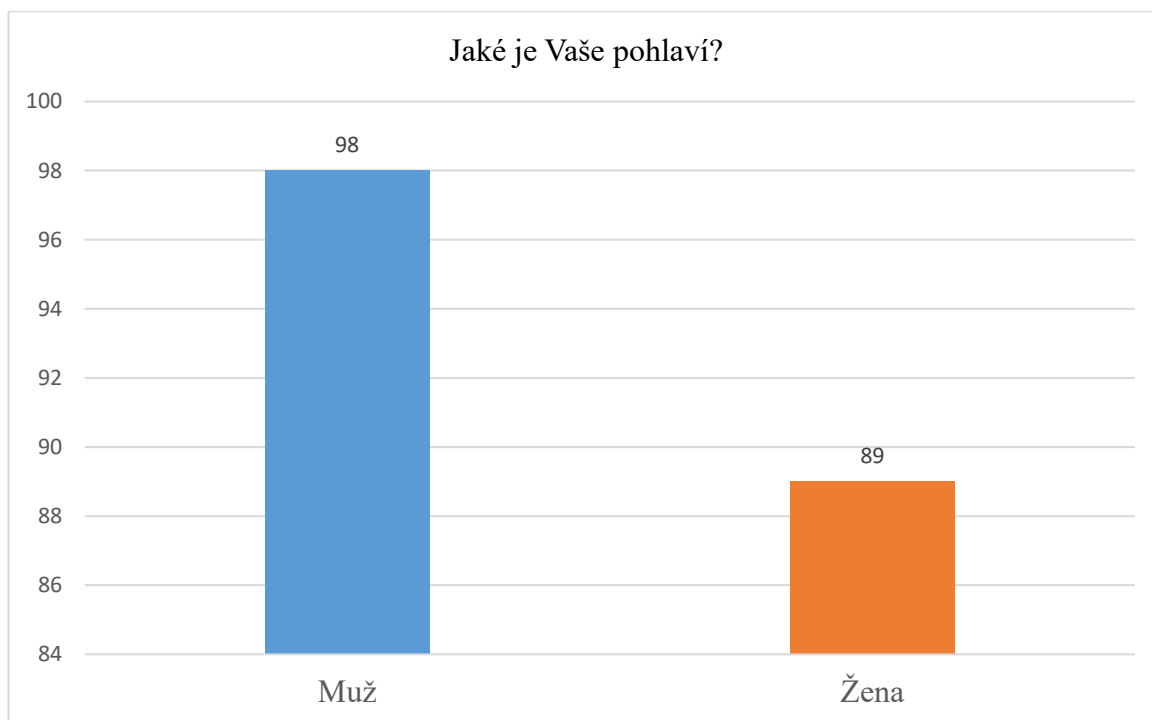
a) Muž

b) Žena

Tabulka 9 Výsledky otázky č.1 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
Muž	98
Žena	89
Celkem	187

Dotaz na pohlaví byl zařazen především z toho důvodu, aby bylo doložitelné, jaký je rozdíl v počtu obyvatel mužské a ženské populace. Autor se totiž domnívá, že by mužské zastoupení v případě nutnosti provést opatření, které by zahrnovali například práce v rámci posílení ochranných vlastností domů, poskytlo efektivnější pracovní sílu. Nutno poznamenat, že pokud by nastala situace, která by vyžadovala např. stavební úpravy pro posílení ochranných vlastností, byla by realizace těchto činností vzhledem k možnému ohrožení časově omezena a rychlost a kvalita provedení nezbytných prací, by tak nebyla zanedbatelná.

Obrázek 4 Graf k vyhodnocení otázky č. 1 (zdroj vlastní)

Otázka č. 2:

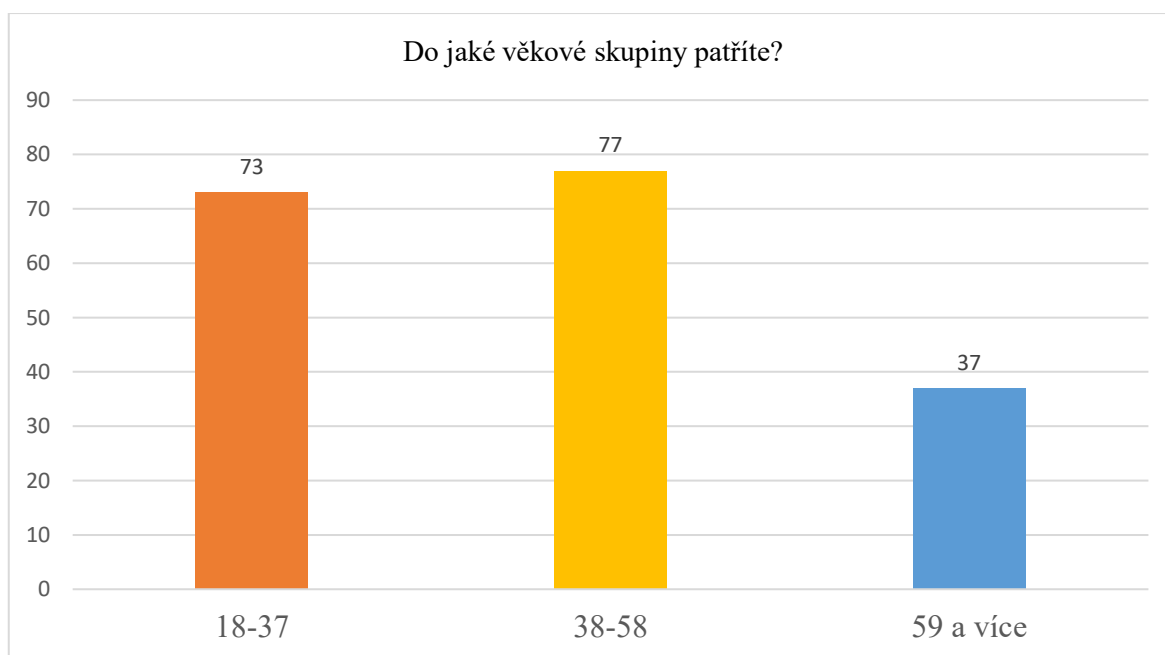
Do jaké věkové skupiny patříte?

- a) 18-37
- b) 38-58
- c) 59 a více

Tabulka 10 Výsledky otázky č .2 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
18-37	73
38-58	77
59 a více	37
Celkem	187

V první kategorii je počáteční hranicí věk plnoletosti, aby se respondenti mohli sami zastupovat a tato kategorie končí na hranici výše průměrného věku v obci Dolní Újezd uvedeného na základě demografických informací čerpaných z webového portálu obce. Navazující kategorie zobrazuje období od tzv. středního věku až po věkovou hranici, která je pro skupinu starších obyvatel obce mezníkem, kdy odcházeli do starobního důchodu. Poslední kategorie poukazuje na skupinu lidí staršího/důchodového věku, aby bylo možné poukázat na případné rozdíly v oblasti informovanosti a připravenosti napříč generacemi.

Obrázek 5 Graf k vyhodnocení otázky č. 2 (zdroj vlastní)

Otázka č. 3:

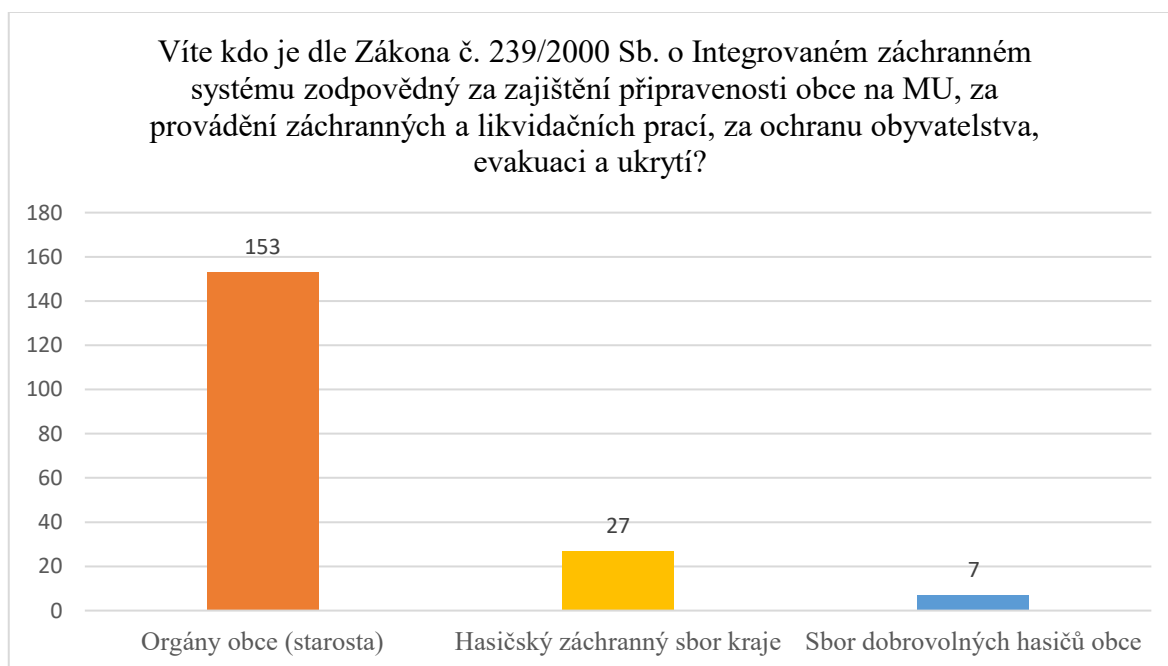
Víte kdo je dle Zákona č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému zodpovědný za zajištění připravenosti obce na MU, za provádění záchranných a likvidačních prací, za ochranu obyvatelstva, evakuaci a ukrytí?

- a) Orgány obce (starosta)
- b) Hasičský záchranný sbor kraje
- c) Sbor dobrovolných hasičů obce

Tabulka 11 Výsledky otázky č. 3 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
Orgány obce (starosta)	153
Hasičský záchranný sbor kraje	27
Sbor dobrovolných hasičů obce	7
Celkem	187

Na snímku č. 6 níže je zobrazen výsledek odpovědí na otázku č. 3, avšak postrádá rozdělení např. v rámci věkových skupin. V rámci obecného povědomí celého zkoumaného subjektu (obce) jsou odpovědi z pohledu autora na dobré úrovni a celkově tak lze úroveň povědomí obyvatel obce Dolní Újezd v oblasti ochrany obyvatelstva v tomto případě považovat za vyhovující, avšak tato otázka je na snímku č. 7 níže dále rozvětvena na odpovědi jednotlivých věkových skupin, aby bylo možné poukázat na rozdílné povědomí v rámci sledované oblasti mezi jednotlivými věkovými kategoriemi.

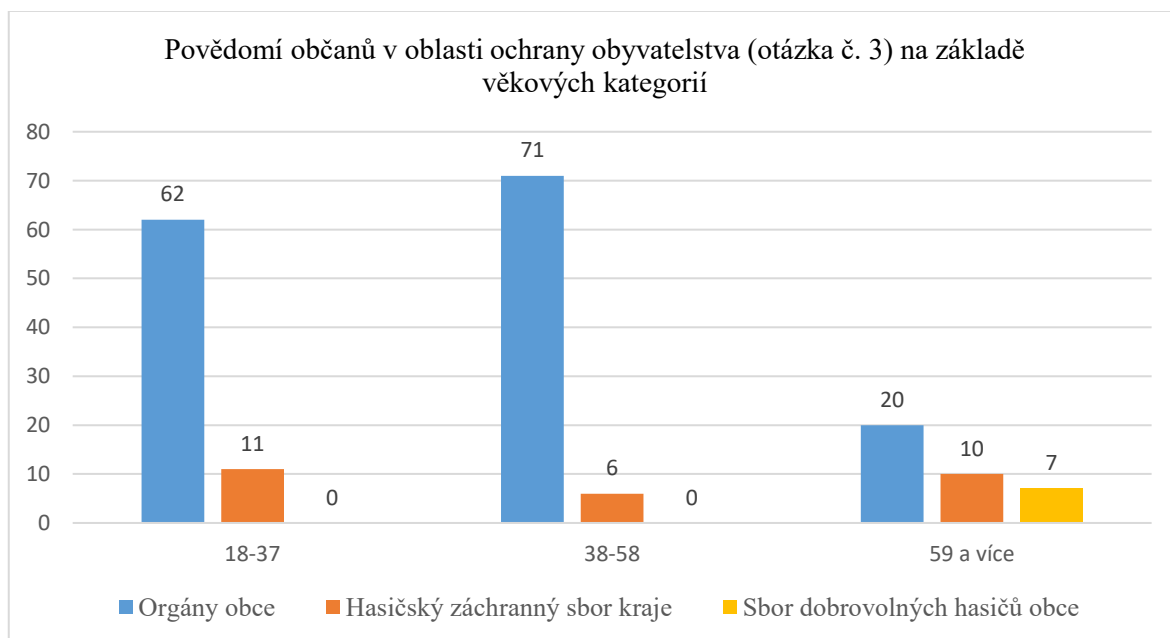

Obrázek 6 Graf k vyhodnocení otázky č. 3 (zdroj vlastní)

Tabulka 12 Vyhodnocení otázky č. 3 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)

Věková kategorie	Volitelné oblasti			Celkem za kategorie
	Orgány obce	Hasičský záchranný sbor kraje	Sbor dobrovolných hasičů obce	
18-37	62	11	0	73
38-58	71	6	0	77
59 a více	20	10	7	37
Celkem za oblasti	153	27	7	187

V první řadě je zde nutné zmínit, že vzhledem k celkovému počtu respondentů (187) a zvolení „orgánů obce“ jako odpovědi na otázku č. 3 (zodpovědnost za OO v rámci obce na základě zákona o IZS), zodpovědělo 81,8 % všech dotazovaných úspěšně. Z toho vyplývá, že povědomí obyvatel obce DÚ je na dobré úrovni. Avšak při vyhodnocení odpovědí do věkových kategorií lze spatřit drobnou odchylku v odpovědích u nejstarší věkové kategorie. V tomto případě z 37 respondentů odpovědělo 20 správně (což je více jak 50 %), a zbylých 17 volilo mezi HZS kraje a SDH obce. Vzhledem k celkově dosaženým výsledkům a celkovému počtu obyvatel obce DÚ, autor předpokládá, že by úroveň informovanosti zbylých obyvatel, mohla být na dobré úrovni.

Obrázek 7 Graf k vyhodnocení otázky č. 3 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)

Otázka č. 4:

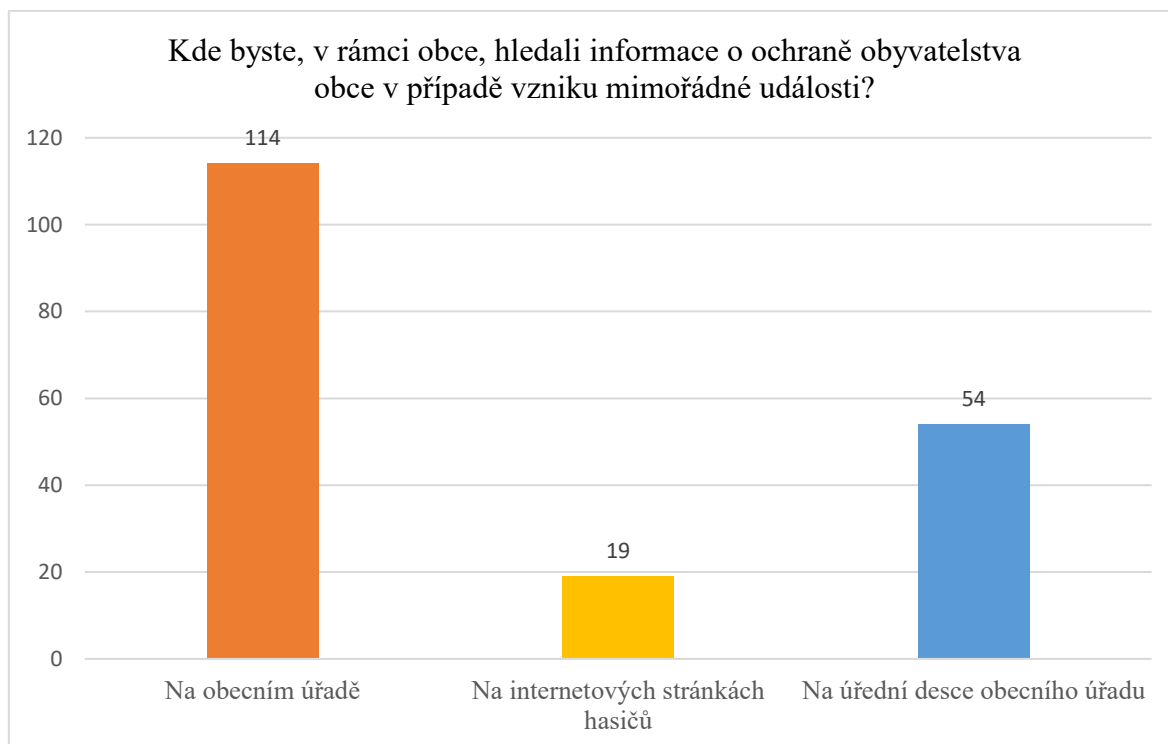
Kde byste, v rámci obce, hledali informace o ochraně obyvatelstva obce v případě vzniku mimořádné události?

- a) Na obecním úřadě
- b) Na internetových stránkách hasičů
- c) Na úřední desce obecního úřadu

Tabulka 13 Výsledky otázky č. 4 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
Na obecním úřadě	114
Na internetových stránkách hasičů	19
Na úřední desce obecního úřadu	54
Celkem	187

Tato otázka byla položena, aby autor zjistil, zda obyvatelé obce DÚ vědí, kde hledat informace o ochraně obyvatelstva v rámci jejich území. Otázky byly cíleně položeny tak, aby v respondentech vyvolaly pocit, že všechny varianty jsou správné, byť informace o ochraně obyvatelstva obecně spolu s různými metodikami se dají zjistit i z webu GŘHZS. Avšak vzhledem k tomu, že tato DP se týká obce DÚ, tak správnou možností je obecní úřad. Snímek č. 8 níže poskytuje výsledky za celý zkoumaný subjekt, přičemž i v tomto případě je výsledek uspokojivý. Tato otázka bude opět rozvětvena na odpovědi dle jednotlivých věkových kategorií na snímku č. 9 níže.

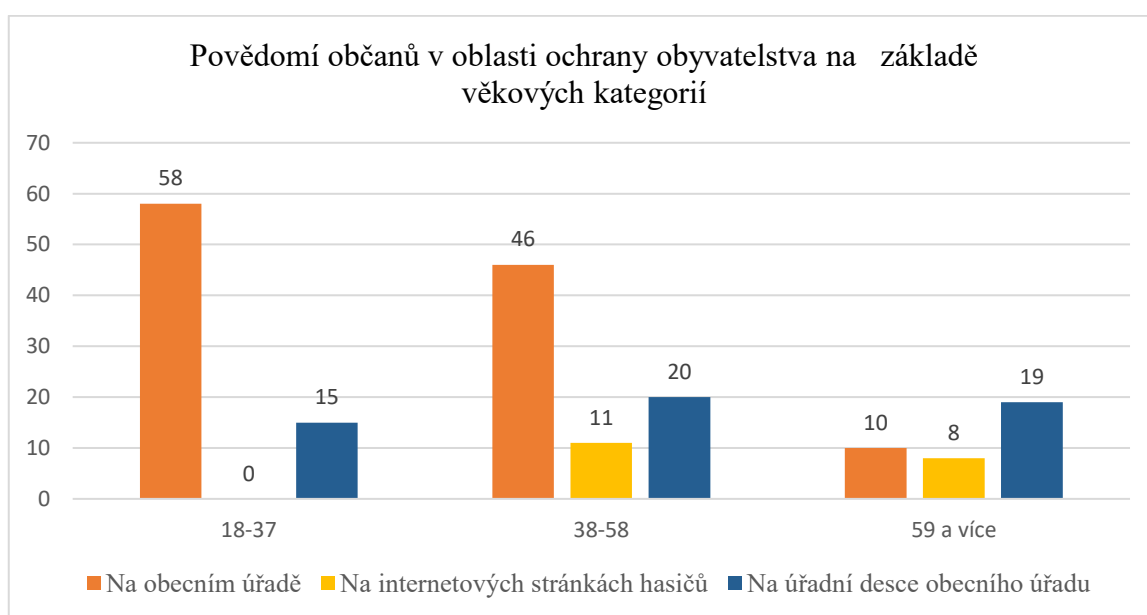

Obrázek 8 Graf k vyhodnocení otázky č. 4 (zdroj vlastní)

Tabulka 14 Vyhodnocení otázky č. 4 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)

Věková kategorie	Volitelné oblasti			Celkem za kategorie
	Na obecním úřadě	Na internetových stránkách hasičů	Na úřední desce obecního úřadu	
18-37	58	0	15	73
38-58	46	11	20	77
59 a více	10	8	19	37
Celkem za oblasti	114	19	54	187

Z celkového počtu 187 respondentů by se 114 (60,9 %) obrátilo na obecní úřad, který je ze zákona povinen poskytovat informace o ochraně obyvatelstva v rámci svého územního obvodu. I přes to, že se jedná o nadpoloviční většinu, autor očekával v tomto směru lepší znalosti respondentů, respektive vyšší úroveň jejich povědomí. Značná část všech věkových skupin by však spoléhala na to, že informace budou dostupné na úřední desce obecního úřadu. I zde je vidět, že skupina starších obyvatel nad 59 let, nemá ideální povědomí o zkoumané oblasti. Nadpoloviční většina by totiž hledala informace na úřední desce. Dle autorova názoru, je však v této oblasti alarmující i počet respondentů ve střední věkové kategorii, kteří by se rovněž spoléhali na úřední desku, přičemž z 77 respondentů by tak učinilo 20 (25,9 %). Část obyvatel by se také obrátila na webový portál HZS, což by svým způsobem také přineslo jistý výsledek, avšak vzhledem k znalosti místních poměrů a na základě zákonných povinností, vystupuje na poli ochrany obyvatelstva v rámci obce DÚ na nejvyšší úrovni obecní úřad.

Obrázek 9 Graf k vyhodnocení otázky č. 4 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)

Otázka č. 5:

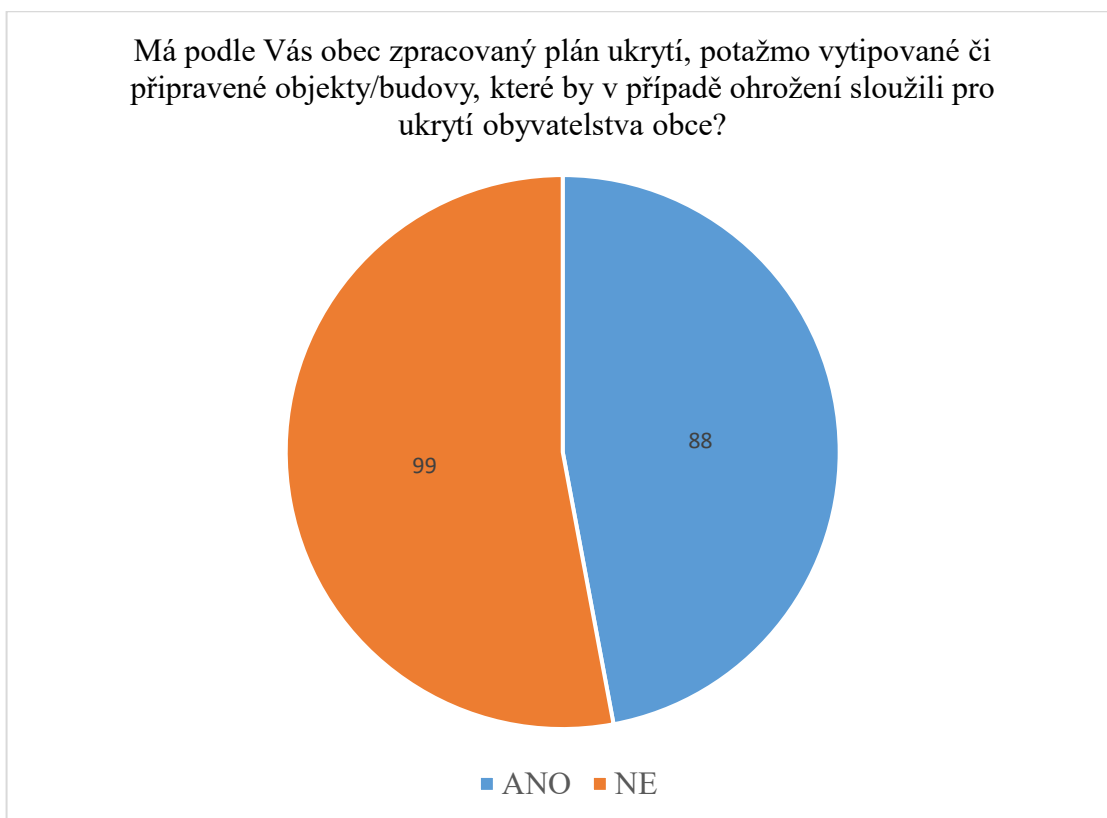
Má podle Vás obec zpracovaný plán ukrytí, potažmo vytipované či připravené objekty/budovy, které by v případě ohrožení sloužily pro ukrytí obyvatelstva obce?

- a) ANO
- b) NE

Tabulka 15 Výsledky otázky č. 5 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
ANO	88
NE	99
Celkem	187

Pro lepší přehlednost je v tomto případě využít kruhový graf, který zobrazuje podíl odpovědí v rámci celého zkoumaného subjektu. Na snímku č. 10 je znázorněn výsledek odpovědí všech respondentů, bez ohledu na věkovou kategorii, kde je vidět, že větší část dotázaných nevěří, že by obec měla zpracovaný plán ukrytí. Otázka je níže dále rozvětvena na odpovědi v rámci věkových kategorií, aby bylo možné poukázat, jaká skupina obyvatel v rámci zabezpečení ochrany obyvatelstva, potažmo jejich vlastní ochrany, více spoléhá na orgány obce Dolní Újezd.

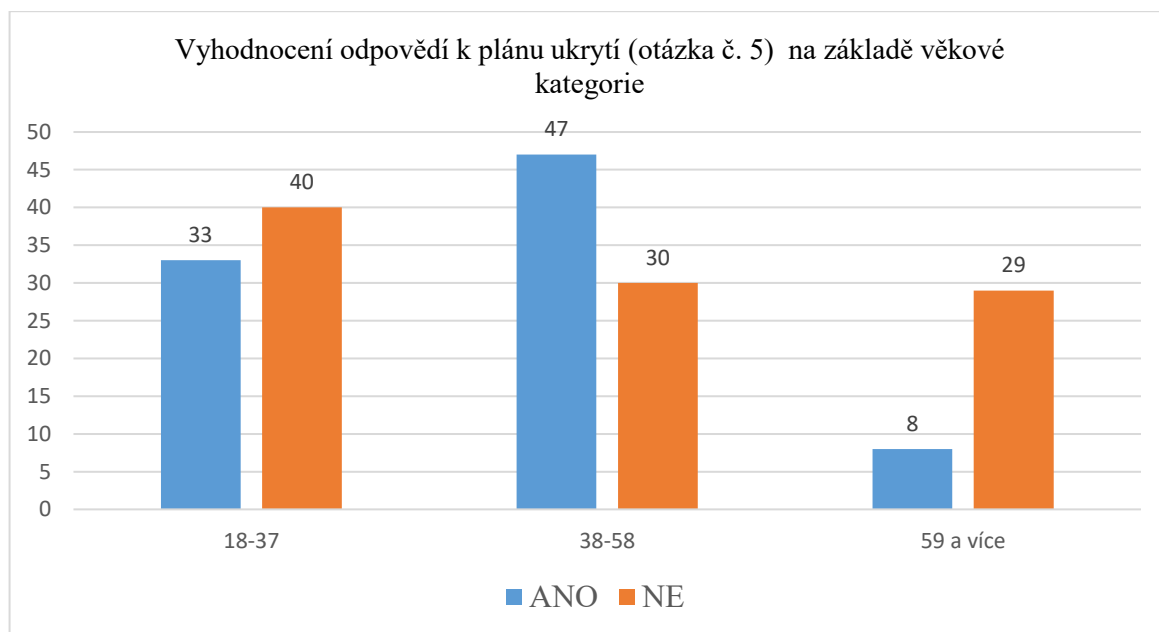
Obrázek 10 Graf k vyhodnocení otázky č. 5 (zdroj vlastní)

Tabulka 16 Vyhodnocení otázky č. 5 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Kategorie	Volitelné oblasti		Celkem za kategorie
	ANO	NE	
18-37	33	40	73
38-58	47	30	77
59 a více	8	29	37
Celkem za oblasti	88	99	187

Z tabulky č. 16 lze vypočítat, jaký je rozdíl mezi jednotlivými věkovými kategoriemi. Zatím co větší polovina nejmladší kategorie si myslí, že obec nemá zpracovaný plán ukrytí, střední věková skupina se z větší poloviny domnívá, že ano. Zajímavostí je opět názor respondentů nejstarší věkové skupiny, kde převládá většinový názor, že obec nemá zpracovaný plán ukrytí. V tomto případě na obec spoléhá pouze 8 ze 37 dotázaných, což je v rámci kategorie pouhých 21,6 %.

I přes skutečnost, že většina respondentů (99) nevěří, že by měla obec DÚ zpracovaný nějaký plán ukrytí, který by v případě ohrožení řešil jejich ochranu, zůstává tak stále poměrně značná část obyvatel (88), kteří spoléhají na to, že obec je připravená na situace, které by vyžadovali ukrytí obyvatelstva. Z toho důvodu je nutné, aby byl na plán ukrytí, potažmo jeho zpracování ze strany obce kladen důraz. Nutno poznamenat, že během dotazníkového šetření se obyvatelé obce dotazovali na to, zda je nějaký plán ukrytí zpracován, avšak tato informace raději nebyla ze strany autora této DP sdělena.

Obrázek 11 Graf k vyhodnocení otázky č. 5 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Otázka č. 6:

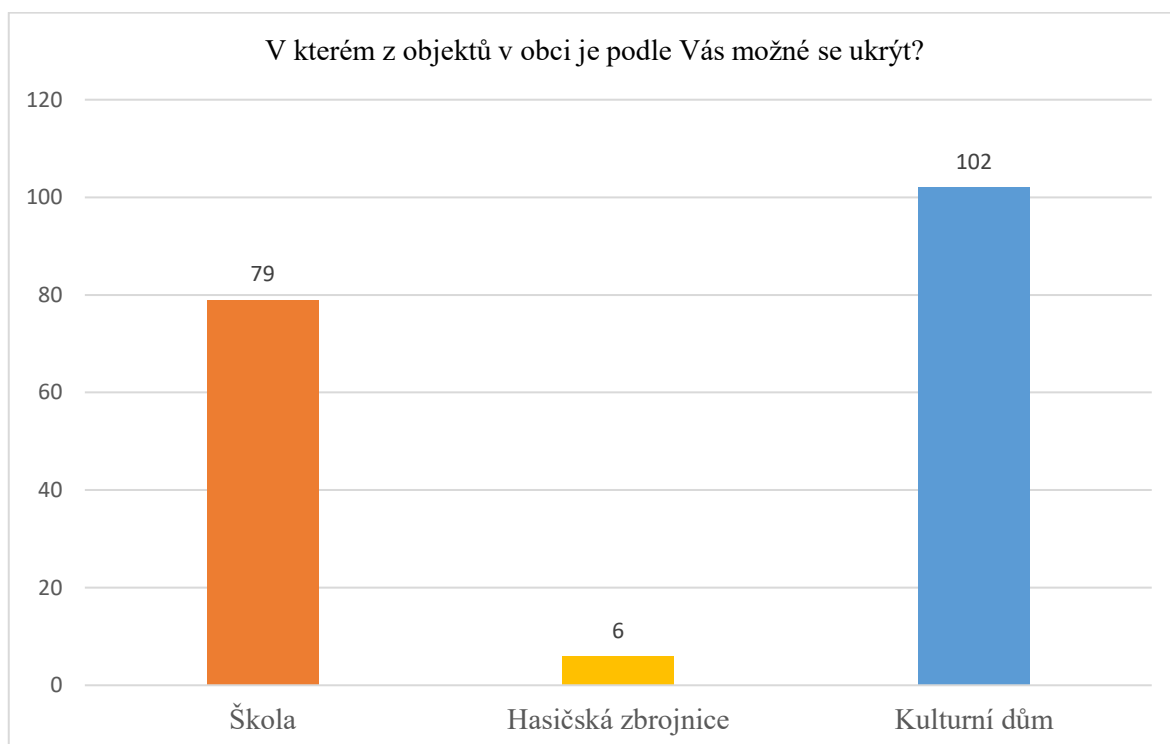
V kterém z objektů v obci je podle Vás možné se ukrýt?

- a) Škola
- b) Hasičská zbrojnice
- c) Kulturní dům

Tabulka 17 Výsledky otázky č. 6 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
Škola	79
Hasičská zbrojnice	6
Kulturní dům	102
Celkem	187

Bez ohledu na to, zda obyvatelé obce DÚ vědí o existenci či neexistenci plánu ukrytí, který by obsahoval případná místa pro ukrytí, byl jim položen dotaz, kde se podle nich takové úkryty mohou nacházet. V rámci zodpovězení tohoto dotazu autor očekává, že pokud dojde ve vyšší míře k výběru téhož místa, může s ním být nadále uvažováno v rámci zpracování plánu ukrytí. I v tomto případě bude otázka dále řešena z hlediska věkových kategorií. Snímek č. 12 níže zobrazuje výsledky otázky napříč celou skupinou dotazovaných bez dalšího rozdělení.

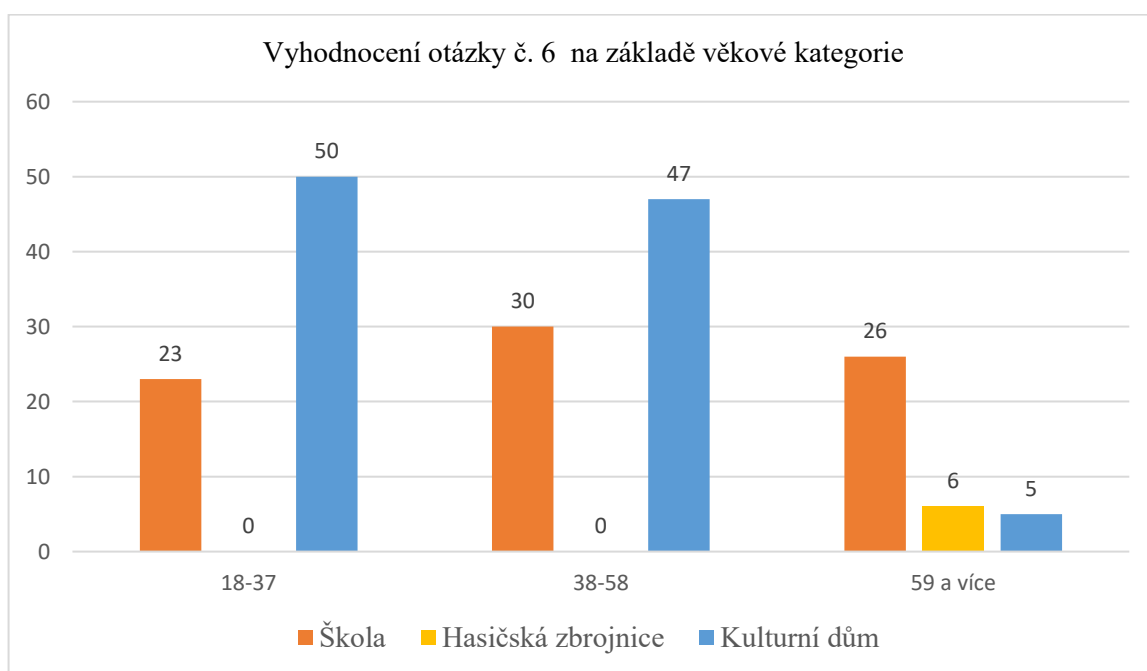

Obrázek 12 Graf k vyhodnocení otázky č. 6 (zdroj vlastní)

Tabulka 18 Vyhodnocení otázky č. 6 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Kategorie	Volitelné oblasti			Celkem za kategorii
	Škola	Hasičská zbrojnice	Kulturní dům	
18-37	23	0	50	73
38-58	30	0	47	77
59 a více	26	6	5	37
Celkem za oblasti	79	6	102	187

Ze snímku č. 13 níže, stejně jako z tabulky č. 18 výše je patrné, že dotazovaní volili s drobnou výjimkou pouze mezi dvěma objekty. A to tak, že 42 % ze všech dotazovaných se domnívá, že je možné se ukrýt v budově základní školy a 54,5 % by spoléhalo na objekt kulturního domu. Pouze 3 % by hledali úkryt v hasičské zbrojnici. Výsledkem v rámci sledovaných věkových skupin je, že v rámci prvních dvou kategorií by nadpoloviční většina spoléhala na úkryt v budově kulturního domu, zatím co třetí (nejstarší) skupina z většiny očekává, že by obec poskytla úkryt v budově základní školy. Napříč věkovými kategoriemi však lze u všech skupin vypočítat téměř shodné zastoupení v případě volby základní školy. Vzhledem k faktu, že objekt školy obdržel 79 hlasů a kulturní dům 102, bude s těmito objekty dále uvažováno v rámci plánu ukrytí, avšak pouze kulturní dům bude vystupovat jako úkryt pro obyvatelstvo, neboť pro základní školu je zpracován samostatný plán ukrytí.

Obrázek 13 Graf k vyhodnocení otázky č. 6 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Otázka č. 7:

Máte vlastní sklep či jiné místo, které by bylo zapuštěné pod úroveň terénu, případně které by bylo využitelné jako možný úkryt v případě mimořádné události?

- a) ANO
- b) NE

Tabulka 19 Výsledky otázky č. 7 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
ANO	106
NE	81
Celkem	187

I v tomto případě je využito kruhového grafu pro přehledné znázornění výsledků v rámci zadané otázky. Nutno zmínit, že se jedná o hlavní otázku v rámci dotazníkového šetření, jejíž výsledky jsou zásadní pro zpracování plánu ukrytí v rámci této DP. Pro lepší zpracování samotného plánu ukrytí byly v případě této otázky zjištěné informace na místě ihned dále zpracovávány. Autor to provedl tím způsobem, že s sebou měl vytištěné katastrální mapy obce Dolní Újezd, do kterých ihned zanášel informace o sklepech (úkrytech) k jednotlivým domům. Výsledkem v rámci tohoto šetření na snímku č. 14 je, že větší polovina dotázaných disponuje vlastními prostory, které by mohly sloužit jako alespoň nouzové řešení/nouzové úkryty v případě nutného ukrytí. Snímek č. 15 níže dále zobrazuje zkoumanou oblast z pohledu věkových kategorií.

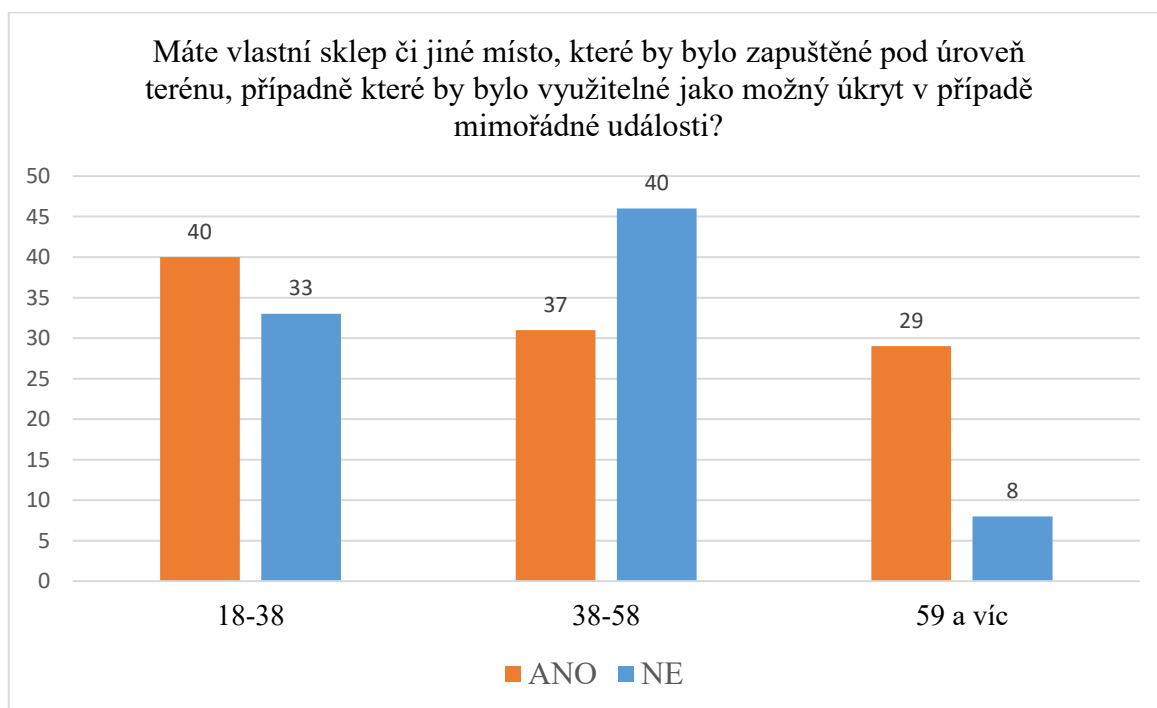

Obrázek 14 Graf k vyhodnocení otázky č. 7 (zdroj vlastní)

Tabulka 20 Vyhodnocení otázky č. 7 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Kategorie	Volitelné oblasti		Celkem za kategorie
	ANO	NE	
18-38	40	33	73
38-58	37	40	77
59 a víc	29	8	37
Celkem za oblasti	106	81	187

Z výše uvedené tabulky vyplývá, kolik dotazovaných/obyvatel obce, je schopno se ukrýt ve své vlastní stavbě – vlastním domě/sklepě. Vzhledem k počtu respondentů v jednotlivých věkových kategoriích, jsou čísla poukazující na sklepní prostory ve všech případech uspokojivá. Na druhou stranu, autor očekával, že počet domů, které budou mít vlastní sklep bude vyšší. Pozitivním přínosem v rámci tohoto dotazu je zjištění, že osoby staršího, potažmo důchodového věku mají z převážné většiny vlastní sklep. Z 37 dotazovaných disponuje 29 (78,4 %) vlastními prostory, které by se daly využít v rámci nouzového ukrytí. Toto autor vidí jako přínosné, neboť v nejstarší věkové kategorii spatřuje jisté riziko (případné přesuny, svolnost k opuštění vlastního domu apod.)

Obrázek 15 Graf k vyhodnocení otázky č. 7 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)

Otázka č. 8:

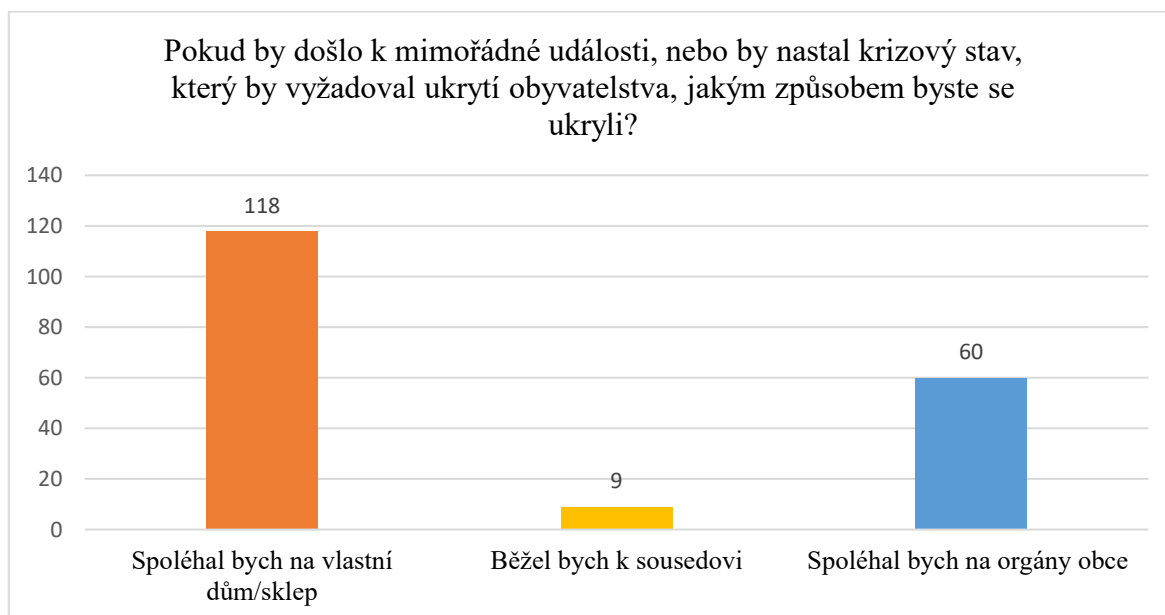
Pokud by došlo k mimořádné události, nebo by nastal krizový stav, který by vyžadoval ukrytí obyvatelstva, jakým způsobem byste se ukryli?

- a) Spoléhal bych na vlastní dům/sklep
- b) Běžel bych k sousedovi, neboť se domnívám/vím, že má sklep/kryt
- c) Spoléhal bych na orgány obce a čekal na instrukce skrze obecní rozhlas

Tabulka 21 Výsledky otázky č. 8 (zdroj vlastní)

Varianta odpovědi	Výsledky
Spoléhal bych na vlastní dům/sklep	118
Běžel bych k sousedovi	9
Spoléhal bych na orgány obce	60
Celkem	187

Snímek č. 16 níže ukazuje, že větší polovina z dotazovaných by se v rámci ukrytí spolehla na svůj vlastní dům potažmo sklep, přičemž by tak učinilo 118 respondentů, což je 63 % z celé zkoumané skupiny. Avšak nemalý podíl má i počet obyvatel, kteří by se spolehaly na orgány obce. Tato skupina čítá 60 dotazovaných, což představuje 32 % z celkového zkoumaného subjektu. Pouze 9 lidí by se v případě ukrytí uchýlilo ke svému sousedovi. V rámci dotazníkového šetření vyplynuly další zajímavé informace o tom, jakým způsobem by se dotazovaní ukryli, potažmo jakou z nabídnutých možností zvolili, s ohledem na to, zda mají nebo nemají vlastní sklep/úkryt. Tyto výsledky jsou prezentovány níže.

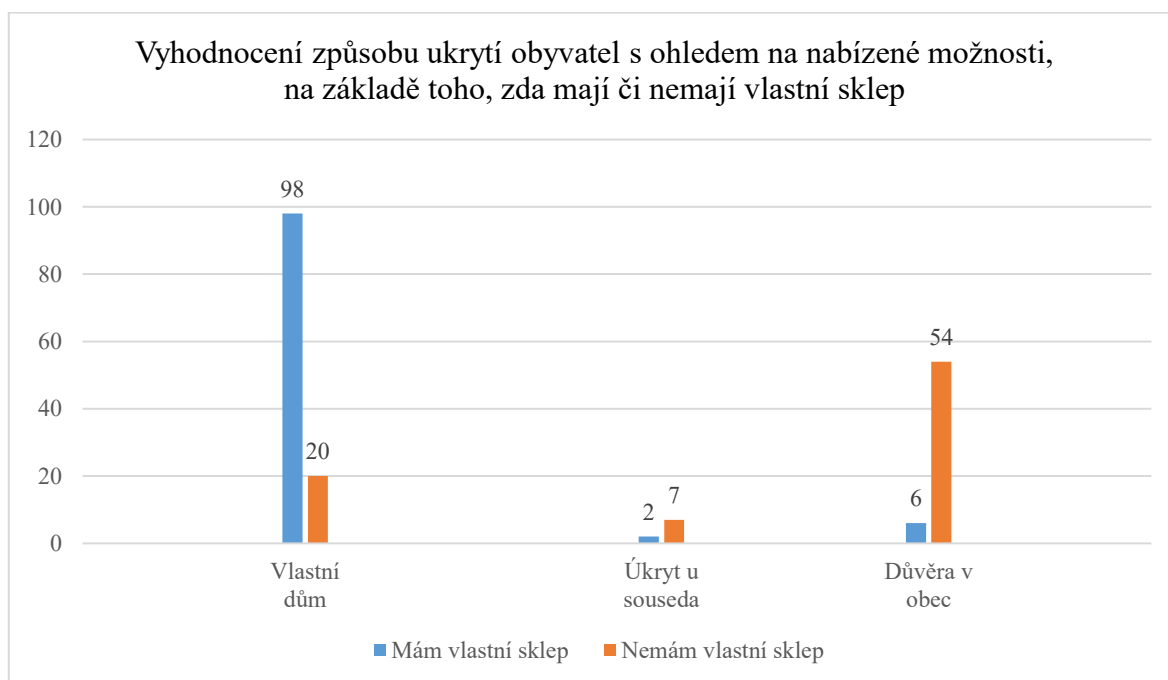

Obrázek 16 Graf k vyhodnocení otázky č. 8 (zdroj vlastní)

Tabulka 22 Rozšířené vyhodnocení způsobu ukrytí obyvatel (zdroj vlastní)

Kategorie	Výběr z oblastí			Celkem za kategorii
	Vlastní dům	Úkryt u souseda	Spoléhal bych na orgány obce	
Mám vlastní sklep	98	2	6	106
Nemám vlastní sklep	20	7	54	81
Celkem za oblasti	118	9	60	187

Zajímavostí, která vyplynula ze zpracování dotazníkového šetření je, že i když (pouze) 106 respondentů uvedlo, že má vlastní sklep, přesto by se v rámci ukrytí na svůj vlastní dům spolehlo 118 ze všech dotazovaných. Z 81 respondentů kteří odpověděli, že nemají sklep, by se přesto 20 spolehlo v případě ukrytí na vlastní dům, 54 by důvěřovalo orgánům obce a 7 by vyhledalo ukrytí u souseda. Ze 106 dotazovaných, kteří uvedli, že sklep mají, by se nicméně 6 spolehalo na orgány obce a 2 by se ukryli u souseda. V tomto případě lze opět zaznamenat, že obyvatelé obce DÚ do jisté míry spoléhají na obec, potažmo obecní orgány a počítají s tím, že je obec schopna zajistit ochranu obyvatelstva. Zde opět vyvstává potřeba mít zpracovaný plán ukrytí.

Obrázek 17 Rozšířené vyhodnocení zvoleného způsobu ukrytí (zdroj vlastní)

Otázka č. 9: (otevřená)

Jakým způsobem byste posílili ochranné vlastnosti Vašeho domu, jakožto možného úkrytu? Uveďte co Vás napadne. (myšleno ve smyslu izolování dveřních či okenních prostor, zabezení apod.)

Tento dotaz představuje jedinou otevřenou otázku v rámci předkládaného dotazníku. Zde je vhodné zmínit, že v tomto případě byla ochota respondentů (obyvatel obce DÚ) spolupracovat na poměrně nízké úrovni. Celkově tak spolupracovalo při této otázce pouze 66 ze všech dotazovaných (187), což je pouze 35 % z celého zkoumaného vzorku.

Odpovědi se v tomto případě dají shrnout do tří kategorií:

- První skupina v počtu 8 uvedla, že by si celkově zlepšily zázemí ve svém sklepě.
- Druhá skupina v počtu 11 by se rozhodla pro pořízení PIO (nebylo specifikováno).
- Třetí skupina v počtu 47 se v podstatě inspirovala možným zadáním v rámci otázky, kdy dotazovaní uváděli střídavě „zabezení oken a dveří a dodatečná izolace všech otvorů“.

Aby bylo prostřednictvím této otázky možné alespoň částečně doložit schopnosti obyvatel obce DÚ směrem k sebeochraně, je tato otázka vzhledem k omezenému počtu respondentů vyhodnocena alespoň na základě věkové kategorie. Způsobem jak zvýšit povědomí občanů v oblasti sebeochrany, může být např. uspořádání workshopu. Výukovým materiálem by v tomto případě mohla být metodická pomůcka vydaná GŘHZS ČR „Sebeochrana ukrytím“. K tomuto by bylo možné využít objekt kulturního domu.

Tabulka 23 Vyhodnocení povědomí obyvatel obce v oblasti sebeochrany (zdroj vlastní)

Kategorie	Volené oblasti			Celkem za kategorii
	Zlepšení zázemí ve sklepě	Pořízení/nákup PIO	zabezení oken, dveří apod.	
18-38	2	4	30	36
39-58	0	7	13	20
59 a více	6	0	4	10
Celkem za oblasti	8	11	47	66

Na základě informací uvedených v tabulce č. 23 výše, lze vypožorovat, že nejaktivnější věkovou skupinou je nejmladší kategorie. Autor se domnívá, že se v tomto případě může jednat o příslib dobré spolupráce, pokud by v budoucnu došlo na obci k reálnému zpracování plánu ukrytí, což by zahrnovalo komunikaci a spolupráci s občany, návštěvy domů v rámci monitorování vhodných prostor pro ukrytí, terénní průzkum apod.

4.4 Vyhodnocení/sumarizace zkoumaných oblastí

V rámci výše zkoumaných oblastí bylo záměrem zjistit a vyhodnotit, jaká je úroveň obce Dolní Újezd (obecní orgány, KŠ, JSDH) v oblasti plánování ukrytí a jeho reálném zabezpečení a rovněž zjistit a vyhodnotit povědomí obyvatel obce v oblasti ochrany obyvatelstva a jejich připravenost, v případě, že by došlo k situaci, která by vyžadovala ukrytí. Za tímto účelem byly zkoumány a hodnoceny vybrané oblasti a skupiny osob, které jsou zodpovědné za jejich zabezpečení, kteréžto jako celek mají za úkol vystupovat na poli ochrany obyvatelstva v rámci obce. Aby bylo dosaženo co nejvíce komplexního a objektivního hodnocení, byly zkoumány podrobeny následující oblasti:

- Povědomí a připravenost orgánů obce Dolní Újezd v oblasti OO.
- Místo, úloha a připravenost JSDH obce a jejich materiálního vybavení.
- Úroveň v oblasti varování a informování.
- Úroveň obce v oblasti plánování ukrytí/potažmo plánu ukrytí obce.
- Dotazníkové šetření zaměřené na obyvatele obce Dolní Újezd

Výsledky za všechny zkoumané oblasti reprezentují jak silné a slabé stránky, tak rovněž i možné příležitosti a hrozby, které by mohly provázet plánování ukrytí. Informace, získané během zkoumání jednotlivých oblastí, poslouží pro zpracování SWOT analýzy, která tak sumarizuje všechny významné aspekty, které se vztahují ke zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd.

Povědomí a připravenost orgánů obce Dolní Újezd v oblasti OO

V rámci této oblasti autor na základě provedených rozhovorů vyhodnotil, že úroveň povědomí, potažmo připravenost orgánů obce DÚ a členů KŠ, jsou na dobré úrovni. Dotazovaným byly kladeny otázky v rámci technického zabezpečení ukrytí, které odhalily, že jejich znalosti jsou dostatečné, což představuje dobrou příležitost pro činnosti směrem k plánování ukrytí v obci Dolní Újezd. V neposlední řadě je vhodné zmínit, že na základě zřízeného KŠ z roku 2015, je povinností jeho členů podrobit se cvičením a školením v rozsahu, který udává stanovená směrnice č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011. Směrnice však uvádí, že „*starosta obce, který zřídil krizový štáb obce, použije tuto směrnici v rozsahu odpovídajícím místním podmínkám a možnostem obce*“ (SMĚRNICE MINISTERSTVA VNITRA č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011, 2011). V rámci přípravy a zvyšování

připravenosti obecních orgánů tak dochází pouze ke školením a to v periodě minimálně 1x ročně.

Místo, úloha a připravenost JSDH obce materiální vybavení

Tato oblast byla opět zkoumána především na základě provedených rozhovorů s příslušníky JSDH. Znalost problematiky ukrytí je v rámci této sledované skupiny na dobré úrovni a autor v tomto případě nemá co by vytkl. Připravenost v této oblasti lze rovněž doložit také výše zmíněnými absolvovanými cvičeními a pravidelnými školeními příslušníků JSDH. V rámci plošného pokrytí olomouckého kraje jednotkami požární ochrany a rovněž i v rámci požárního poplachového plánu, je obec pokryta dostatečným množstvím sil, které jsou schopny poskytnout případnou pomoc a to nejen v případě hašení požáru. Slabou stránkou je však materiální základna obce DÚ, která tak nedisponuje takřka žádnými prostředky (PIO, lehátka, spacáky, zdravotnický materiál apod.), které by byly případně nutné, potažmo využitelné v případě realizace ukrytí.

V rámci získaných informací autor spatřil drobnou nesrovnalost v podobě rozcházejících se výpovědí na otázku materiální zabezpečení (PIO, lehátka, spacáky apod.) současné vedení obce DÚ dokladovalo, že jistý materiál se nachází v hasičských zbrojnicích (DÚ, Skoky, Staměřice), avšak při prohlídce těchto míst a konzultaci problematiky s jednotlivými veliteli místních JSDH bylo zjištěno, že obec žádnými podobnými prostředky nedisponuje. Nesrovnalost však lze omluvit, neboť noví zastupitelé stále pracují na tom, aby dostali situaci pevně do rukou, s čímž souvisí i nutnost aktualizování veškeré dokumentace, která se vztahuje k ochraně obyvatelstva v obci Dolní Újezd.

Systém varování a informování

Na základě zjištěných informací autor v tomto případě neshledal žádné nedostatky. Rozmístění prvků KPV zabezpečuje dostatečné pokrytí území obce DÚ jak z hlediska slyšitelnosti, tak i srozumitelnosti. Obec DÚ kromě běžných KPV využívá také informační SMS kanál, do kterého se mohou obyvatelé zapojit prostřednictvím webového portálu obce.

Úroveň obce v oblasti plánování ukrytí

Výzkum současného stavu obce Dolní Újezd v oblasti ukrytí, potažmo jeho plánování přinesl mnohé informace. Autor se dotazoval nejen na samotnou existenci či zpracování plánu ukrytí, ale také např. na to, jaké kroky byly v tomto směru realizovány. Jak se autor domníval, tak výsledky průzkumu v oblasti plánování ukrytí poukázaly na značné rezervy a prostor pro zlepšení. Stručně lze říci, že obec nemá zpracovaný plán ukrytí a doposud

nepodnikla žádné kroky směrem k jeho realizaci, avšak zájem o jeho zpracování ze strany obce je. Vzhledem k tomu, že v tomto případě není zpracovaná žádná dokumentace a to jak ve vztahu k ukrytí, tak např. v podobě krizového plánu obce, chybí tak tzv. výchozí bod, ze kterého by bylo případně možné se částečně inspirovat při plánování činností směrem ke zpracování plánu ukrytí obce DÚ. Autor by zde rád podotkl, že oblast ochrany obyvatelstva a s tím související ukrytí, je jednou z věcí, na které chce nové vedení obce zapracovat. V této oblasti lze ale spatřit i silné stránky. V tomto směru lze zmínit např. již výše zmíněné obecní objekty jako kulturní dům, hospodu, budovu farnosti a budova JZD, které jsou všechny podsklepené a mohou tak sloužit při plánování ukrytí jako odrazový můstek v rámci mapování objektů vhodných pro zbudování nouzových úkrytů. Pokud by však obec disponovala vícero takovými objekty, kapacita ukrývaných osob by se tak poměrně snadno navýšila. V rámci příležitostí by obec mohla využít např. obecního rozhlasu, jehož prostřednictvím by informovala obyvatelstvo o připravovaných činnostech, které bude podnikat v rámci zpracování plánu ukrytí, a které se jich budou týkat. V neposlední řadě by pravděpodobně došlo na nedostatek finančních prostředků a obec by tak musela hledat způsoby, jak získat další finance.

Dotazníkové šetření zaměřené na obyvatele obce Dolní Újezd

Jednotlivé otázky v rámci dotazníkového šetření byly vyhodnoceny v rámci samostatné kapitoly 4.3. Zde jsou sumarizovány pouze vybrané skutečnosti, které by případně mohly ovlivnit proces zpracování plánu ukrytí obce DÚ. Nutno říci, že v rámci dotazníkového šetření vyplynuly převážně pozitivní informace, které vypovídají jak o dobrém povědomí obyvatel obce v oblasti OO, tak o jejich připravenosti zvládnout a provést případné vlastní ukrytí. Napříč celou dotazovanou skupinou bylo zjištěno, že větší část obyvatel má vlastní sklepy, které by využili v případě ukrytí. Převážná část obyvatel se také shodla, že by případně vyhledala úkryt v budově kulturního domu, který je současně ve vlastnictví obce, což tento objekt dělá atraktivním z pohledu plánování ukrytí. Ze strany obyvatelstva obce DÚ, jakožto jedné ze zkoumaných skupin však vyplývají taktéž možná rizika a hrozby. Na základě provedeného terénního průzkumu se autor domnívá, že by se zde mohly objevit vlivy, které by měly negativní dopad na zpracování plánu ukrytí. Obyvatelé by mohli například poskytnout nepravdivé informace o tom, zda mají či nemají sklep, taktéž by se z jejich strany mohla objevit neochota spolupracovat s orgány obce v případě mapování prostor vhodných pro ukrytí. Autor se také obává toho, že obyvatelé, kteří vlastní prostorné sklepy, by odmítli poskytnout své zázemí případně pro další (cizí) osoby. Pozitivně však

autor vnímá nejmladší, potažmo střední věkovou kategorii, neboť zde spatřuje hybnou sílu, která bude ochotná spolupracovat s orgány obce a bude mít zájem na posílení vlastní ochrany, potažmo ochrany celé obce.

4.5 SWOT analýza

SWOT analýza se obecně skládá z interní části, která sumarizuje silné a slabé stránky v rámci řešené projektu a dále z externí části obsahující příležitosti a hrozby, tedy faktory z vnějšího prostředí (Leigh, 2010). Jak uvádí (Mercieca et al., 2019), SWOT analýzu můžeme využít také na individuální úrovni např. k dodatečnému posouzení situace, osob apod.

SWOT analýza je v tomto případě ideální volbou, protože může přehledně zobrazit pozitiva i negativa v rámci plánovaného projektu – v tomto případě plánu ukrytí obce Dolní Újezd. Pomůže také poukázat, potažmo vyhodnotit připravenost obce v oblasti plánování ukrytí na základě hodnocení souvisejících oblastí, jako materiální zabezpečení, povědomí a připravenosti orgánů obce, připravenost JSDH, počtu sklepních prostor a dalších. V rámci výše zkoumaných oblastí byla stanovena vybraná kritéria, která budou následně ohodnocena pomocí matice SWOT analýzy. Před samotným zpracováním plánu ukrytí obce DÚ, je dobré na základě získaných informací stanovit prostřednictvím SWOT analýzy, zda se vyplatí projekt zrealizovat. Níže jsou formou tabulek sumarizovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Tabulka 24 Silné stránky SWOT analýzy (zdroj vlastní)

SILNÉ STRÁNKY (S)
Vysoký počet sklepních prostor napříč obyvateli
Schopnosti a připravenost JSDH
Připravenost orgánů obce a členů KŠ
Podsklepené obecní objekty s prostornými sklepy
Pokrytí obce prvky KPV, jejich dosah a srozumitelnost

Tabulka 25 Slabé stránky SWOT analýzy (zdroj vlastní)

SLABÉ STRÁNKY (W)
Materiální vybavení pro potřeby ochrany obyvatelstva
Finanční prostředky
Neaktualizovaná dokumentace
Současný stav/ podoba zpracování plánu ukrytí
Nízký počet obecních objektů

Tabulka 26 Příležitosti SWOT analýzy (zdroj vlastní)

PŘÍLEŽITOSTI (O)
Mladá generace
Nové vedení obce
Pokrytí území obce JPO
Uspořádání workshopu pro obyvatele
Koordinace prostřednictvím obecního rozhlasu

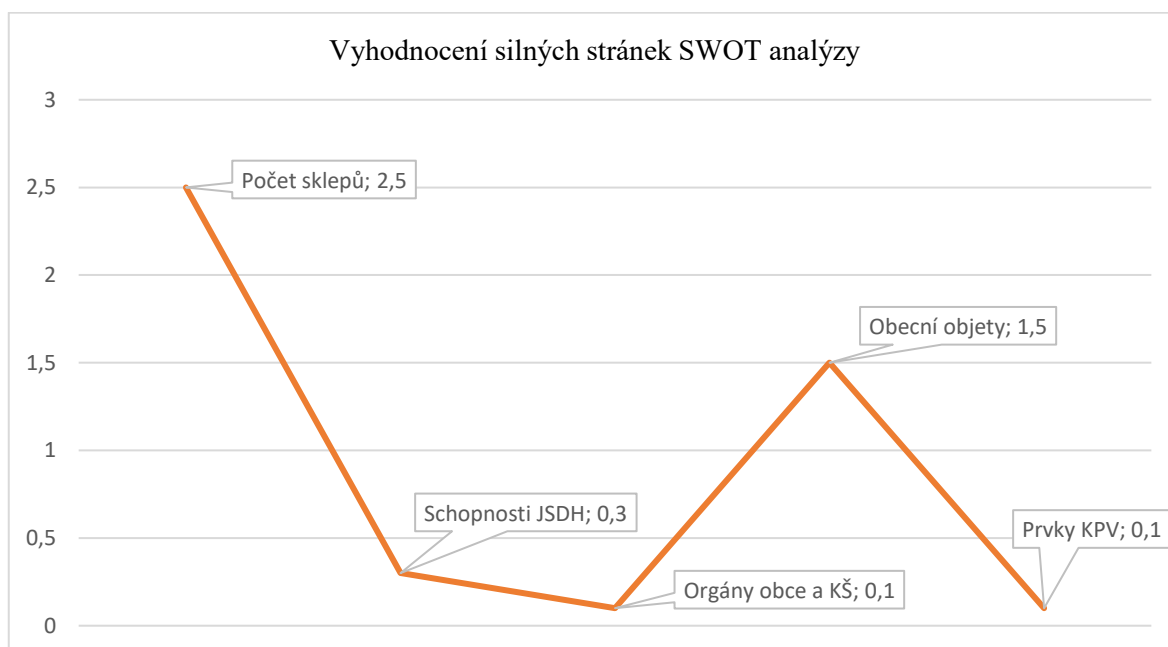
Tabulka 27 Hrozby SWOT analýzy (zdroj vlastní)

HROZBY (T)
Neochota obyvatel spolupracovat s orgány obce
Riziko vyvolání paniky mezi obyvateli
Výstavba nových domů bez sklepních prostor
Nevyužití plné kapacity úkrytů/sklepů z důvodu neochoty majitelů ukrytý cizí osoby
Sdělení lživých údajů o počtu sklepních prostor

Tabulka 28 Vyhodnocení silných stránek (zdroj vlastní)

Silné stránky (S)	Váha	Hodnota	V x H
Počet sklepů	0,50	5	2,5
Schopnosti JSDH	0,10	3	0,3
Orgány obce a KŠ	0,05	4	0,2
Obecní objekty	0,30	5	1,5
Prvky KPV	0,05	2	0,1
Celkem	1,00	19	4,6

Z tabulky č. 28 a snímku č. 18 vyplývá, že z pohledu silných stránek vystupují dvě zásadní kritéria. Množství sklepních prostor napříč obcí je jednou z hlavních věcí, na jejímž základě lze očekávat účelné zpracování plánu ukrytí obce DÚ. Využitelné jsou v tomto případě i vzhledem k jejich omezenému počtu obecní objekty, u kterých bylo na základě terénního průzkumu zjištěno, že disponují prostornými sklepy. Právě obecní objekty by mohly sloužit jako odrazový můstek v rámci zpracování plánu ukrytí. Jejich výhoda spočívá např. v tom, že v rámci případného vyměření podlahové plochy, na jehož základě by se určila kapacita ukrývaných osob, by tak vzhledem k jejich majiteli, potažmo správci, měla obec o starost méně, než kdyby získávala informace o sklepech/úkrýtech od soukromých osob.

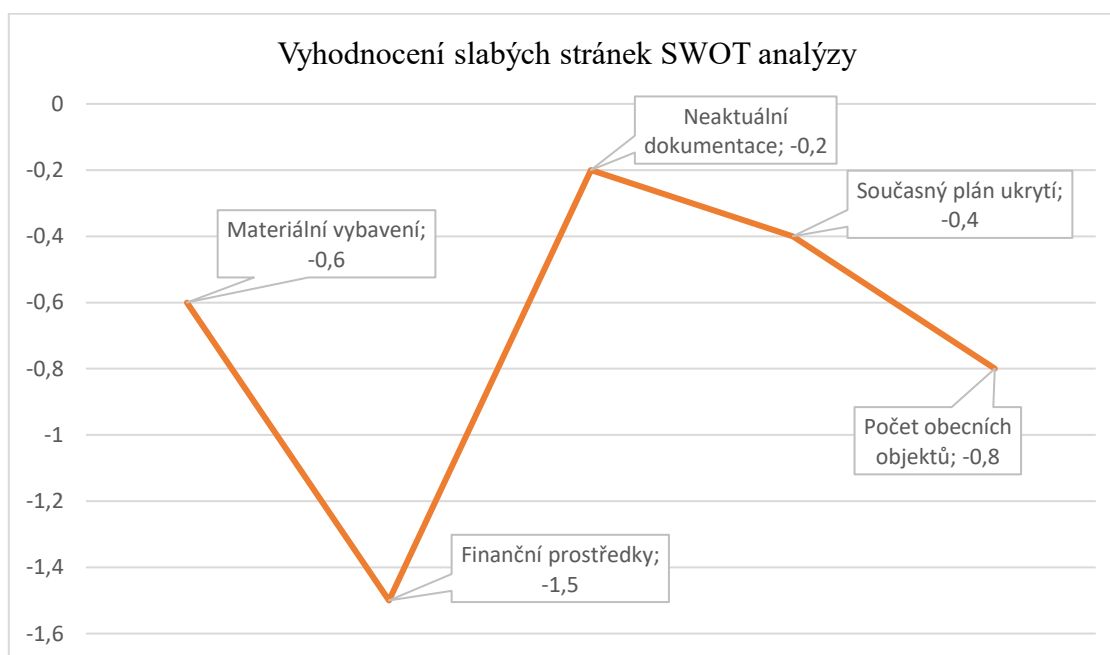

Obrázek 18 Graf k vyhodnocení silných stránek SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Tabulka 29 Vyhodnocení slabých stránek (zdroj vlastní)

Slabé stránky (W)	Váha	Hodnota	V x H
Materiální základna	0,2	-3	-0,6
Finanční prostředky	0,3	-5	-1,5
Neaktualizovaná dokumentace	0,1	-2	-0,2
Současný plán ukrytí	0,2	-2	-0,4
Počet obecních objektů	0,2	-4	-0,8
Celkem	1,0	-16	-3,5

V rámci vyhodnocení slabých stránek představuje největší problém finanční rozpočet obce, kdy vzhledem ke zjištěným skutečnostem obec disponuje pouze částkou 500.000 Kč. Tato skutečnost nemá ani tak vliv na zpracování plánu ukrytí, ale především na opatření, která by se realizovala až v případě, že by vzhledem k případnému nebezpečí, bylo nutné podniknout kroky jako např. posílení ochranných vlastností (zahrnuje stavební úpravy) či nákup materiálu, kterým by se vybavily úkryty. Zde je i samotná materiální základna oblastí, kterou je potřeba řešit, aby se tak posílila celková připravenost obce na případné ukrytí. I v tomto případě jsou zohledněny obecní objekty a to z pohledu jejich omezeného počtu, což v rámci zpracování plánu ukrytí vymezuje prostor, ve kterém může obec rozhodovat a vykovávat sama bez souhlasu dalších osob. Obec by se tak mohla pokusit o navýšení počtu podobných objektů. Více o této problematice autor zahrnul do části „Návrhy a doporučení“.

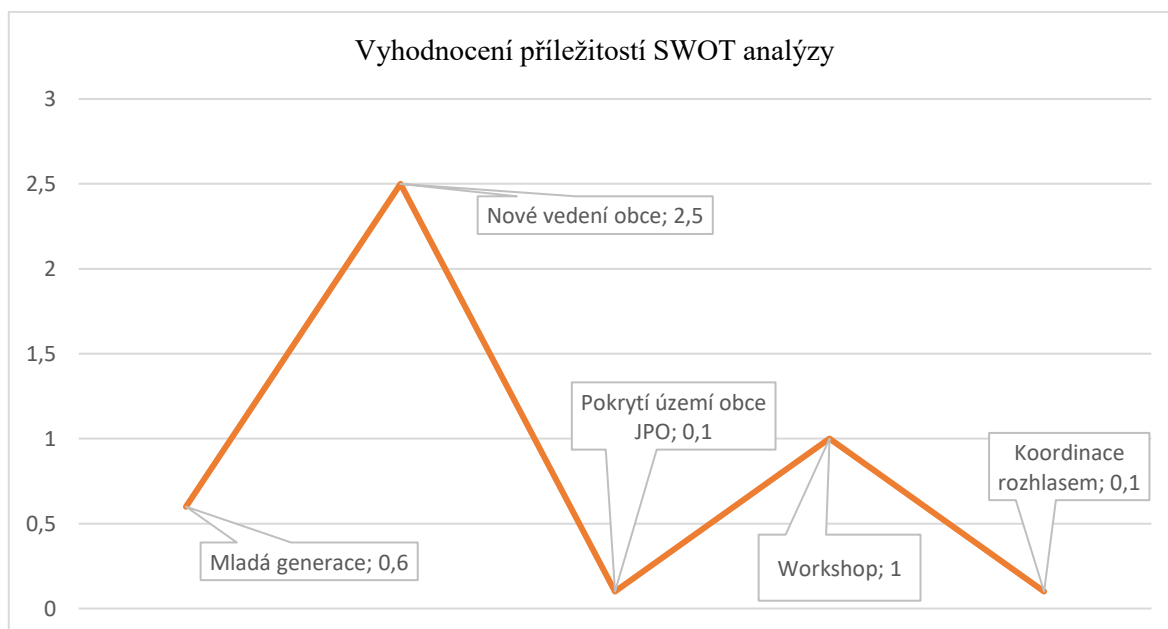

Obrázek 19 Graf k vyhodnocení slabých stránek SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Tabulka 30 Vyhodnocení příležitostí (zdroj vlastní)

Příležitosti (O)	Váha	Hodnota	V x H
Mladá generace	0,20	3	0,6
Nové vedení obce	0,50	5	2,5
Pokrytí území obce JPO	0,05	2	0,1
Workshop	0,20	5	1,0
Koordinace rozhlasem	0,05	2	0,1
Celkem	1,00	17	4,3

V rámci příležitostí vystupuje několik zajímavých faktorů, které by obec mohla využít ve svůj prospěch při zpracování plánu ukrytí, potažmo během jeho realizace. Největší potenciál v rámci možného zlepšení současného stavu obce DÚ v oblasti ukrytí autor spatřuje v novém vedení obce, které vyjádřilo zájem změnit/posílit současnou situaci. Průzkum výše zmíněných oblastí poukázal na to, že po personální stránce je obec dobře připravena. Značnou výhodu autor spatřuje v možnosti využití kulturního domu pro případný workshop, kde by mohla být oslovena velká skupina obyvatel najedou. Zajímavým faktorem je i populace mladé generace (nejmladší skupina v rámci dotazníkového šetření), která v rámci autorova terénního průzkumu vyjádřila zájem o oblast ukrytí a způsoby posílení vlastní ochrany.

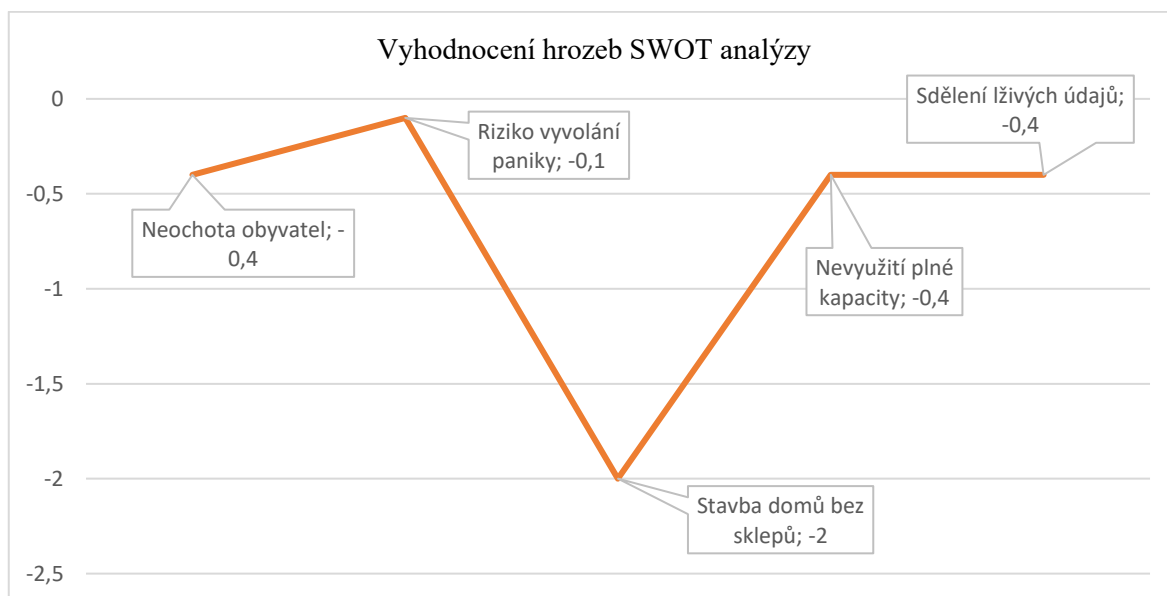

Obrázek 20 Graf k vyhodnocení příležitostí SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Tabulka 31 Vyhodnocení hrozeb (zdroj vlastní)

Hrozby	Váha	Hodnota	V x H
Neochota obyvatel	0,2	-2	-0,4
Riziko vyvolání paniky	0,1	-1	-0,1
Stavba domů bez sklepů	0,4	-5	-2,0
Nevyužití plné kapacity	0,2	-2	-0,4
Sdělení lživých údajů	0,1	-4	-0,4
Celkem	1,0	-14	-3,3

Skutečností, která jistě může mít dopad na oblast ukrytí, potažmo na podobu kapacity ukrývaných osob je urbanizace, která přináší nové stavby bez sklepních prostor (vlastních úkrytů), přičemž v tomto autor spatřuje největší riziko/hrozbu pro obec DÚ v oblasti plánování ukrytí. Zbylé hrozby dle autora představují oblasti, které by obec mohla být schopná do jisté míry regulovat/minimalizovat.

Obrázek 21 Graf k vyhodnocení hrozeb SWOT analýzy (zdroj vlastní)

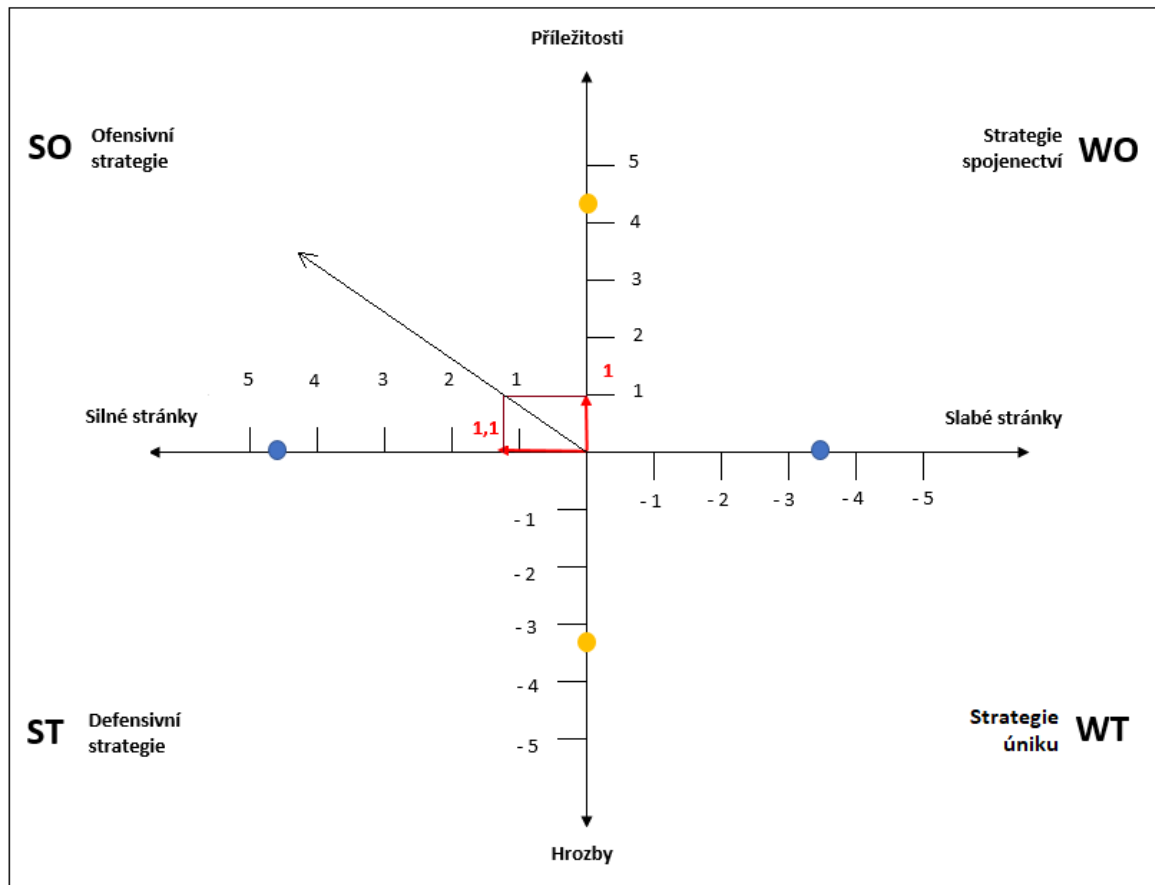
Tabulka 32 Matice SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Interní část	Silné stránky (S)	V	H	VH	Slabé stránky (W)	V	H	VH
	Počet sklepů	0,50	5	2,5	Materiální základna	0,2	- 3	- 0,6
	Schopnosti JSDH	0,10	3	0,3	Finanční prostředky	0,3	- 5	- 1,5
	Obecní orgány a KŠ	0,05	4	0,2	Neaktuální dokumentace	0,1	- 2	- 0,2
	Obecní objekty	0,30	5	1,5	Současný plán ukrytí	0,2	- 2	- 0,4
	KPV	0,05	2	0,1	Počet obecních objektů	0,2	- 4	- 0,8
	Celkem	1,00	19	4,6	Celkem	1,0	-16	- 3,5
Externí část	Příležitosti (O)	V	H	VH	Hrozby (T)	V	H	VH
	Mladá generace	0,20	3	0,6	Neochota obyvatel	0,2	- 2	- 0,4
	Nové vedení obce	0,50	5	2,5	Riziko vyvolání paniky	0,1	- 1	- 0,1
	Pokrytí obce JPO	0,05	2	0,1	Stavba domů bez sklepů	0,4	- 5	- 2,0
	Workshop	0,20	5	1,0	Nevyužití plné kapacity	0,2	- 2	- 0,4
	Koordinace rozhlasem	0,05	2	0,1	Sdělení lživých údajů	0,1	- 4	- 0,4
	Celkem	1,00	17	4,3	Celkem	1,0	- 14	- 3,3

Tabulka 33 Vyhodnocení SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Interní část		Externí část	
Silné stránky	4,6	Příležitosti	4,3
Slabé stránky	-3,5	Hrozby	-3,3
Celkem -	1,1	Celkem	1,0
Vyhodnocení SWOT analýzy			
Interní část		1,1	
Externí část		1,0	
Celkem		2,1	

Výsledky SWOT analýzy přinášejí pozitivní informace a poukazují tak na předpoklad toho, že obec je na dobré cestě směrem ke zpracování plánu ukrytí. Důkazem je tabulka č. 33 výše, která ukazuje, že v rámci interní části převládají silné stránky nad slabými a v externí části převládají příležitosti nad hrozbami. Výsledky SWOT analýzy jsou sumarizovány grafem na snímku č. 22 níže, jehož výstupem je zvolení vhodné strategie obce směrem k zabezpečení ukrytí obyvatel. V tomto případě vyšla ofenzivní strategie, což znamená, že vhodným krokem k vyřešení situace je zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd.

Obrázek 22 Graf SWOT analýzy (zdroj vlastní)

Návrhy a doporučení, které se vztahují ke stávající situaci obce Dolní Újezd

Zmíněné návrhy a doporučení reagují pouze na slabá místa, potažmo na faktory, které autor vyhodnotil jako rizikové, či vybrané oblasti, ve kterých spatřuje prostor pro zlepšení a to na základě komplexního výzkumu napříč všemi výše zkoumanými oblastmi. V rámci posilování schopností obecních orgánů a členů krizového štábu obce Dolní Újezd v oblasti OO, spatřuje autor příležitost v podobě nástroje pravidelného školení v periodě alespoň 3x ročně. Toto školení by bylo řízeno příslušníky JSDH obce DÚ, případně přizvanými externími odborníky působícími v oblasti OO. Autor od tohoto očekává především sjednocení ve výkladu dané problematiky a dále prohloubení znalostí/dovedností technické stránky zabezpečení OO. Po konzultaci s příslušníky odboru ochrany obyvatelstva HZS, autor v této oblasti dále doporučuje, aby starosta v rámci svého osobního rozvoje a rozvoje obecních zastupitelů a členů KŠ, zahrnul do programu pravidelného školení, studijní texty z programu „Vzdělávání starostů a primátorů“, které jsou dostupné na webu hzscr.cz. Dalším vhodným doporučeným dokumentem, o který se lze opřít, je metodická pomůcka vydaná

GŘHZS ČR „Sebeochrana ukrytím“. V případě JSDH a jejich materiálního vybavení se autor věnuje spíše stránce materiálního zabezpečení, neboť připravenost JSDH obce DÚ je na dobré úrovni a navíc je samostatně prověřována na základě jejich zařazení v jednotkách PO. Vzhledem k počtu příslušníků spolku SDH, by mohli být jejich členové, kteří nejsou ve výjezdové jednotce, pověřeni činnostmi krytového družstva. S ohledem na to, že rozšíření materiální základny obce DÚ v oblasti OO je závislé na množství finančních prostředků, dá se tato oblast reálně částečně posílit skrze samotné obyvatelstvo. Prostřednictvím již několikrát zmiňovaného workshopu je například možné, vhodným způsobem vyzvat občany, aby si sami pořídili ochranné prostředky, alespoň pro svou individuální ochranu. Další možností, jak získat určité prostředky (PIO) je obrátit se na materiální základny HZS v krajských městech, v případě obce DÚ v Olomouci. Pokud jsou tyto prostředky uskladněny řekněme centrálním způsobem, tak jsou do jisté míry k ničemu, když by „nestihly“ splnit svůj účel v jiném místě (poskytnout ochranu). Obec by tak měla nakoupit ze svých zdrojů PIO, kterými by vybavila minimálně objekty/kryty ve svém vlastnictví (hospoda, kulturní dům, budova farnosti, budova JZD).

V oblasti plánování ukrytí a s tím souvisejících činností, autor předkládá několik návrhů/pohledů na to, jak je dle jeho názoru možné ovlivnit konkrétní negativní faktory ve prospěch zorganizování a zpracování plánu ukrytí obce DÚ. Jelikož při terénním průzkumu došlo ze strany obyvatel na adresu autora k jistým obavám, míře nespokojenosti a nedůvěry, když se snažil zjistit stavy/počty sklepních prostor, autor se domnívá, že tato situace by se dala zklidnit zřízením tzv. „komise pro monitorování“ o cca 4 členech. Tato komise by zahrnovala např. místostarostu, dva členy JSDH a vedoucího technické čety (viz. složení krizového štábu výše). Komise, v čele s těmito osobami, by tak při kontaktu a komunikaci s jednotlivými obyvateli obce DÚ působila přátelsky a důvěřivě, než např. přizvaní externí poradci. Autor je také přesvědčen, že by v tomto případě došlo k minimalizaci sdělení lživých údajů o vlastnictví sklepních prostor/úkrytů ze strany obyvatel. V neposlední řadě, s ohledem na omezený počet obecních objektů, autor navrhuje, aby se obec pokusila zvýšit počet objektů, ve kterých by zřídila úkryty. Zde se nabízí možnost oslovit podnikající subjekty v obci DÚ za účelem zmapování jejich prostor pro zřízení dalších úkrytů. Jako možné objekty autor navrhuje potraviny COOP, objekt bývalé výkupny ovoce (DRAGO) a již nefunkční obchod „potraviny Pospíšil“. Zmíněné objekty jsou zaneseny do grafického plánu ukrytí obce Dolní Újezd.

5 NÁVRH PLÁNU UKRYTÍ OBCE

V této návrhové části autor předkládá svůj vlastní „Plán ukrytí obce Dolní Újezd“. Je vhodné zmínit, že níže zmíněné informace pocházejí pouze z výsledků autorova rozsáhlého terénního průzkumu, který zahrnoval jak mapování sklepních prostor ve vlastnictví soukromých osob (jednotlivých obyvatel), tak prostor, které jsou ve vlastnictví obce. Významným objektem, kterému se autor věnoval samostatně, je základní škola, pro kterou zpracoval samostatný „plán ukrytí žactva“

5.1 Východiska pro zpracování plánu ukrytí

Nutno podotknout, že řádně zpracovaný plán ukrytí obce, má svá pevná specifika. Tím je myšlena související dokumentace, jako například seznam IÚ, základní listy IÚ, evidenční čísla IÚ, evidenční listy SÚ, seznam SÚ a souhrnný grafický plán ukrytí spolu se souhrnným přehledem o ukrytí. Vedení zmíněné dokumentace je v gesci obecního úřadu, stejně tak jako přidělování evidenčních čísel jednotlivým IÚ (Metodika plánování improvizovaného ukrytí v obci, b.r.).

Vzhledem ke skutečnosti, že na území obce Dolní Újezd, se nenachází žádné stálé úkryty, ani žádné improvizované úkryty, ke kterým by byla přiřazena výše zmíněná dokumentace, autorem zpracovaný plán tak neobsahuje informace v podobě základních listů IÚ, ev. čísel apod. Aby autor předešel pochybnostem, úkryty/prostory, které uvádí ve svém plánu ukrytí, nepovažuje za IÚ, ale pohlíží na ně jako na tzv. nouzové úkryty, které jsou osvobozeny od povinnosti mít výše zmíněnou dokumentaci. V případě, že by ze strany obce došlo k využití podkladů z této DP, obec by pak v případě plánování ukrytí postupovala v rámci metodiky stanovené HZS ČR již se všemi potřebnými náležitostmi.

Ve vztahu k výše zmíněné dokumentaci z pohledu plánu ukrytí obce, autor ve svém návrhu zpracuje souhrnný grafický plán ukrytí, který však vzhledem k přehlednosti zobrazení bude rozdělen na šest částí (viz kapitola 5.2) a souhrnný přehled o ukrytí v obci. Samostatnou částí pak bude zpracování grafického plánu ukrytí žactva spolu s přehledem o ukrytí v objektu. Před samotným zpracováním je však vhodné připomenout, že v rámci terénního průzkumu se nepodařilo obejít/zmapovat všechny domy (celou obec) a níže zmíněné informace tak poskytují sice neúplné, ale zato reálné informace.

5.2 Plán ukrytí a jeho výsledky

Aby bylo možné přehledné grafické zobrazení autorova plánu ukrytí, autor rozdělil obec na několik menších částí, které jsou řešeny jednotlivě. Celkový pohled pak přináší již zmíněný souhrnný přehled o ukrytí v obci. Aby autor dokázal zjistit, zda domy mající vlastní sklep dokáží pojmout jejich obyvatele, vycházel z průměrného počtu podlahové plochy 3 m² na osobu. V tomto případě je vhodné zmínit, že informace o velikostech sklepů (nouzových úkrytů) jednotlivých domů vycházejí ze skutečností, které sdělili jejich majitelé při dotazníkovém šetření. Autor tak vychází z toho, že tyto údaje jsou pravdivé a kalkuluje s nimi při tvorbě plánu ukrytí obce Dolní Újezd. Pro potřeby zpracování plánu ukrytí bude autor dále pracovat se zkratkou NÚ (nouzový úkryt). Níže je zobrazen snímek celé obce spolu s rozdělením na samostatné části.

Obrázek 23 Satelitní snímek obce Dolní Újezd (Google Earth)

Jednotlivé části/úseky budou očíslovány čísly 1 až 6, aby bylo z konkrétních plánů patrné, ke které části obce Dolní Újezd se vztahují. Součástí každého úseku pak bude vyhodnocení: počet osob k ukrytí, počet nouzových úkrytů a jejich celková kapacita, počet ukrytých osob, počet neukrytých osob a případně zůstatková volná kapacita pro ukrytí.

Níže jsou v rámci plánu ukrytí obce Dolní Újezd vyhodnoceny jednotlivé části (1-6). Zkratky využitě při zobrazení výsledků představují (O – obyvatelstvo; Ž – žactvo).

Část/úsek – 1 je jednou z oblastí, která se autorovi v rámci terénního průzkumu podařila zmapovat velice skromně (11 osob). Důvodem může být skutečnost, že autor prováděl průzkum v různých časech, dle toho, jak mu to situace umožňovala. Oblasti, které navštěvoval především v ranních/dopoledních hodinách, vykazovaly menší úspěšnost, než ty, jímž se věnoval odpoledne nebo podvečer.

Výsledek – počet osob k ukrytí (11 O), počet NÚ (1 O), kapacita NÚ (3 O), počet ukrytých osob (3 O), počet neukrytých osob (8 O), zůstatková kapacita pro ukrytí (0 O).

Část/úsek -2 obsahuje tři ze čtyř obecních objektů (hospodu, kulturní dům a budovu farnosti). Zde je vhodné zmínit, že s využitím obecních objektů autor počítá v pouze pro obyvatelstvo. Zároveň je zde také budova základní školy, pro kterou je však zpracován samostatný grafický přehled o ukrytí. Škola je v tomto případě řešena stejně jako ostatní objekty. Počet osob v tomto objektu vychází z informačního kanálu, mezi autorem této DP a ředitelkou základní školy v Dolním Újezdě. V případě základní školy autor kalkuluje s ukrytím tzv. nejsilnější směny tj. maximálním počtem žáků a školního personálu zahrnující pedagogické pracovníky a další personál. Převážná část tohoto úseku představuje tzv. historické centrum obce. Tato část přináší značnou zůstatkovou kapacitu pro ukrytí dalších osob, která by vzhledem k dosažitelnosti (500 m), mohla být využita obyvateli z části č. 1.

Výsledek – počet osob k ukrytí (47 O; 38 Ž), počet NÚ (17 O; 2 Ž), kapacita NÚ (110 O; 45 Ž), počet ukrytých osob (47 O; 38 Ž), zůstatková kapacita pro ukrytí (63 O, 7 Ž).

Část/úsek – 3 tvoří zbylou část tzv. historického centra obce. Ve vztahu ke zbylým částem se zde nachází největší počet neobydlených objektů (starých gruntů). Zároveň je zde čtvrtý a poslední z obecních objektů (budova JZD). Co se týká počtu zmapovaných NÚ, autor předpokládá, že by v případě zmapování zbylých prostor (domů, které nespolupracovaly a neobydlených objektů) byl jejich počet vyšší. Zároveň v této části očekával lepší výsledky, neboť na základě znalosti místních poměrů, mu bylo ze strany obce sděleno, že by tato část mohla obsahovat objekty s prostornými sklepy.

Výsledek – počet osob k ukrytí (15 O), počet NÚ (6 O), kapacita NÚ (32 O), počet ukrytých osob (15 O), zůstatková kapacita pro ukrytí (17 O).

Část/úsek – 4 v této části se z hlediska ukrytí nachází významný objekt a tím je tzv. „bytovka“. Zde by autor rád zmínil, že informace vztahující se k tomuto objektu zjistil od přítele, který v objektu v minulosti bydlel a byl schopen zabezpečit prohlídku sklepních prostor. Zároveň vzhledem ke znalostem místních poměrů, byly ze strany zmíněné osoby poskytnuty informace o počtu obyvatel (25) přebývajících v objektu. Tito obyvatelé však nebyli podrobeni dotazníkovému šetření, neboť informace přišli později. Vzhledem k dodatečně získaným informacím, autor tedy v rámci plánu ukrytí kalkuluje i s tímto objektem a jeho osazenstvem. Tato část je rovněž jednou z těch, které představují značnou zůstatkovou kapacitu pro ukrytí.

Výsledek – počet osob k ukrytí (80 O), počet NÚ (10 O), kapacita NÚ (173 O), počet ukrytých osob (80 O), zůstatková kapacita pro ukrytí (93 O).

Část/úsek – 5 z hlediska plánu ukrytí tato část obce nepředstavuje žádné zvláštnosti. Jedná se o hustě obydlenou oblast s dětským hřištěm a několika vícegeneračními domy, které tak disponují velice prostornými sklepy. V případě této části opět zůstává vysoká zbytková kapacita pro ukrytí.

Výsledky – počet osob k ukrytí (55 O), počet NÚ (12 O), kapacita NÚ (129 O), počet ukrytých osob (55 O), zůstatková kapacita pro ukrytí (74 O).

Část/úsek – 6 představuje jednu z okrajových částí obce. Zároveň se jedná o oblast, která disponuje množstvím novostaveb, u kterých se autor obává, že nebudou disponovat vlastními sklepy. V této části autor zároveň zaznamenal největší míru nespolupráce ze strany obyvatel. Navzdory tomu, že se pokoušel tuto část zmapovat opakovaně a v různých časech, nedošlo takřka k žádnému úspěchu s výjimkou jednoho domu. Tato část tak poskytuje informace pouze o jednom domě čítajícím 4 osoby. Zároveň je vhodné zmínit, že v tomto mapovaném úseku se nacházejí objekty (domy), které obsahují číslo popisné a lze je tak prostřednictvím online katastrálních map vnímat jako obydlené, avšak při terénním průzkumu, bylo zjištěno, že se jedná o doposud neobydlené novostavby.

Výsledky – počet osob k ukrytí (4 O), počet NÚ (0 O), kapacita NÚ (0 O), počet ukrytých osob (0 O), počet neukrytých osob (4 O), zůstatková kapacita pro ukrytí (0 O).

Ukrytí žactva v základní škole v Dolní Újezdě

Základní škola představuje oblast, kterou se autor zabýval nad rámec zpracování. Pokud obec disponuje objektem jako škola, pak by dokumentace týkající se plánu ukrytí obce, měla obsahovat i grafický přehled ukrytí žactva a s tím související přehled ukrytí v daném objektu (Metodika plánování improvizovaného ukrytí v obci, b.r.).

Na základě terénního průzkumu autor opakovaně navštívil budovu základní školy, aby zmapoval prostory vhodné pro NÚ a komunikoval s vedením školy, za účelem získání informací potřebných ke zpracování grafického plánu ukrytí žactva. Výsledkem byly informace v podobě počtu žáků (28) a školního personálu, který zahrnuje pedagogy (6) a pracovníky školní kuchyně/jídelny (4). Vzhledem k celkovému počtu osob, které se při běžném provozu nacházejí v budově školy, vytipoval autor dva prostory, se kterými uvažuje jako s NÚ. Jelikož sklepní prostory školy nabízejí kapacitu pouze pro 10 ukryvaných osob (i zde autor počítá s plochou 3 m² na osobu), zvolil autor jako druhý NÚ prostory školní tělocvičny. Tělocvična disponuje případně několika nouzovými východy a zároveň se nachází v blízkosti hlavních vchodových dveří, které by případně sloužili pro evakuaci žactva a personálu.

5.3 Vyhodnocení plánu ukrytí

Autor níže sumarizuje skutečnosti, které vyplynuly z projektu zpracování plánu ukrytí pro obec Dolní Újezd. V rámci grafického zpracování ukrytí jednotlivých částí obce se autor snažil obsáhnout reálně všechny objekty (budovy), které se na jejím území nacházejí. K tomu využíval prostředků, jako jsou mapové podklady z portálu „ikatastr.cz“, které jsou volně dostupné online a virtuálního průvodce „Street View“, který prostřednictvím Google map umožňuje 3D vizualizaci jednotlivých ulic apod. Avšak vzhledem k tomu, že autor zaznamenal neaktuálnost ze strany zmíněných prostředků, spoléhal se především na vlastní znalost prostředí a terénní průzkum.

V rámci šesti výše zmíněných částí, pouze dvě vykazují nedostatek kapacity pro ukrytí. To je dle autora zaviněno tím, že se v daných úsecích nepodařilo zkontaktovat více objektů (domů a jejich majitelů). Na druhou stranu počet osob (12), které nelze ukrýt ve zmíněných dvou částích, je zanedbatelný. Tyto osoby by mohly využít zůstatkových kapacit pro ukrytí v rámci zbylých čtyř částí. Přesto, že z dotazníkového šetření vyplynulo, že 81 ze 187 osob nemá vlastní úkryt (sklep), po zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd vyplynula zajímavá informace. Vzhledem k celkovému počtu kontaktovaných (187 O), počtu žactva (38 Ž)

a dalších (25 O), kteří byli dodatečně přidáni do plánu ukrytí na základě později zjištěných informací (kap. 5.2 -**Část/úsek -4**), je tak celkový počet osob k ukrytí na území obce Dolní Újezd 250. Celková kapacita všech NÚ je 492. Výsledkem zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd je ukrytí všech zmapovaných obyvatel, včetně žactva, přičemž zůstává stále kapacita pro ukrytí 242 osob. Zároveň je vhodné zmínit, že stále zbývá poměrně dost nezmapovaných objektů a autor tak oprávněně očekává, že by počet sklepních prostor a s tím související kapacita ukrytí, případně pokryly všechny obyvatele obce Dolní Újezd (cca 500 viz kap. 4.1)

Veškerá vytvořená dokumentace v podobě souhrnného grafického plánu ukrytí obce, souhrnného přehledu o ukrytí v obci, grafický plán ukrytí žactva a s tím související přehled o ukrytí v objektu, jsou součástí příloh této diplomové práce.

6 DÍLČÍ ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI

Rozsah autorova výzkumu, včetně jeho metod jako terénní průzkum, dotazníkové šetření zaměřené na obyvatelstvo obce Dolní Újezd, rozhovory s obecními orgány a se členy KŠ či konzultace s několika příslušníky HZS působícími na odboru ochrany obyvatelstva, přinesly dostatek informací ke zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd. Za nejpřínosnější však autor považuje terénní průzkum a dotazníkové šetření, kdy byl v těsném kontaktu s mnoha obyvateli obce. Tímto způsobem autor získal cenné informace, které sloužili jako základ pro zpracování plánu ukrytí. Zde je vhodné poznamenat, že značná část dotazovaných se vyjádřila směrem k utajení jejich totožnosti, a to i přes skutečnost, že byl dotazník anonymní, a byli opakovaně informováni o tom, že účelem dotazníku je pouze poskytnout data pro zpracování diplomové práce. V rámci ochrany soukromí obyvatel obce Dolní Újezd, autor ve svém plánu ukrytí záměrně nezmiňuje čísla bytových jednotek, a to i přes skutečnost, že tak chtěl učinit. Důvodem, proč chtěl autor zveřejnit v plánu ukrytí čísla jednotlivých domů, bylo, aby mohl následně obci poskytnout maximum informací a podkladů pro to, aby mohla posílit/zlepšit svůj stav v oblasti plánování ukrytí. Jelikož byl ze strany obce vyjádřen zájem o zpracování plánu ukrytí, stejně tak jako zájem o poskytnutí této diplomové práce jako případného vzoru, potažmo výchozího bodu, lze do budoucna předpokládat v obci Dolní Újezd zlepšení situace a připravenosti v oblasti ukrytí.

ZÁVĚR

Ukrytí v dnešní době nepředstavuje pouze ochranu před použitím zbraní hromadného ničení či před následky válek a ozbrojených konfliktů, ale nachází uplatnění především jako ochrana před hrozbami nevojenského charakteru, jako je např. únik nebezpečných látek. Pokud bychom hovořili o plánování ukrytí v tomto kontextu, je vhodné zmínit, že se jedná o tzv. improvizované ukrytí, neboť se stálými tlakově odolnými úkryty vybudovanými převážně v období studené války, se počítá především při hrozbách vojenského charakteru. Plánování ukrytí v rámci územích celků jako jsou např. obce, dnes počítá spíše s využitím přirozených ochranných vlastností staveb či s improvizovanými úkryty, kterými mohou být například vhodné sklepní prostory fyzických osob. Slabou stránkou však zůstává fakt, že v rámci České republiky není výstavba vlastních úkrytů ze strany státu podporována.

Zde bychom se mohli částečně inspirovat Švýcarskem, které ze zákona stanovuje, že pokud jsou nové domy postaveny bez nějakého úkrytu, přispívají jejich majitelé na úkryty ve veřejných budovách. V případě této diplomové práce bylo cílem zpracování plánu ukrytí obce Dolní Újezd, což je také způsob improvizovaného ukrytí. Avšak pojem improvizovaný úkryt je poměrně dosti svazující při plánování ukrytí, neboť jsou na něj kladeny požadavky ze strany stavebních konstrukcí, systému výměny vzduchu, zapuštění do terénu apod. Přesto, že autor během konzultací s příslušníky odboru ochrany obyvatelstva HZS získal informace o tom, že HZS nemá v rámci svých kompetencí pravomoci na kontrolu případných improvizovaných úkrytů zřízených obcemi, rozhodl se, že ochranné prostory ve svém plánu ukrytí pojme jako „nouzové úkryty“.

Autor tak na základě rozsáhlého terénního průzkumu a dalších dodatečných informací zpracoval plán ukrytí obce Dolní Újezd pro obyvatelstvo a žactvo, čímž považuje cíl této diplomové práce za splněný. Jako doporučení na závěr je vhodné zmínit, že plán ukrytí a jeho efektivita v podobě dalších kapacit pro ukrytí se dá ještě zvýšit. Za tímto účelem by bylo nutné kontaktovat a zmapovat zbylé objekty (domy) a jejich majitele, aby mohly být jejich sklepní prostory případně dodatečně zaneseny do plánu ukrytí. Zároveň, pokud bude plán ukrytí pouze ležet na obecním úřadě a sami obyvatelé nebudou seznámeni s tím, kde se nachází vhodné prostory pro vybudování nouzových úkrytů, bude jeho efektivita postrádat smysl. Nabízí se tak otázka, zda neposkytnout výpis ze zpracovaného plánu každé bytové jednotce, nebo alespoň těm, které o ní požádají prostřednictvím obecního úřadu. Samozřejmě, že v tomto případě je vhodné aby byly do plánu dodatečně zaneseny také čísla popisná jednotlivých objektů, ve kterých se nacházejí prostory vhodné pro vybudování

nouzových úkrytů. Autor je v tomto směru ochoten obci na vyžádání poskytnout dodatečné informace, pokud bude doložen většinový souhlas obyvatel.

V rámci teoretické roviny, tato práce představuje přínos svým komplexním přístupem k problematice ukrytí. Je zde popsán vývoj v oblasti ukrytí v prostředí České republiky spolu s vybranými událostmi, které jej formovaly, až po současný stav v oblasti ukrytí a jeho plánování, zahrnující jak krytový fond stálých úkrytů, tak současně uvažované improvizované ukrytí, které je atraktivní z pohledu současné koncepce ochrany obyvatelstva.

Praktickým přínosem v oblasti ochrany obyvatelstva, potažmo ukrytí a jeho plánování je zpracovaný plán ukrytí, jehož tvorba se mimo jiné opírá o vybrané metodiky zaměřené na plánování ukrytí. Tuto práci je možno částečně využít jako oporu pro obce, které se chystají zpracovat vlastní plán ukrytí a doposud v tomto směru nepodnikly žádné kroky. Zde je vhodné zmínit také skutečnost, že obecní zastupitelé, se kterými bylo průběžně konzultováno zpracování plánu ukrytí, tak hlouběji pronikly do znalosti dané problematiky a v rámci obce se tak zvýšil zájem o oblast ochrany obyvatelstva a souvisejícího ukrytí.

Jako přínos této práce pro celospolečenskou praxi autor vnímá celkový proces výzkumu, který předcházel zpracování samotného plánu ukrytí. Autor je přesvědčen, že po detailním zkoumání oblastí, které se vztahují k plánování ukrytí (v rámci obcí), a jejich vyhodnocení, je možné přijmout konkrétní opatření směrem k posílení stávajících stavů v oblasti ochrany obyvatelstva ve vybraných územích (obcích). Autor by na tomto místě rád připomněl, že ukrytí je významný nástroj k ochraně zdraví a životů obyvatelstva v případě vojenského i nevojenského ohrožení a tato oblast by neměla být podceňována ani v rámci těch nejmenších samosprávných celků, jako jsou obce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BOURASSA, S., BOUCHARD, P. A., & LELLOUCHE, F. (2019). Impact of gas masks on the work of breathing and breathing pattern in subjects with stable COPD. *Respiratory Care*, 64(9), 1049–1056. <https://doi.org/10.4187/respcare.06550>

ČESKO, 1985. Zákon č. 133/1985 Sb.: Zákon České národní rady o požární ochraně. In: Sbíрка zákonů. 34/1985. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO. Zákon č. 224/2015 Sb.: Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi. In: Sbíрка zákonů. 93/2015. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

ČESKO, 2000. Zákon č. 239/2000 Sb.: Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů. 73/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/zneni-20220101>

ČESKO, 2000. Zákon č. 240/2000 Sb.: Krizový zákon. In: Sbíрка zákonů. 73/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 247/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In: Sbíрка zákonů. 95/2001. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 328/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: Sbíрка zákonů. 127/2001. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: Sbíрка zákonů. 133/2002. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

ČESKO, 2006. Zákon č. 183/2006 Sb.: Zákon o územním plánování a stavebním řádu. In: Sbíрка zákonů. 63/2006. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb.: Trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů. 11/2009. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

DOLEŽEL, Martin, Jan KYSELÁK, Otakar J. MIKA a Jaromír NOVÁK. *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 9788024442686.

DUBÁNEK, Martin a LACH, Pavel, 2013. Malá kniha o velkých bunkrech: největší pevnostní stavby světa 1918-1945. Praha: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-2632-1.

GEIST, Edward Moore. 2013. Two Worlds of Civil Defense: State, Society, and Nuclear Survival In the Usa and Ussr, 1945-1991. University of North Carolina at Chapel Hill. <https://doi.org/10.17615/q8dt-3271>

HEGAR, Jaroslav a Jaroslav KOVAŘÍK, b. r. Dokumentace plánu ukrytí školy, objektu a obce. Ostrava: Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, oddělení ochrany a přípravy obyvatelstva.

HLADKÝ, Jaromír, 2010. Krizové řízení a ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, pedagogická fakulta, Vedoucí práce Mojmir Stojan.

HOLEC, Tomáš, 2021. Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. ISBN 978-80-7616-100-9.

HRADIL, Jaroslav et al., 2018. Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-80-7454-774-4.

HYLÁK, Čestmír a Ján PIVOVARNÍK, 2016. Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-87544-18-1.

CHEN, W., ZHAI, G., REN, C., SHI, Y., & ZHANG, J. (2018). Urban Resources Selection and Allocation for Emergency Shelters: In a Multi-Hazard Environment. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2018, Vol. 15, Page 1261, 15(6), 1261. <https://doi.org/10.3390/IJERPH15061261>

KIM, J. O., & LEE, J. K. (2019). A Study on Temporary Shelter Areas Using Pedestrian Networks in Coastal Cities. <https://doi.org/10.2112/SI91-085.1>, 91(sp1), 421–425. <https://doi.org/10.2112/SI91-085.1>

KOLEKTIV AUTORŮ, 2015. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skriptá, Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-62-0.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, 2002. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Praha: Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2013. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA do roku 2025 s výhledem do roku 2030: Připravený občan. Připravený systém. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Koncepce ukrytí obyvatelstva hl. m. Prahy na rok 2015-2016, 2015. Praha: Magistrát hlavního města Prahy.

KOVAŘÍK, Jaroslav a SMETANA, Marek. Základy civilní ochrany. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, ISBN 80-86634-85-X.

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, 2005. Ochrana obyvatelstva. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 80-86634-70-1.

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ ml. a Libor FOLWARCZNY, 2013. Ochrana obyvatelstva. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-134-7.

LEIGH, D. (2010). SWOT Analysis. Handbook of Improving Performance in the Workplace, 2, 115–140. <https://doi.org/10.1002/9780470592663.CH24>

LI, ZHAO, H., ZHAO, Y., & SHU, X. (2011). Study on planning for the indoor-earthquake-shelter in city and town. Advanced Science Letters, 4(8–10), 2654–2665. <https://doi.org/10.1166/ASL.2011.1755>

LINHART, Petr a Radim ROUDNÝ, 2009. Ochrana obyvatelstva a terorismus: Distanční opora. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-165-8.

Megafon ER-66S, 2023. AtosElektro [online]. Ostrava: CyberSoft [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: https://shop.atoselektro.cz/megafon-er-66s_d66004.html?gclid=Cj0KCQjw8e-gBhD0ARIsAJiDsaWHBTbZivh0sNSlXrofRNEjK_Wu0Lj7SxmsR7f3VwykgDVJpDgsiWYAp8ZEALw_wcB

Metodika plánování improvizovaného ukrytí v obci, b.r.. Ostrava: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE.

MERCIECA, M., SCHEMBRI, F., INGLOTT, A.SS., & AZZOPARDI, L.M. (2019) SWOT Anlysis. *Pharmaceutical Technology*, 40(4), 40. <https://doi.org/10.4337/978178471208200015>

MONTEYNE, David, 2011. *Fallout shelter:: designing for civil defense in the Cold War*. Minneapolis: University of Minnesota. ISBN 978-0-8166-6975-2.

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

PIVOVARNÍK, Ján, © 2002–2023. *Technická normalizace v oblasti ukrytí obyvatelstva*. BOZPinfo.cz: Oborový portál pro BOZP [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/technicka-normalizace-v-oblasti-ukryti-obyvatelstva>

PLOŠNÉ POKRYTÍ KRAJE: Plošné pokrytí území olomouckého kraje jednotkami požární ochrany, 2023. Hzscr.cz [online]. Olomouc: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/menu-jednotky-pozarni-ochrany-plosne-pokryti-kraje.aspx>

POŽÁRNÍ POPLACHOVÝ PLÁN: Požární poplachový plán olomouckého kraje, 2023. Hzs.cr [online]. Olomouc: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/jednotky-pozarni-ochrany-pozarni-poplachovy-plan.aspx>

Předpis CO-2-7/č: Ukrytí obyvatelstva, 1984. Praha: Ministerstvo národní obrany.

ŘEHÁK, David a Libor FOLWARCZNY, 2012. *Východiska technického a organizačního zabezpečení ochrany obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-117-0.

ŘEHÁK, David a PUPÍKOVÁ, Jana, 2015. *Ukrytí obyvatelstva v České republice*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-152-1.

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ, 2019. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-220-7.

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra RŮŽIČKOVÁ, 2015. Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-169-9.

ŘEHÁK, David, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ ML., Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Jaroslav HEGAR, 2015. Metodika stanovující technické požadavky pro přípravu novostaveb k provizornímu ukrytí. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Sebeochrana ukrytím: metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby [online], 2001. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2001 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sebeochrana-ukrytim.aspx>

SHI, Y., ZHAI, G., XU, L., ZHU, Q., & DENG, J. (2019). Planning Emergency Shelters for Urban Disasters: A Multi-Level Location–Allocation Modeling Approach. Sustainability 2019, Vol. 11, Page 4285, 11(16), 4285. <https://doi.org/10.3390/SU11164285>

SMĚRNICE MINISTERSTVA VNITRA č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011: kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje, krizového štábu obce s rozšířenou působností a krizového štábu obce, 2011. Praha.

SMETANA, Marek, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ, 2010. Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2989-0.

SPENCER, Brett. From Atomic Shelters to Arms Control: Libraries, Civil Defense, and American Militarism during the Cold War. Information . 2014, 49(3), 351, ISSN 21648034.

STRAŠÍKOVÁ, Lucie, 2018. Současný stav a možnosti využití stálých úkrytů v České republice. Kladno. Diplomová práce. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. Vedoucí práce Plk. RNDr. Tomáš Holec.

Terminologický slovník Ministerstva vnitra: POJMY Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU, 2016. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky – odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality.

UNAL, M., & USLU, C. (2016). GIS-BASED ACCESSIBILITY ANALYSIS OF URBAN EMERGENCY SHELTERS: THE CASE OF ADANA CITY. *The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*, XLII-2W1(2W1), 95–101. <https://doi.org/10.5194/ISPRS-ARCHIVES-XLII-2-W1-95-2016>

VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA: Jednotný systém varování a vyrozumění, koncové prvky, © 2022. Hzscr.cz: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotny-system-varovani-a-vyrozumeni-koncovy-prvky.aspx>

VILÁŠEK, Josef a Jan FUS, 2012. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2170-8.

Vyřazování úkrytů, © 2023. Bezpecnost.Praha.eu [online]. Praha: Magistrát HMP [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/vyrazovani-ukrytu>

WANG, X., GUAN, M., HU, J., TIAN, C., SHI, H., & LI, Q. (2021). A Method for Calculating the Potential Crowdedness of Urban Emergency Shelters. *2021 IEEE 23rd Int Conf on High Performance Computing & Communications; 7th Int Conf on Data Science & Systems; 19th Int Cong on Smart City; 7th Int Conf on Dependability in Sensor, Cloud & Big Data Systems & Application (HPCC/DSS/SmartCity/DependSys)*, 1565-1570. <https://doi.org/10.1109/HPCC-DSS-SmartCity-DependSys53884.2021.00232>

ZELENKA, Lukáš, 2016. *Příručka pro budování improvizovaného úkrytu: Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby*. Mmkv: Magistrát města Karlovy Vary [online]. Karlovy Vary [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://mmkv.cz/cs/prirucka-pro-budovani-improvizovaneho-ukrytu>

ZEMAN, Miloš a Otakar J. MIKA, 2007. *Ochrana obyvatelstva*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická. ISBN 978-80-214-3449-3.

ZHANG, X., YU, J., CHEN, Y. et al. Supply–Demand Analysis of Urban Emergency Shelters Based on Spatiotemporal Population Estimation. *Int J Disaster Risk Sci* 11, 519–537 (2020). <https://doi.org/10.1007/s13753-020-00284-9>

ZHAO, X., XU, W., MA, Y. et al. Relationships Between Evacuation Population Size, Earthquake Emergency Shelter Capacity, and Evacuation Time. *Int J Disaster Risk Sci* 8, 457–470 (2017). <https://doi.org/10.1007/s13753-017-0157-2>

ZPĚVÁK, Aleš et al., 2014. Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-044-0.

Dokumentární videa

Civilní obrana – Ochrana před bojovými látkami + SU (1967), 2022. In: YouTube [online]. 1. 3. 2022 [cit. 2022-12-07]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6n_XZDPSng&t=645s. Kanál uživatele Civilní obrana.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CO	Civilní ochrana
CPO	Civilní protiletecká ochrana
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
DP	Diplomová práce
GIS	Geografický informační systém
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HZS	Hasičský záchranný sbor
IÚ	Improvizované úkryty
IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
JSVV	Jednotný systém varování a vyrozumění
KPV	Koncové prvky varování
KS	Krizové stavy
KŠ	Krizový štáb
MIS	Místní informační systémy
MKÚ	Malokapacitní úkryty
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
MU	Mimořádná událost
NL	Nebezpečné látky
NÚ	Nouzový úkryt
OO	Ochrana obyvatelstva
ORP	Obec s rozšířenou působností

OSM	Ochranný systém metra
OSST	Ochranný systém strahovského tunelu
OS PDS	Ochranné systémy podzemních dopravních staveb
PIO	Prostředky individuální ochrany
PÚOP	Pohotovostní úkryty obsluh provozů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
STOÚ	Stálé tlakově odolné úkryty
STNÚ	Stálé tlakově neodolné úkryty
SÚ	Stále úkryty
SVAZARM	Svaz pro spolupráci s armádou
UO	Úkrytí obyvatelstva
USA	(United States of America)
ÚONP	Úkryty obsluh nepřetržitých provozů
ZHN	Zbraně hromadného ničení

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1	Systém plánování ukrytí v České republice (Řehák et al., 2015)	37
Obrázek 2	Ochranný systém podzemních dopravních staveb (Strašíková, 2018).....	39
Obrázek 3	Rozmístění BMIS v obci Dolní Újezd (místostarosta obce Dolní Újezd)	56
Obrázek 4	Graf k vyhodnocení otázky č. 1 (zdroj vlastní).....	62
Obrázek 5	Graf k vyhodnocení otázky č. 2 (zdroj vlastní).....	63
Obrázek 6	Graf k vyhodnocení otázky č. 3 (zdroj vlastní).....	64
Obrázek 7	Graf k vyhodnocení otázky č. 3 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)	65
Obrázek 8	Graf k vyhodnocení otázky č. 4 (zdroj vlastní).....	66
Obrázek 9	Graf k vyhodnocení otázky č. 4 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)	67
Obrázek 10	Graf k vyhodnocení otázky č. 5 (zdroj vlastní).....	68
Obrázek 11	Graf k vyhodnocení otázky č. 5 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	69
Obrázek 12	Graf k vyhodnocení otázky č. 6 (zdroj vlastní).....	70
Obrázek 13	Graf k vyhodnocení otázky č. 6 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	71
Obrázek 14	Graf k vyhodnocení otázky č. 7 (zdroj vlastní).....	72
Obrázek 15	Graf k vyhodnocení otázky č. 7 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	73
Obrázek 16	Graf k vyhodnocení otázky č. 8 (zdroj vlastní).....	74
Obrázek 17	Rozšířené vyhodnocení zvoleného způsobu ukrytí (zdroj vlastní)	75
Obrázek 18	Graf k vyhodnocení silných stránek SWOT analýzy (zdroj vlastní)	82
Obrázek 19	Graf k vyhodnocení slabých stránek SWOT analýzy (zdroj vlastní).....	83
Obrázek 20	Graf k vyhodnocení příležitostí SWOT analýzy (zdroj vlastní)	84
Obrázek 21	Graf k vyhodnocení hrozeb SWOT analýzy (zdroj vlastní).....	85
Obrázek 22	Graf SWOT analýzy (zdroj vlastní)	87
Obrázek 23	Satelitní snímek obce Dolní Újezd (Google Earth).....	90

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počty jednotek SDH a JSDH (zdroj vlastní).....	52
Tabulka 2 Pokrytí obce Dolní Újezd jednotkami požární ochrany zařazenými do požárního poplachového plánu olomouckého kraje (požární poplachový plán – upraveno)	53
Tabulka 3 Stanovení stupně nebezpečí pro katastrální území obce Dolní Újezd (plošné pokrytí území Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany – upraveno)	53
Tabulka 4 Jednotky, které by případně zasahovaly v katastrálním území obce Dolní Újezd (plošné pokrytí území Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany – upraveno).....	54
Tabulka 5 Počty KPV v obci Dolní Újezd a jejích částech (zdroj obec Dolní Újezd, vlastní)	56
Tabulka 6 Rozhovor s orgány obce (zdroj vlastní).....	57
Tabulka 7 Rozhovor s orgány obce – pokračování (zdroj vlastní)	58
Tabulka 8 Přehled prostor pro nouzové přežití v obci Dolní Újezd (obec Dolní újezd, 2015)	60
Tabulka 9 Výsledky otázky č.1 (zdroj vlastní)	62
Tabulka 10 Výsledky otázky č .2 (zdroj vlastní)	63
Tabulka 11 Výsledky otázky č. 3 (zdroj vlastní)	64
Tabulka 12 Vyhodnocení otázky č. 3 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)	65
Tabulka 13 Výsledky otázky č. 4 (zdroj vlastní)	66
Tabulka 14 Vyhodnocení otázky č. 4 na základě věkových kategorií (zdroj vlastní)	67
Tabulka 15 Výsledky otázky č. 5 (zdroj vlastní)	68
Tabulka 16 Vyhodnocení otázky č. 5 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	69
Tabulka 17 Výsledky otázky č. 6 (zdroj vlastní)	70
Tabulka 18 Vyhodnocení otázky č. 6 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	71
Tabulka 19 Výsledky otázky č. 7 (zdroj vlastní)	72
Tabulka 20 Vyhodnocení otázky č. 7 na základě věkové kategorie (zdroj vlastní)	73
Tabulka 21 Výsledky otázky č. 8 (zdroj vlastní)	74
Tabulka 22 Rozšířené vyhodnocení způsobu ukrytí obyvatel (zdroj vlastní)	75
Tabulka 23 Vyhodnocení povědomí obyvatel obce v oblasti sebeochrany (zdroj vlastní) .	76
Tabulka 24 Silné stránky SWOT analýzy (zdroj vlastní)	81
Tabulka 25 Slabé stránky SWOT analýzy (zdroj vlastní)	81
Tabulka 26 Příležitosti SWOT analýzy (zdroj vlastní).....	81
Tabulka 27 Hrozby SWOT analýzy (zdroj vlastní)	81
Tabulka 28 Vyhodnocení silných stránek (zdroj vlastní)	82
Tabulka 29 Vyhodnocení slabých stránek (zdroj vlastní)	83
Tabulka 30 Vyhodnocení příležitostí (zdroj vlastní)	84

Tabulka 31 Vyhodnocení hrozeb (zdroj vlastní)	85
Tabulka 32 Matice SWOT analýzy (zdroj vlastní).....	86
Tabulka 33 Vyhodnocení SWOT analýzy (zdroj vlastní)	86

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník šířený mezi obyvateli v rámci terénního průzkumu obce Dolní Újezd

Příloha P II: Souhrnný grafický plán ukrytí obce Dolní Újezd a jeho náležitosti

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK ŠÍŘENÝ MEZI OBYVATELI V RÁMCI TERÉNNÍHO PRŮZKUMU OBCE DOLNÍ ÚJEZD

Dobrý den Vážený pane/Vážená paní

V rámci zpracování mé diplomové práce při studiu na Fakultě logistiky a krizového řízení University Tomáše Bati ve Zlíně, bych Vás rád požádal o vyplnění krátkého dotazníku, který mi bude sloužit jako podklad pro zpracování praktické – výzkumné části mé práce.

Tématem mé diplomové práce je „Ukrytí obyvatelstva v obci Dolní Újezd“. Toto téma jsem sám navrhl, neboť problematika ukrytí mě zajímá a zároveň představuje jednu z oblastí, které jsou součástí systému ochrany obyvatelstva v České republice. Zároveň je samotná ochrana obyvatelstva mým studovaným oborem. Získané výsledky budou sloužit pouze pro potřebu zpracování této práce a nebudou nijak poskytovány žádné další straně.

Otázka č. 1:

Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

Otázka č. 2:

Do jaké věkové skupiny patříte?

- a) 18-37
- b) 38-58
- c) 59 a více

Otázka č. 3:

Víte, kdo je dle Zákona č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému zodpovědný za zajištění připravenosti obce na MU, za provádění záchranných a likvidačních prací, za ochranu obyvatelstva, evakuaci a ukrytí?

- a) Orgány obce (starosta)
- b) Hasičský záchranný sbor kraje
- c) Sbor dobrovolných hasičů obce

Otázka č. 4:

Kde byste, v rámci obce, hledali informace o ochraně obyvatelstva obce v případě vzniku mimořádné události?

- a) Na obecním úřadě
- b) Na internetových stránkách hasičů
- c) Na úřední desce obecního úřadu

Otázka č. 5:

Má podle Vás obec zpracovaný plán ukrytí, potažmo vytipované či připravené objekty/budovy, které by v případě ohrožení sloužily pro ukrytí obyvatelstva obce?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 6:

V kterém z objektů v obci je podle Vás možné se ukrýt?

- a) Škola
- b) Hasičská zbrojnice
- c) Kulturní dům

Otázka č. 7:

Máte vlastní sklep či jiné místo, které by bylo zapuštěné pod úroveň terénu, případně které by bylo využitelné jako možný úkryt v případě mimořádné události?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 8:

Pokud by došlo k mimořádné události, nebo by nastal krizový stav, který by vyžadoval ukrytí obyvatelstva, jakým způsobem byste se ukryli?

- a) Spoléhal bych na vlastní dům/sklep
- b) Běžel bych k sousedovi, neboť se domnívám/vím, že má sklep/kryt
- c) Spoléhal bych na orgány obce a čekal na instrukce skrze obecní rozhlas

Otázka č. 9: (otevřená)

Jakým způsobem byste posílili ochranné vlastnosti Vašeho domu, jakožto možného úkrytu?

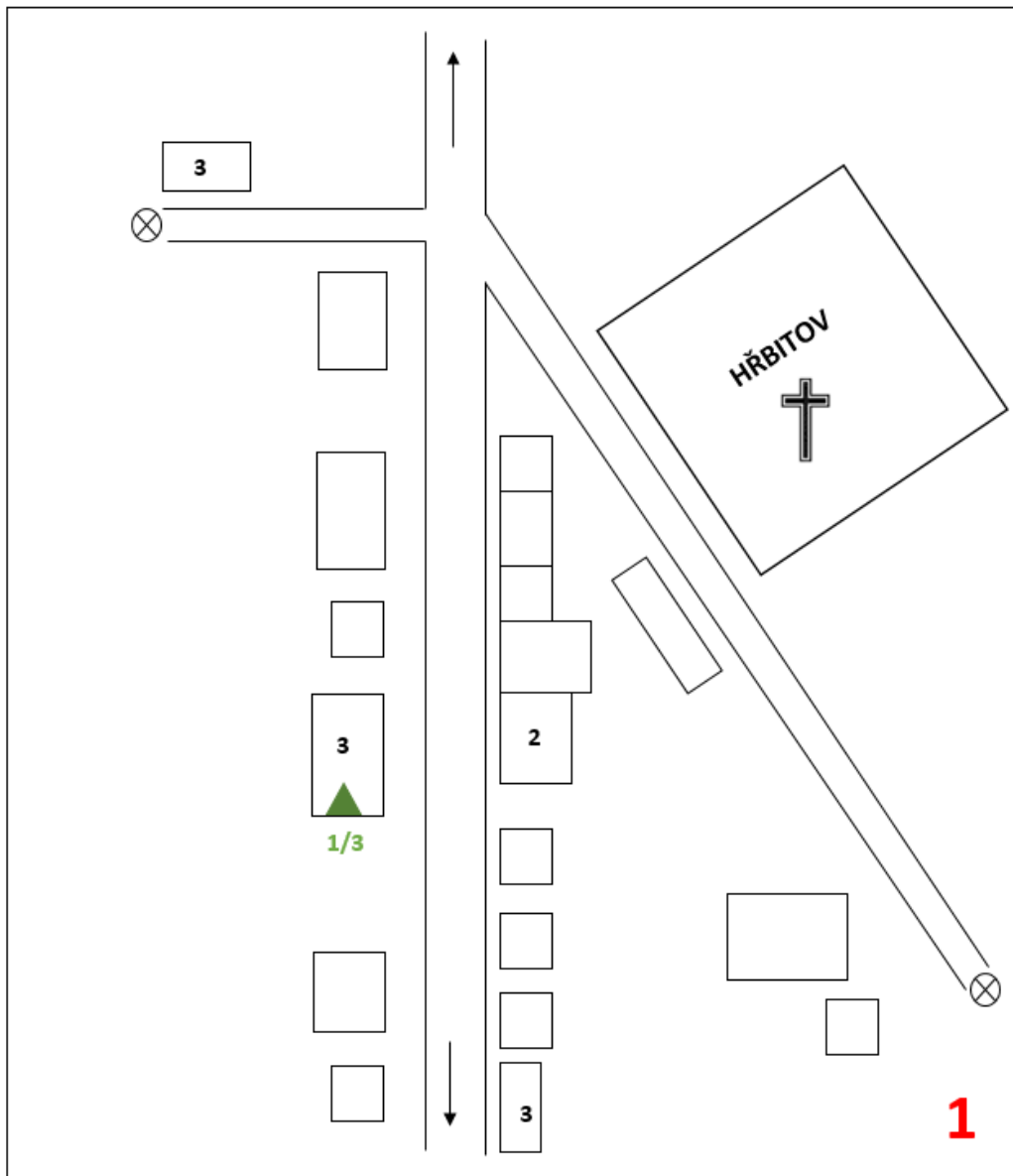
Uveďte co Vás napadne. (myšleno ve smyslu izolování dveřních či okenních prostor, zabetnění apod.)

.....
.....

Příloha P II: Souhrnný grafický plán ukrytí obce Dolní Újezd a jeho náležitosti

Části plánu ukrytí:

- Souhrnný grafický plán část 1
- Souhrnný grafický plán část 2
- Souhrnný grafický plán část 3
- Souhrnný grafický plán část 4
- Souhrnný grafický plán část 5
- Souhrnný grafický plán část 6
- Souhrnný přehled o ukrytí obce Dolní Újezd
- Grafický plán ukrytí žactva
- Přehled o ukrytí v objektu

Souhrnný grafický plán o ukrytí obce Dolní Újezd - část 1

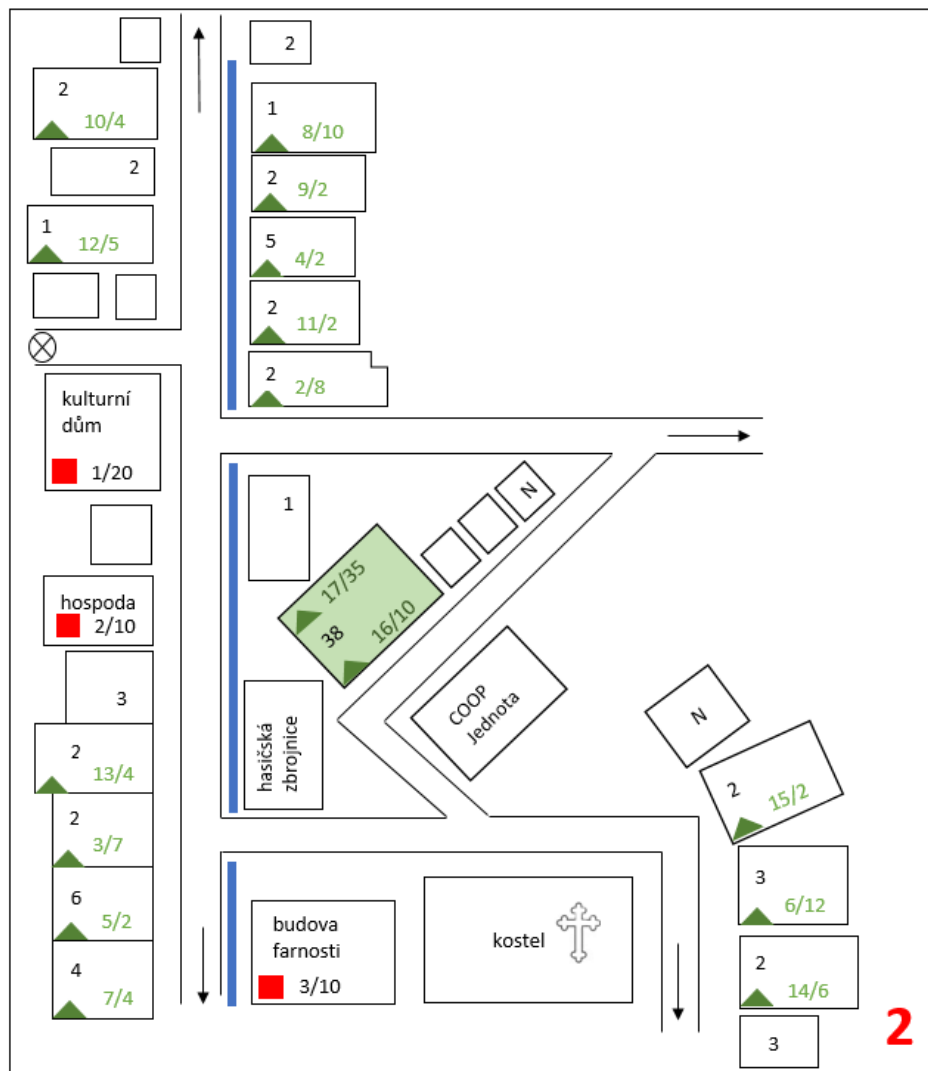
Kategorie	Počet osob	Ukrytí v		Celkem	
		NÚ		počet	kapacita
		počet	kapacita		
O	11	1	3	1	3
Ž	0	0	0	0	0
C		1	3	1	3

8 osob zůstává neukryto

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
▲ 1/3	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou

⊗ konec komunikace
 → směr pokračování komunikace

V případě "O" (obyvatelstva) tak připadá na 47 osob kapacita 110 míst pro ukrývané, což znamená 63 volných kapacit pro ukrýví dalších osob.

Souhrnný grafický plán o ukrýví obce Dolní Újezd - část 2

Kategorie	Počet osob	Ukrýví v				Celkem	
		NÚ - obecní		NÚ		počet	kapacita
		počet	kapacita	počet	kapacita		
O	47	3	40	14	70	17	110
Ž	38	0	0	2	45	2	45
C		3	40	16	115	19	155

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
	Základní škola
N	Neobydlený objekt
▲ 1/3	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou
■ 1/3	NÚ ve vlastnictví obce s číslem úkrytu a kapacitou

- ⊗ konec komunikace
- směr pokračování komunikace
- vodní tok

Nouzové úkryty ve vlastnictví obce jsou číslovány jako samostatná kategorie

V případě "O" (obyvatelstva) tak připadá na 15 osob kapacita 32 míst pro ukryvané, což znamená 17 volných kapacit pro ukrytí dalších osob.

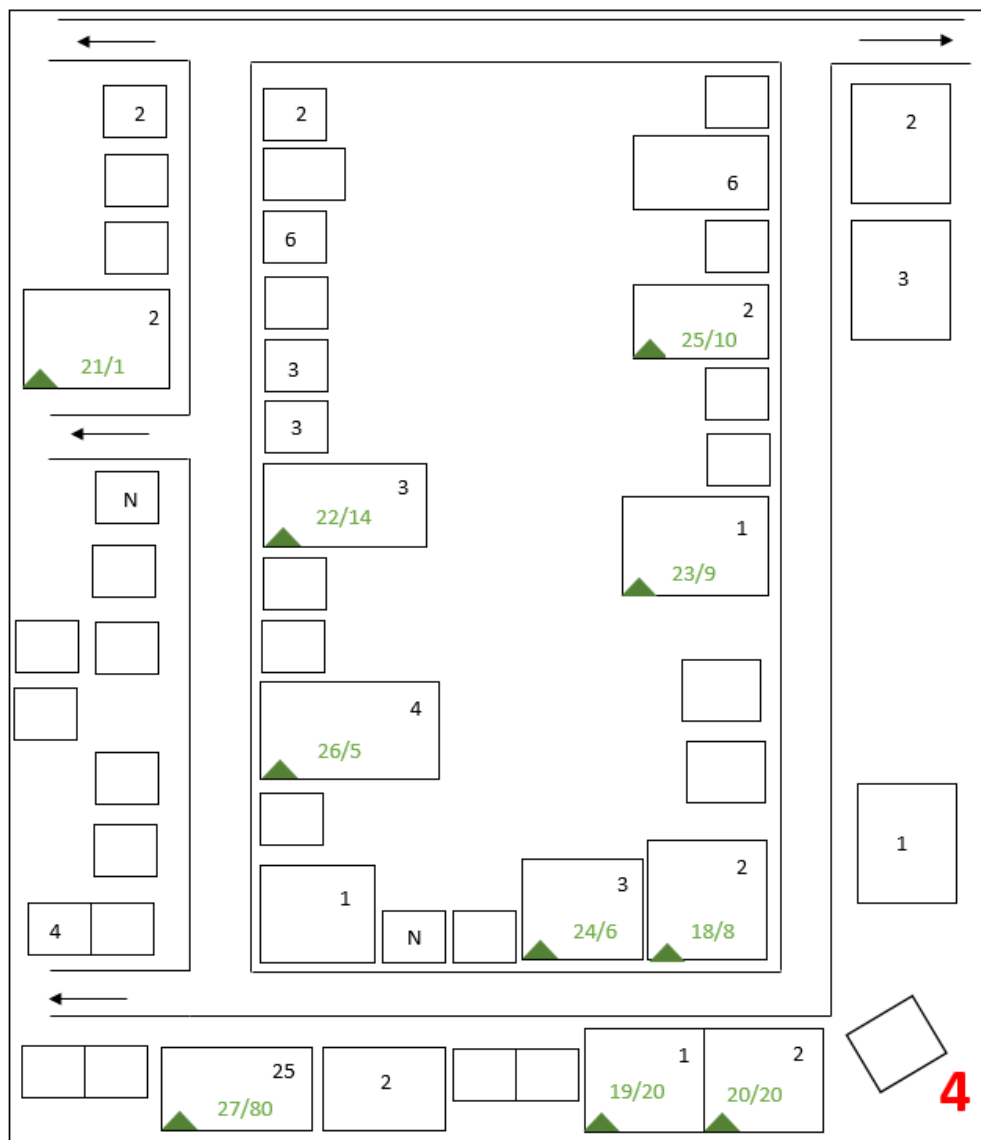
Souhrnný grafický plán o ukrytí obce Dolní Újezd - část 3

Kategorie	Počet osob	Ukrytí v				Celkem	
		NÚ - obecní		NÚ		počet	kapacita
		počet	kapacita	počet	kapacita		
O	15	1	12	5	20	6	32
Ž	0	0	0	0	0	0	0
C		1	12	5	20	6	32

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
N	Neobydlený objekt
▲ 1/3	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou
■ 1/3	NÚ ve vlastnictví obce s číslem úkrytu a kapacitou

→ směr pokračování komunikace

V případě "O" (obyvatelstva) tak připadá na 80 osob kapacita 173 míst pro ukrývané, což znamená 93 volných kapacit pro ukrýví dalších osob.

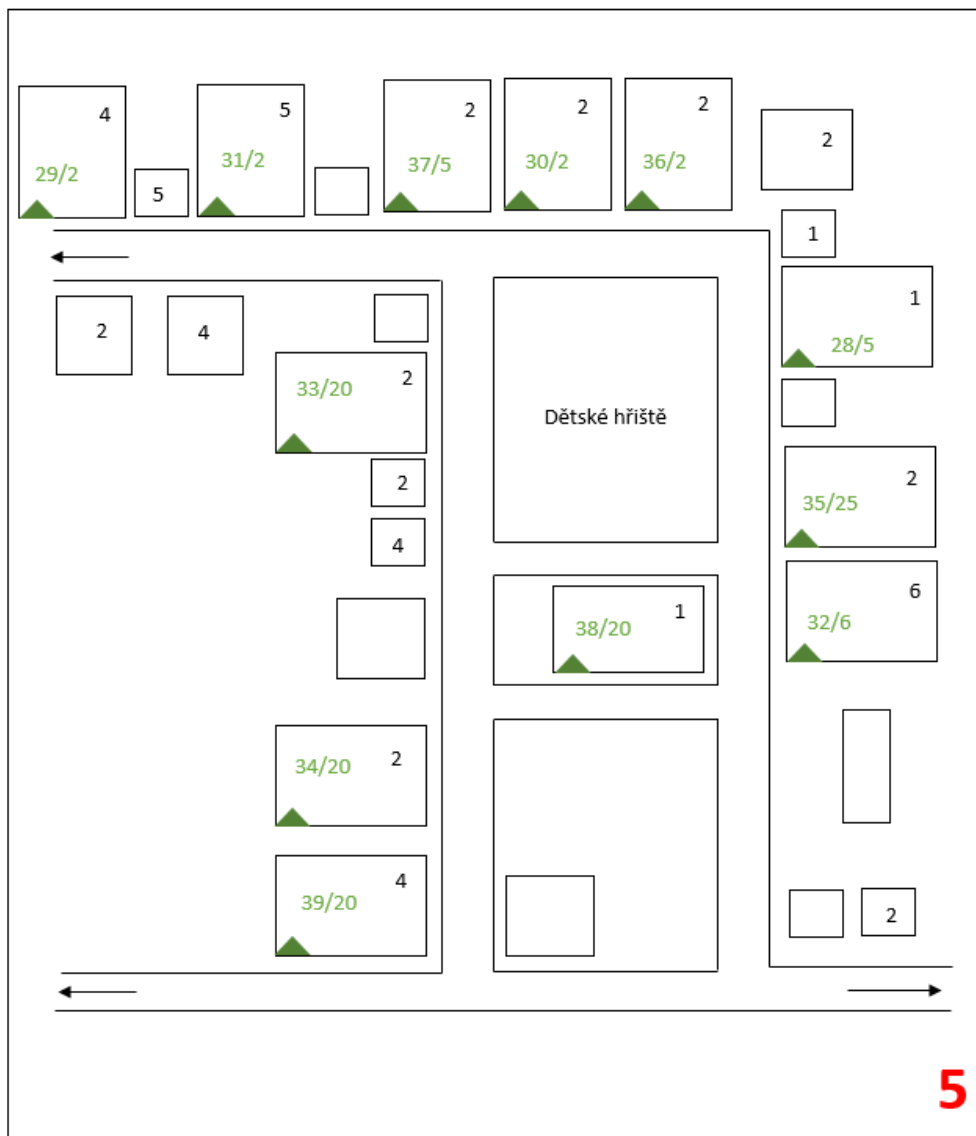
Souhrnný grafický plán o ukrýví obce Dolní Újezd - část 4

Kategorie	Počet osob	Ukrýví v		Celkem	
		NÚ		počet	kapacita
O	80	10	173	10	173
Ž	0	0	0	0	0
C		10	173	10	173

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
N	Neobydlený objekt
▲ 1/3	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou

→ směr pokračování komunikace

V případě "O" (obyvatelstva) tak připadá na 55 osob kapacita 129 míst pro ukryvané, což znamená 74 volných kapacit pro ukrytí dalších osob.

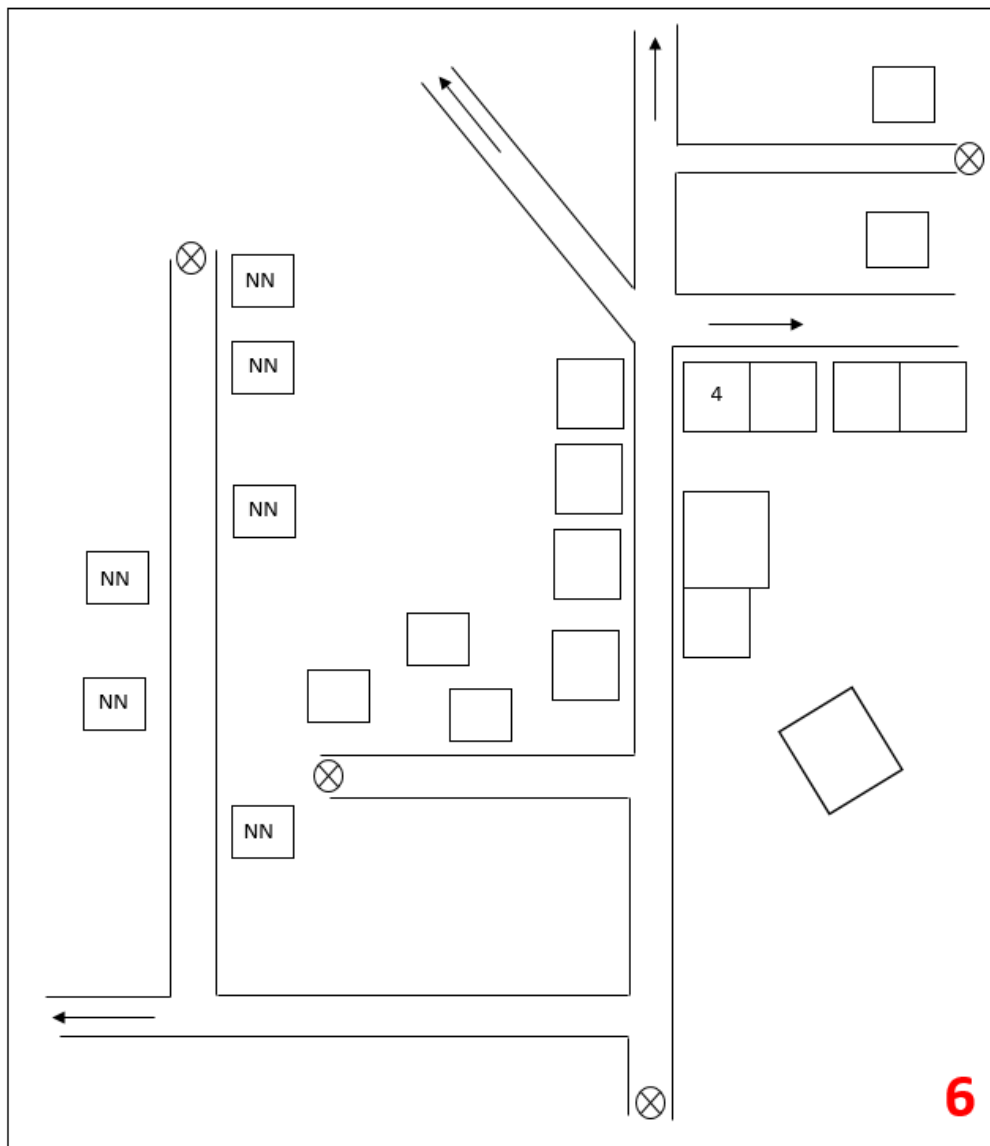
Souhrnný grafický plán o ukrytí obce Dolní Újezd - část 5

Kategorie	Počet osob	Ukrytí v		Celkem	
		NÚ		počet	kapacita
O	55	12	129	12	129
Ž	0	0	0	0	0
C		12	129	12	129

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
▲ 1/3	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou

→ směr pokračování komunikace

Souhrnný grafický plán o ukrytí obce Dolní Újezd - část 6

Kategorie	Počet osob	Ukrytí v		Celkem	
		NÚ		počet	kapacita
		počet	kapacita		
O	4	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	0
C		0	0	0	0

4 osoby zůstávají neukryté

Ž -	Žactvo
O -	Obyvatelstvo
C -	Celkem
NÚ -	Nouzový úkryt

3	Stavební objekt s počtem osob
	Nezmapovaný stavební objekt
NN	Neobydlená novostavba s číslem popisným

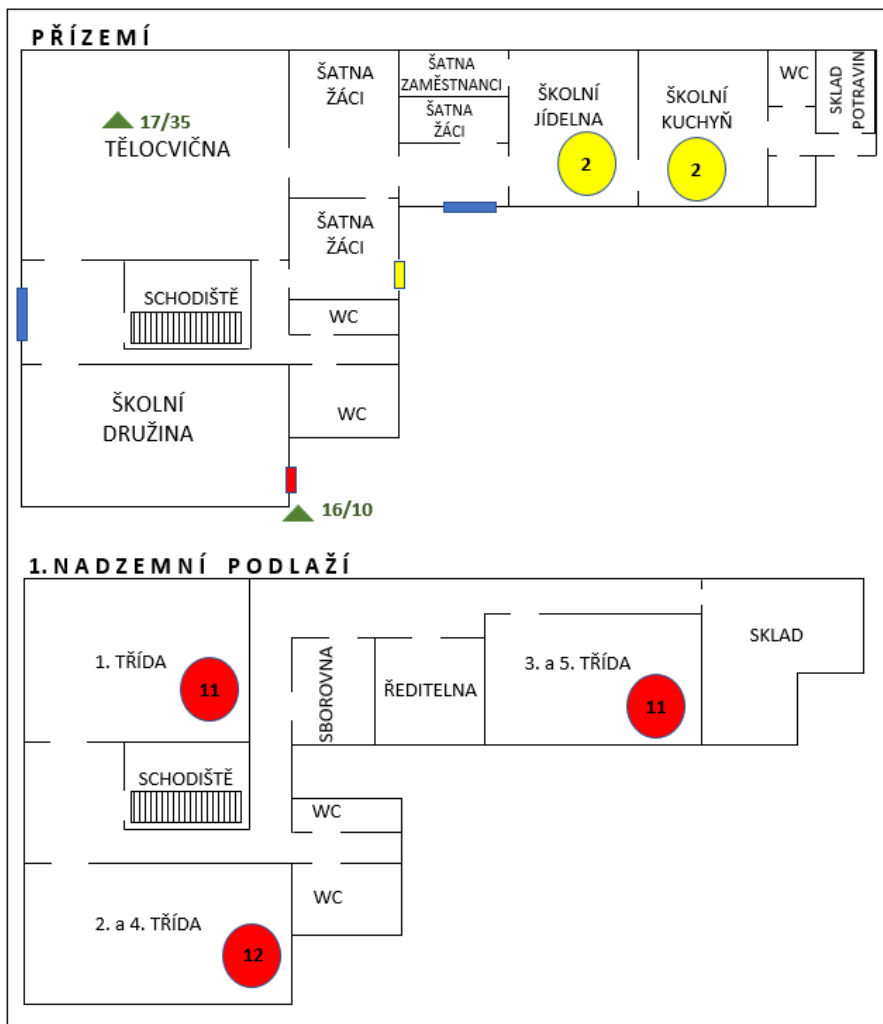
⊗ konec komunikace
 → směr pokračování komunikace

6

SOUHRNNÝ PŘEHLED O UKRYTÍ OBCE DOLNÍ ÚJEZD

Obec	Kategorie	Počet osob	UKRYTÍ V				Celkem	
			NÚ – obecní		NÚ			
			počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita
Dolní Újezd	O	212	4	52	42	395	46	447
	Ž	38	0	0	2	45	2	45
	C	250	4	52	44	440	48	492

Ž	Žactvo
O	Obyvatelstvo
C	Celkem

GRAFICKÝ PLÁN UKRYTÍ ŽACTVA

Základní škola Dolní Újezd s přehledem o úkrytí

Část objektu	Počet k ukrytí	Úkryt č.	Úkrytí v		Celkem		Poznámka
			Ú	NÚ	Počet	Kapacita	
1. třída	11	17	1	35	1	35	v budově
2. a 4. třída	12						v budově
3. a 5. třída	11						v budově
Kuchyň	2	16	1	10	1	10	mimo budovu
Jídelna	2						mimo budovu
Celkem	38		2	45	2	45	

Počet žáků a personálu
38

Vstup do NÚ č. 16 (sklepní prostory) se nachází mimo budovu ZŠ.
Nejkratší cesta pro jeho dosažení je nouzový východ.

▲ 17/30	NÚ s číslem úkrytu a kapacitou
● 4	Počet personálu v přízemí
● 12	Počet žáků ve třídě s učitelem 1. NP
■	Hlavní vchod
■	Nouzový východ
■	Vstup do sklepních prostor NÚ (mimo budovu)

PŘEHLED O UKRYTÍ V OBJEKTU

Kategorie	Objekt	Část objektu	Počet osob	UKRYTÍ V		Celkem	
				NÚ			
				počet	kapacita	počet	kapacita
Ž	Základní škola Dolní Újezd	1. nadzemní podlaží (třídy 1, 2 a 4, 3 a 5)	34	1	35	1	35
P	Základní škola Dolní Újezd	Přízemí (jídelna, kuchyň)	4	1	10	1	10
Celkem			38	2	45	2	45

Ž	Žactvo
P	Personál